

TÜRK İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

ISSN 1300-6843

Ekim / Kasım 2000 • Sayı: 341

SOYGUNA

TALANA

VURGUNA

IMF'YE DEĞİL,
HALKA BÜTÇE

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL
Genel Başkan

Hüseyin KARAKOÇ
Genel Sekreter

Mustafa KUMLU
Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ
Genel Eğitim Sekreteri

Çetin ALTUN
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ:

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ Adına
Genel Başkan
Bayram MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:
Enis BAĞDADIÖĞLU

YAYINI HAZIRLAYAN:
Sevkuthan NEVSUHAN

FOTOĞRAFLAR:
Necdet UZMAN

DİZGİ - MİZAMPAJ:
Münir GÜRAN

YÖNETİM YERİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No. 10
Yenişehir / ANKARA
Tel: 433 31 25 (4 Hat) (Santral)
Fax: 433 68 09 - 433 85 80

Dergimizde yayınlanan yazılar
yazarların düşüncesine aittir.

ABONE

Yurtiçi 6 aylık 40.000.- TL.
Yıllık 80.000.- TL.
Yurtdışı 6 aylık 60.000.- TL.
Yıllık 120.000.- TL.

DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR

Baskı :

Yorum Matbaacılık
Tel : 229 61 20 - 395 21 12

BASKI TARİHİ : 08.12.2000

İÇİNDEKİLER

4

TÜRK-İŞ'TEN
"ÇALIŞMA HAYATINI
DÜZENLEYEN YASA
DEĞİŞİKLİKLERİ"
PANELİ

13

KUMLU:
"İŞ
GÜVENCESİ
SADECE BİR
İŞÇİ HAKKI
DEĞİL TEMEL
BİR İNSAN
HAKKIDIR"

15

49 BİN
GEÇİCİ İŞÇİ
KADRODA

17

ASGARİ
ÜCRET
YENİDEN
BELİRLENİYOR

23

TÜRK-İŞ
BURSA
TEMSİLCİLİĞİ
BÜNYESİNDE
ÇOCUK
İŞÇİLER
BÜROSU
AÇILDI

24

EMEK
PLATFORMU'NDAN
"ÜRETİMDEN
GELEN GÜÇ"
EYLEMİ

26

TEKEL'DE
YEMEK
BOYKOTU

26

TÜRK-İŞ'TEN
İZGİ'YE
ZİYARET

27

BELEDİYELERDE,
İSKİ VE
İGDAŞ'TA
VE
METAL'DE
UZLAŞMA

BAYRAM MERAL

TÜRK-İŞ Genel Başkanı

YERİMİ BIRAKMAYA HAZIRIM

Yıllardır süren ve bir kangren haline gelen "geçici işçilerin kadroya geçirilmesi" mücadelesinde 26 Ekim 2000 tarihi önemli bir adıma tanıklık etmiştir. 26 Ekim 2000'de DSİ, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Tarım Bakanlığı ve Orman Bakanlığı'nda çalışan 49 bin geçici işçimizin 2 şubat 2001 tarihinden itibaren kadroya geçirilmesini hükme bağlayan protokol imzalanmıştır.

Hükümetten aldığımız "2 şubat 2001 tarihinde 49 bin geçici işçinin kadroya alınacağı"sözü çoğu sendikamızda ve üye işçilerinde bir sevinç dalgasına neden olurken, protokolün tüm geçici işçileri kapsamaması bazı sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Bazı sendikalarımız haklı olarak temsil ettikleri geçici işçilerin de kadroya alınması isteklerini dile getirmişlerdir.

Tüm geçici işçilerin kadroya alınması hepimizin isteğidir. Hükümetlerle yaptığımız yıllar boyu süren görüşmelerde de temel talebimiz bu olmuştur. Fakat Türkiye’de kurumların ekonomik işleyişleri birbirinden farklılıklar göstermektedir. Belediyeler, Kamu Kuruluşları ile özelleştirme kapsamında olan ve olmayan KİT’lerin birbirinden farklı işleyişleri vardır.

Protokolle kadroya geçirilme sözü alınan üyelerimizin yüzde yüzü genel bütçeden ödenek alan kuruluşlarda çalışmaktadır. Özelleştirme kapsamında olmayan KİT’lerde çalışan üyelerimizin kadro sorunlarının çözümü için üzerimize düşen her türlü çalışma yapılmaktadır. Özelleştirme kapsamında olan KİT’lerden ise geçici işçilere kadro talebi bir yana her gün onlarca işçi işten atılmaktadır. TÜRK-İŞ, bu kuruluşlardaki işsizleştirmeyi önlemek için Hükümete işten çıkarılan üyelerimizin başka kamu kuruluşlarında çalışmasını beraberinde getirecek bir mevzuat değişikliği önerisi götürmüştür. Bu önerinin gerçekleşmesi halinde özelleştirme nedeniyle işten atılacak üyelerimiz kamu kurum ve kuruluşlarında daimi kadroya geçecek, kalanların ise uzun süreli çalışma imkanı doğacaktır.

Yaşadığımız teşkilat içi sorunların önemli bir ayağını bünyesindeki kampanya işçilerine kadro isteyen bazı sendikalarımız oluşturmıştır. Bu sendikalarımızdan bazıları aynı zamanda örgütlü oldukları işyerlerinin özelleştirilmesini de istemektedir. Oysa özelleştirilen işyerlerindeki yeni işverenlerin işçileri kadrolu kadrosuz ayrımı yapmadan işten attıkları bugüne kadar yaşanan örneklerle

ortadadır. Bu işçilerin işten atılmalarına neden olan özelleştirmeye karşı verdiğimiz mücadele sırasında bugün üyesi kampanya işçilerini TÜRK-İŞ’e karşı tahrik eden sendikalarımız neredeydi diye sormak da bizim hakkımızdır.

Ayrıca sormak gerekir. Diyelim ki, kampanya işçileri kadroya geçirildi. Ardından da özelleştirme gerçekleşti. Yeni işverenin işin gereği olarak 1-4 ay çalışan kampanya işçilerine yıl boyu her ay maaş ödemesi mümkün olacak mıdır? Özelleştirmeyi istemek daha başından işçilerin işten atılmasını kabullenmek anlamına gelirken ve bu yolla on binlerce işçi işten atılmışken hem özelleştirmeyi savunup hem de özelleştirilmesi istenen işyerinde çalışan kampanya işçilerine kadro istemek hangi mücadele anlayışında yerini bulacaktır?

TÜRK-İŞ, kurulduğu günden bu yana temsil ettiği kitle arasında hiçbir ayırım yapmamıştır. TÜRK-İŞ’e bağlı sendikalara üye tüm işçiler bizim gözümüzde eşittir, aynı değerdedir. TÜRK-İŞ onlarla yücelmiştir ve onların katkılarıyla daha da yücelecektir.

TÜRK-İŞ sorunlara böyle yaklaşırken, bazı işçilerin sıkıntılarını, çaresizliğini ve iyi niyetini istismar ederek TÜRK-İŞ’i yıpratacak tutum ve davranışlar içine girmek yalnızca bize değil, Türkiye’ye zarar verir.

Ayrıca, 1- 4 ay çalışan bütün kampanya işçilerini kadroya geçirecek bir değerli sendikacı arkadaşım varsa yerimi ona bırakmaya hazır olduğum da bilinmelidir.

TÜRK-İŞ'TEN “ÇALIŞMA HAYATINI DÜZENLEYEN YASA DEĞİŞİKLİKLERİ” PANELİ

- ✓ **“İş Güvencesi Yasa Tasarısı” ile “2821-2822 sayılı Yasalardaki Değişiklik Tasarısı”nın tartışıldığı Panel açılışına, siyasi parti liderlerinden FP Genel Başkanı Recai Kutan ile DYP Genel Başkanı Tansu Çiller katıldı. Kutan ve Çiller, İş Güvencesi Yasa Tasarısı’na destek vereceklerini açıkladı.**
- ✓ **Hükümeti oluşturan siyasi parti liderlerinden hiç kimsenin katılmadığı Panel açılışında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan hükümeti temsil etti.**

TÜRK-İŞ’in düzenlediği “Çalışma Hayatını Düzenleyen Yasa Değişiklikleri Paneli” 13 Ekim 2000 tarihinde Ankara’da yapıldı. TBMM’de grubu bulunan siyasi partilerin genel başkanlarının açış konuşması yapmak üzere davet edildiği panele, iktidar partisi liderlerinden katılım gerçekleşmezken, FP Genel Başkanı Recai Kutan ile DYP Genel Başkanı Tansu Çiller konuşmacılar arasında yer aldı. Hükümet, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ya-

şar Okuyan tarafından temsil edildi.

Toplantıyı TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç bir konuşma ile açtı. Kılıç, mevcut iş hukuku ve sendikalarla ilgili düzenlemelerin yeterli olmadığını belirtti. İş güvenliği yasasının Türkiye için önemine değinen Kılıç, yasayı gündeme getiren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'a teşekkür etti.

Kılıç'ın paneli açış konuşmasından sonra kürsüye gelen TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral toplantının Türkiye'nin içte ve dışta çok büyük sorunlarla karşı karşıya bulunduğu bir dönemde yapıldığını söyledi. Meral, özetle şu konulara değindi:

SÖZDE SOYKIRIM TASARI-SI: Tarihi gerçekler gözardı edilerek müttefik ve sözde dost ABD'nin Temsilciler Meclisi'nde sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısı'nı kabul noktasına gelmesi son derece üzücü ve düşündürücüdür. Hükümetler, kimin dost, kimin dost olmadığı konusunda hassas düşünmelidir. Bir diktatörün yanlışlıkları nedeniyle binlerce Iraklı'nın

canına kıyanların milyonları açlığa ve yoksulluğa terk edenlerin, binlerce çocuğun ölümüne sebep olanların, Filistin'de ve Filistin kamplarında binlerce insanın öldürülmesine göz yumanların ve hatta katkı sağlayanların, Azerbaycan'da ve Karabağ'daki Ermeni zulmu karşısında sessiz kalanların, soykırımdan ve insan haklarından bahsetmeye hakları yoktur.

AVRUPA BİRLİĞİ: Hükümetimizin Türkiye'nin AB ile ilişkilerinde çok derin düşünmesi gerekmektedir. Biz, "Avrupa

Birliği'ne girilmesin" demiyoruz. "Avrupa Birliği'ne girilmeye çalışılırken, ülkemizin ve halkımızın çıkarları korunsun" diyoruz. Avrupa Birliği'ne gireceğimiz umuduyla aşırı tavizkar davranmaya hiç gerek yoktur. Avrupa Birliği bizim için çok uzun bir yoldur. Avrupa Birliği'nin taleplerinin hangilerini yerine getirirseniz getirin, bizi almadık için mutlaka bir bahane bulacaklardır. Üyelik için bizden çok sonra başvuran 12 ülke ile görüşmeler başlamıştır veya başlamak üzeredir. Bu ülkeler de Avrupa Birliği'ne alındıktan sonra üyeliğin ne kadar yararlı olacaktır, bunu da ayrıca düşünmek gereklidir.

SORUNLAR ARTIYOR: Ülkemizin sorunları artarak sürüyor. 2000 yılının ilk sekiz aylık döneminde 17,5 katrilyon lira vergi toplandı. 17,3 katrilyon faiz ödendi. Türkiye tarihinde ilk defa, toplanan vergiler ödenen faizlere ancak yetiyor. Son 12 ayda gerçekleşen enflasyon hala yüzde 49'dur. Göç ve işsizlik giderek artıyor. Yatırım yok, yeni istihdam alanı yaratılmıyor. 2001 yılı bütçe tasarısında yalnızca 2,8 katrilyon liralık yatırım öngörülüyor.

nırlama getirdiler. Bugün ise ne yaparlarsa yapsınlar, bu uğraşlarında kesinlikle başarılı olamayacaklar. 12 Eylül döneminde bile cesaret edilemeyen bazı düzenlemeleri yaptırmaya kimsenin gücü yetmez.

KUTAN'TIN KONUŞMASI

Toplantıda konuşan FP Genel Başkanı Recai Kutan, Anayasa'daki sosyal devlet anlayışının kağıt üzerinde kalmaması gerektiğine işaret etti. İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın bir an önce Meclis'ten çıkarılması gerektiğini söyleyen Kutan, dar kapsamlı bir iş güvencesinin de yeterli olmayacağına işaret etti. Kutan, Türkiye'de çok büyük oranda bir işsizlik sorunu yaşandığına da dikkat çekerek, "Emek kesimi 'Ben işimi kaybeder miyim?' endişesi içinde olmamalıdır. Türkiye'de şu anda yatırım yok, üretim yok. 2001 yılında ortaya konulan hedefler emek kesimini daha da fakirleştirecektir. Bizim iktidarımız döneminde

TÜRK-İŞ'in girişimlerine ve desteğine rağmen, tam bir demokratikleşme sağlanamadı. Çalışma hayatımız onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile tam olarak uyumlu hale getirilemedi.

İŞ GÜVENCESİ: İş güvencesi, Türkiye'nin onaylamış bulunduğu 158 Sayılı ILO Sözleşmesi'nden kaynaklanan bir yükümlülüktür. İş Güvencesi, işçinin hiçbir şekilde işten çıkarılmaması demek değildir. İstedığımız iş güvencesi, memurların sahip olduğunun çok gerisinde olan bir haktır. İşyerinde kasıtlı olarak hasar-zarar veren, hırsızlık yapan, işyerinde yüz kızartıcı önemli bir suç işleyen işçi, işten çıkarılabilir. Ancak işçi çıkarılabilmesi için geçerli bir nedenin olması gerekir. İleri sürülen bir nedenin geçerli bir neden olup olmadığına da mahkeme karar vermelidir.

Bu uygulama işyerinde sorun yaratmaz, aksine işyerini daha da güçlendirir. İşçiyi işyerine daha fazla bağlar. İşçinin üretkenliğini, verimliliğini daha da artırır. İş güvencesi felaket değildir. Çalışma

ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan iş güvencesi yasa tasarısının bizce düzeltilmesi gereken bölümleri vardır. Umuyorum ki Sayın Bakanımızın da katkılarıyla, Yüce Meclisimizin komisyonlarında ve genel kurulunda bunlar düzeltilecektir.

BİR BARDAK SUDA FIRTINA: Bu yasa tasarısı nedeniyle bir bardak suda fırtına koparmanın hiçbir anlamı yoktur. Özellikle de kıdem tazminatını ortadan kaldırmaya yönelik düşüncelerden kesinlikle vazgeçilmelidir. İşverenler, 12 Eylül sonrası yaptıkları yanlışları bugün yapmamalıdır.

KIDEM TAZMİNATI: İşçiler yıllardır fedakarlık yapıyor. İşçilerin ellerinden alınmış olan hakları hala geri verilmedi. Bir de bunların üstüne kıdem tazminatlarımıza ve esneklik adı altında diğer kazanılmış haklarımıza el uzatmaya kalkanlar pişman olurlar. Böyle hayaller kuranların aklını başına toplaması gerekir. İşverenler 12 Eylül döneminde kıdem tazminatının kaldırılmasını talep ettiler. Bunu başaramadılar, ama sı-

bir işçi kuruluşu bile sokağa dökülmemiştir" dedi. Kutan, İş Güvenliği Yasa Tasarısı'na partisinin tam destek vereceğini ve tasarıya ne tür katkıda bulunulacağını belirlemesi için de bir komisyon oluşturduklarını bildirdi.

ÇİLLERİN KONUŞMASI

DYP Genel Başkanı Tansu Çiller, yaptığı konuşmada tasarıya destek vereceklerini, ancak iktidarın bu konudaki samimiyetine inanmadıklarını belirtti. Çiller, Hükümetin emeklilik yaşını yükselttiği halde 50 yaşın altında işçi aradığını, prim yükselterek kayıt dışı işçiliğe yol açtığını, özelleştirme sonrasında ortada kalan işçilere sahip çıkmadığını, Hükümetin memurunu işsiz bıraktığını belirterek, "Madem iş güvencesi getireceksiniz, bunları yapmayın. Hükümet icraatları bir bütündür. Endişem şudur ki, bu bir oyalamadır." dedi. Çiller, "Size randevu veriyorum. Samimiyseniz Perşembe günü 350 milletvekiliyle

Meclis'te olursunuz. Bundan iki hafta sonra bu yasa çıkmıyorsa Bakan'ın samimiyetinden şüphe edilir." diye konuştu. Çiller, Türkiye'nin susturucu takılmış bir hale getirildiğini belirterek, Türkiye'nin içte ve dışta hak arama işlevini yitirdiğini savundu. İçte hak aramanın kaybedilmesiyle gelir dengesizliğinin arttığını ve ülkenin fakirleştiğini bildiren Çiller, dış politikada ise Türkiye'nin geleceğini ve büyük ülke olma şansını yitirdiğini kaydetti.

OKUYAN'IN KONUŞMASI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, yaptığı konuşmada TÜRK-İŞ'in kuruluşundan bu yana geçen 48 yıl içinde, iş güvencesi, işsizlik sigortası ve kaçak işçiliğin önlenmesi taleplerinin öncelikli olarak dile getirildiğini, bu süre içinde kendi partisi olan ANAP da dahil tüm partilerin seçim vaatlerinde bu taleplerin yer aldığını belirtti. Ama tüm vaadlere rağmen 48 yıldır bu talepler doğrultusunda hiç adım atılmadığını kaydeden Okuyan, kendi bakanlığı döneminde işsizlik sigortası ile kaçak işçiliğin önlenmesine ilişkin düzenlemelerin 4447 sayılı yasa ile yapıldığını belirtti.

Okuyan, İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın yaklaşık bir yıldan bu yana çeşitli platformlarda tartışıldığını ve kendisinin bu platformlarda sosyal tarafların biraraya gelip bir uzlaşma sağlaması için bir çok kez öneride bulunduğunu ifade etti. Bunun gerçekleşmemesi üzerine tasarıyı Bakanlar Kurulu'na gönderdiğini ifade eden Okuyan, imzaların tamamlandığını ve tasarının Meclis'e sevkedileceğini bildirdi.

Okuyan, söz konusu tasarı konusunda işveren kuruluşlarının ve bazı büyük işverenlerin çok tatsız suçlamada bulunduklarını, hatta bu suçlamaların zaman zaman tehdit düzeyine vardığını ifade ederek, "Ancak çok entere-san, yapılan bu suçlamalarda ve eleştirilerde kimse tasarının içeriğine ilişkin bir şey söylemedi ve tasarının içeriğini tartışmadı." dedi. Okuyan, tasarının içeriğini tartışmanın ötesindeki tartışmalarda kendisinin olmadığını belirterek, işverenlere, "Bir taraftan AB norm ve standartları diyeceksiniz, bir taraftan sendikaya üye olmaya karşı çıkacaksınız. Eğer bu görüşey-seniz biz 57'nci hükümet olarak o düşüncenin karşısındayız." diye konuştu.

Toplantıya ANAP adına katılan İstanbul Milletvekili Emre Kocaoğlu ise, İş Güvencesi Tasarısı'na partisinin verdiği desteği anlattı. Kocaoğlu tasarının yasalaşacağına olan inancını dile getirdi.

PANEL TARTIŞMALARI

TÜRK-İŞ, 2822 sayılı Yasa değişikliği önerisinde 98 sayılı ILO Sözleşmesinin, toplu sözleşme hakkının geniş kullanımına imkan sağlayacak işkolu sözleşmesi modeline yer verdi. İşkolunda kurulu olup yüzde 10 barajını aşmış olan ve işkolunda en çok üyeye sahip bulunan sendikanın, üyesi olup olmadığına bakılmaksızın toplu sözleşmesi akdedilmemiş işyeri işverenlerini toplu sözleşme yapmaya çağırmasını öngören bu yaklaşım, panelistler tarafından olumlu karşılandı.

İŞ GÜVENCESİ YASA TARTIŞMALARI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın hazırladığı ve Bakanlar Kurulu'nun onayını alan İş Güvencesi Yasa Tasarısı, Prof. Dr. Emre Kongar'ın başkanlık ettiği ve Prof. Dr. Fevzi Demir, Prof. Dr. Savaş Taşkent, Prof. Dr. Tankut Centel'in katıldığı panelde tartışıldı.

Prof. Dr. Tankut Centel, Bakanlık Tasarısı'nın gerçek bir iş güvencesi sağlamaktan uzak olduğunu belirterek, "Bu taslak bir oyalamaca, yutturmaca gibi görünüyor." dedi. Sendikalar güvencesinin, mevcut yasalarda işyeri temsilcileri için zaten var olduğunu belirten Centel, Bakanlığın tasarsında bu güvencesinin diğer işçilere de yaygınlaştırıldığını ifade etti. Centel, Tasarıda iş akti feshlerinde işverenlere geçerli bir neden gösterme zorunluluğu getirildiğini ancak getirmedikleri taktirde bunun bir yaptırım olmadığını belirtti.

Prof. Dr. Fevzi Demir, Türkiye'nin bu güne kadar iş güvencesi ile ilgili daha kapsamlı yasa çıkaramadığını, Bakanlık taslağının hiç olmazsa sendikalar güvencesinin sağlanması açısından önemli olduğunu belirtti. Tasarının sadece sendikalar güvence değil, aynı zamanda SSK'lı olma güvencesi getirmesinin gereğine işaret eden Demir, ancak bu yolla, bu tasarının neden olabileceği kayıt dışı istihdama engel olunabileceğini söyledi.

Prof. Dr. Savaş Taşkent ise konuşmasında ILO'nun 158 sayılı sözleşmesi konusunda bilgi verdi. Taşkent, iş güvencesinin hukuk sisteminin omurgası olduğunu belirterek, "İş güvencesinin olmadığı koşullarda bütün hukuk sistemi askıda kalır" diye konuştu.

TÜRK-İŞ, 2821 sayılı Yasa değişikliği önerisinde, işkolu sayısının uluslararası norma uygun hale getirilirken ülkemizdeki sendikalaşma olgusunun gözden uzak tutulmaması ve işkolu sayısı belirlenirken ciddi bir çalışma yapılmasını istedi. TÜRK-İŞ, bu yaklaşımı ile işkolu sayısının azaltılmasını doğru bulduğunu, ancak sayı belirlenirken mevcut sendikalaşma tablosunun bir kez daha gözden geçirilmesini gündeme getirdi.

2821 - 2822 SAYILI YASALARDAKİ DEĞİŞİKLİK TARTIŞMALARI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın hazırladığı 2821-2822 Sayılı Yasalardaki Değişiklik Tasarısı, Prof. Dr. Sarper Süzek'in başkanlığını yaptığı oturumda tartışıldı. Panelistleri, Prof. Dr. Devrim Ulucan, Prof. Dr. Öner Eğrenci ile Avukat Hüseyin Ekmekçioğlu oluşturdu.

Hüseyin Ekmekçioğlu, konuşmasında TÜRK-İŞ'in hazırladığı alternatif yasa değişikliği taslağı ile ilgili bilgi verdi. Buna göre, TÜRK-İŞ, 2821 sayılı Sendikalar Yasası değişikliği önerisinde işkolu sayısının uluslararası norma uygun hale getirilirken Türkiye'deki sendikalaşma olgusunun gözden uzak tutulmaması ve işkolu sayısı belirlenirken ciddi bir çalışma yapılmasını istedi. TÜRK-İŞ bu yaklaşımı ile işkolu sayısının azaltılmasını doğru bulduğunu, ancak sayı belirlenirken mevcut sendikalaşma tablosunun bir kez daha gözden geçirilmesini gündeme getirdi.

TÜRK-İŞ, 2822 sayılı yasa değişikliği önerisinde ise 98 sayılı ILO sözleşmesinin toplu sözleşme hakkının geniş kullanımına imkan sağlayacak işkolu sözleşmesi modeline yer verdi. İşkolunda kurulu olup yüzde 10 barajını aşmış olan ve işkolunda en çok üyeye sahip bulunan sendikanın üyesi olup olmadığına bakılmaksızın toplu sözleşmesi akdedilmemiş işyeri işverenlerini toplu sözleşme yapmaya çağırmasını öngören bu yaklaşım, panelistler tarafından olumlu karşılandı. Profesörler, önerinin yasalaşması halinde örgütlenmenin önündeki engellerin büyük ölçüde kalkacağını dile getirdi. Prof. Dr. Fevzi Demir, TÜRK-İŞ önerisinin gerçekleşmesi halinde bunun çalışma yaşamında bir "devrim" anlamına geleceğini belirtirken, diğer panelistler de bu görüşü paylaştı.

TÜRK-İŞ'in Hazırladığı İş Güvencesi Yasa Taslağı

TÜRK-İŞ Hukukçular Kurulu'nun hazırladığı İş Güvencesi Yasa Taslağı'nın yasalaşması halinde işçiler şu kazanımlara sahip olacak:

1- İşveren işçiyi işten çıkartırken fesih nedenini açıkça yazılı olarak bildirecek.

2- İşveren neden bildirmeden işten çıkartırsa fesih haksız sayılacak.

3- İşçi, işten çıkartılması durumunda, fesih bildiriminde neden gösterilmemişse veya neden gösterildiği halde bu nedeni haklı bulmuyorsa bizzat kendisi ya da üyesi bulunduğu sendikası aracılığıyla fesih tarihinden itibaren bir ay içinde iş mahkemesine başvuruda bulunacak.

4- İşten çıkarılan işçi veya sendikası iş mahkemesinden fesih işleminin geçersizliğine ve işe iade edilmesine karar verilmesini isteyebilecek.

5- Böyle bir davada fesih işleminin haklı bir nedene dayandığını ispat yükümlülüğü işverene ait olacak.

6- Mahkeme feshin haksız olduğuna karar verirse, fesih işlemi geçersiz sayılacak ve işçi, çalışmadığı sürenin ücreti de ödenerek işe iade edilecek.

7- İşçi veya sendikasının talebi ya da hakimin akdin devamının katlanılamayacak duruma geldiği kanaatine varması halinde işe iade kararı yerine işçinin en az altı, en çok on iki aylık ücreti tutarında tazminata hükmedilecek. Bu tazminat, kıdem tazminatından ayrı bir tazminat olacak.

8- Mahkeme işe iade kararı verirse işçi kararın tebliğinden itibaren 6 işgünü içinde işe başladığını işverene yazılı olarak bildirecek.

9- İşçinin bildirmesine karşın işveren 6 gün içinde işe başlatmazsa fiilen işbaşı yaptırılınca ya kadar ücretini ve sözleşmeden doğan haklarını ödemek zorunda olacak.

10- İşveren sadece ekonomik, teknik, yapısal işyeri gerekleri nedeni ile toplu işçi çıkarabilecek.

11- İşten çıkarma gerekçelerini en az bir ay öncesinden hem bölge çalışma müdürlüğüne hem de varsa toplu sözleşmenin tarafı olan sendikaya bildirecek.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Hazırladığı İş Güvencesi Yasa Tasarısı

"Bakanlık tasarısı ile, Tarım ve Orman İşçileri-nin iş kanunu kapsamına alınmasını sağlanıyor.

*1475 Sayılı İş Kanunu'nun "Akdin feshinde bildirim" başlıklı 13'üncü maddesinin C bendinden sonra "Bildirim sırasında işveren feshin sebeplerini açıkça belirtmek zorundadır" paragrafı ekleniyor. Ancak, yargı yolunu açmadığı için bu, işçiler için bir güvence anlamına gelemiyor.

*İş Kanunu'nun "İşverenin bildirimsiz fesih hakkı" başlıklı 17'inci maddesine, "Feshin haklı bir nedene dayandığını ispat yükümlülüğü işverene aittir" fıkrası ekleniyor.

*2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun "Yetki tespiti için işçi sendikası-nın başvurusu" başlıklı maddesine aşağıdaki fıkralar ekleniyor:

"İşverenin işyerinde çalışan sendika üyesi işçilerin iş akitlerini, sendikaya üye olmaları nedeniyle feshetmesi halinde; işçi veya talebi üzerine üyesi olduğu sendika, fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde fesih işleminin sendikaya üye olma nedeniyle yapıldığının tespiti için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na başvuruda bulunabilir.

Yapılan başvuru üzerine konu, Bakanlık iş müfettişlerince başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde incelenir. İnceleme sonucu, işçiye veya üyesi bulunduğu sendikaya bildirilir.

Bildirimi alan sendika üyesi işçi veya üyesi bulunduğu sendika, işe iade talebiyle altı işgünü içinde iş mahkemesine başvuruda bulunabilir. Dava seri muhakeme usullerine göre üç ay içinde sonuçlandırılır. Mahkemece, feshin sendikaya üye olma nedeniyle yapıldığının tespiti halinde, fesih işleminin geçersizliğine ve işçinin işe iadesine karar verilir. Kararın temyiz edilmesi halinde, temyiz incelemesi Yargıtay'ca bir ay içinde sonuçlandırılır.

İşe iade kararı verilen sendika üyesi işçi, kararın kendisine tebliğinden itibaren altı işgünü içinde işe başlamak zorundadır. İşçi, bu süre içinde işe başlamazsa, işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur.

İşveren bir ay içinde sendika üyesi işçiyi işe başlatmaz ise, işçinin bir yıllık ücreti tutarında bir tazminat ödemekle yükümlüdür.

Sendika üyesi işçinin çalıştırılmadığı süre içinde hak ettiği ücret ve diğer hakları saklıdır. Bildirim süresine ait ücret işçiye peşin ödenmiş ise bu tutar yapılacak ödemeden mahsup edilir.

Mahkemece işçinin işe iade edilmesine karar verildiğinde 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 31'nci maddesinin altıncı fıkrası hükümleri uygulanmaz."

TÜRK-İŞ'İN HAZIRLADIĞI 2822 SAYILI TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ GREV VE LOKAVT KANUNU'NUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TASARI TASLAĞI

GENEL GEREKÇE

1961 ve 1982 Anayasaları çalışma hayatı ile ilgili olarak toplu iş sözleşmesi özerkliği sistemini temel ilke olarak benimsemiştir. Bunun için sendika özgürlüğü, toplu iş sözleşmesi ve grev hakları birer temel sosyal hak olarak tanınmış ve devlet kanşması olmaksızın işçi ve işverenlerin kendi ilişkilerini serbest iradeleri ile düzenleme olanağı getirilmiştir. Bu sistemin gerçek anlamda çalışma hayatına egemen olabilmesi için geniş uygulama alanı bulması gereklidir. Oysa ülkemizde bu sistemin öngörüldüğü ve umulduğu gibi etkin ve yeteri kadar kapsamlı olduğu söylenemez. Aksine, günümüzde sendikal hareket bir darboğaza girmiş bulunmaktadır.

Artan işsizlik, sendikasızlaştırma eğilimleri, taşeronlaşma gibi olgular bu gelişmeye neden olarak gösterilebilir. Mevcut yasalar-daki düzenlemeler de bu olumsuzluğu önleyememektedir. Ayrıca dünyadaki genel ekonomik gelişmeler de bu süreci hızlandırmaktadır.

Toplu sözleşme özerkliğinin kapsamının iyice daralması sadece işçi ve işveren ilişkilerini olumsuz etkilemekle kalmamakta, ülke çapında ekonomik, sosyal ve siyasal sorunları da beraberinde getirmektedir.

Özellikle kayıt dışı ekonomi ülkemizde giderek yaygınlaşmaktadır. Dolayısı ile bu ekonomide istihdam edilenler salt toplu iş sözleşme düzeni dışında değil, tüm iş hukukunun koruyucu düzenlemeleri dışında kalmaktadırlar.

Böyle bir sistemde sendikalar dışlandığından, işçilerin güçlü sendikalar aracılığı ile kendi kendine yardım ve işverenlerle çalışma barışı içinde iş ilişkilerinin düzenlenmesi ilkesi yerine, devletin görev üstlenmesi ve gerekli denetimleri ve düzenlemeleri yapması beklenmektedir. Oysa, Devletin günümüz-

deki olanakları ile bu işlevleri gerektiği şekilde yerine getirdiği söylenemez. Kayıt dışı ekonomi devletin vergi gelirlerini, SSK'nın sigorta prim gelirlerini önemli ölçüde kayba uğrattığı gibi, kayıt içinde ekonomik faaliyetlerini sürdüren işverenler için de haksız bir rekabet ortamı yaratmaktadır.

Öte yandan, sivil toplum örgütleri olarak işçi ve işveren sendikalarının güçlenmelerinin ve toplu iş sözleşmesi sisteminin yaygınlaşmasının sosyal, ekonomik ve siyasal yaşamın sağlıklı bir şekilde işlemesi bakımından da bir güvence oluşturacağı kuşkusuzdur.

Bu amaçla, toplu iş sözleşmesi özerkliği sisteminin temel yasası olan 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun temel ilkeleri ve sistemin bütünlüğü bozulmaksızın, toplu iş sözleşmesi yapılamayan işyerlerinde belirli koşullar sağlamış sendikalara sözleşme yapma olanağı sağlanmaktadır. Yapılan değişikliklerde Anayasada güvence altına alınan bireysel ve kollektif sendika özgürlüğünün korunmasına titizlikle uyulmuştur.

MADDELER

Madde 1) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Toplu iş sözleşmeleri 1 yıldan az 2 yıldan uzun süreli olamaz."

Madde 2) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 11. Maddesinin son fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir:

"Bu Kanunun 13. maddesinin 3. fıkrası uyarınca bildirim yazısının alınmasından sonra da ilgili yerler için teşkil kararı alınmaz."

Madde 3) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 12. maddesinin, 1. fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"Kurulu bulunduğu iş kolunda çalışan işçilerin en az yüzde 10'unu (tarım ve ormanlık, avcılık ve balıkçılık iş kolu hariç) temsil eden sendikalardan en çok üyeye sahip olan sendika, iş kolunda toplu iş sözleşmesi bulunmayan işletme, işyeri veya işyerlerinde üyesi olup olmadığına bakılmaksızın toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir. Bu işletme, işyeri veya işyerleri için yetki almak üzere başvuran bir sendikanın bulunması halinde, yetki sorunu çözülünceye kadar iş kolunda en fazla üyeye sahip sendika bu yerler için toplu görüşme çağrısında bulunamaz."

Madde 4) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 13. maddesine son fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

"12. maddenin 2. fıkrası uyarınca toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen sendika, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına başvurarak kurulu bulunduğu iş kolunda çalışan toplam işçi sayısının en az yüzde 10'una ve o iş kolunda en çok üyeye sahip bulunduğu belgelenmesini ister. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 3 işgünü içinde durumu ilgili sendikaya bildirir. Bu belgeyi alan sendika, toplu iş sözleşmesi yapmak istediği işletme, işyeri veya işyerlerinin isim ve adreslerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına vererek bu yerler için toplu iş sözleşmesi başvurusunun bulunup bulunmadığının bildirilmesini ister. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 3 işgünü içinde başvuru tarihindeki kayıtlara göre durumu ilgili sendikaya bildirir.

"Bu maddenin 3. fıkrası uyarınca yapılacak toplu iş sözleşmeleri için bu Kanunun 14., 15. ve 16. maddeleri uygulanmaz."

Madde 5) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 17. maddesinin 2. fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"12. maddenin 2. fıkrası uyarınca toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından 13. maddenin 3. fıkrası uyarınca bildirim yazısını aldığı tarihten itibaren 15 gün içinde işveren sendikasını veya sendika üyesi olmayan işvereni toplu görüşmeye çağırır ve du-

rumu görevli makama bildirir. Bu süre içinde çağrı yapılmazsa bildirim yazısının hükmü kalmaz."

Madde 6) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir:

"12. maddenin 2. fıkrası uyarınca toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen sendika, 1. fıkrada öngörülen sürenin geçmesinden sonra grev yasağı olmayan hallerde 6 işgünü içinde grev kararı alır veya Yüksek Hakem Kuruluna başvurur."

Madde 7) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 52. maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir:

"12. maddenin 2. fıkrası uyarınca toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen sendika da, bu Kanunun 27. maddesinin 2. fıkrası uyarınca Yüksek Hakem Kuruluna başvurabilir."

Madde 8) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 53. maddesi aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir:

"1. Üniversitelerin iş hukuku, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, işletme veya ekonomi bilim dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından olmak üzere, Üniversitelerarası Kurul tarafından seçilecek iki üye;

2. İşçiler adına en fazla işçiyi temsil eden işçi konfederasyonunca, biri dışarıdan, iş hukuku, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, işletme veya ekonomi konularında bilgi ve tecrübe sahibi olanlar arasından, ikisi ise kendi içinden olmak üzere seçilecek üç üye;

3. İşverenler adına en çok işvereni temsil eden işveren konfederasyonunca, biri dışarıdan, iş hukuku, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, işletme veya ekonomi konularında bilgi ve tecrübe sahibi olanlar arasından, ikisi ise kendi içinden olmak üzere seçilecek üç üye;

4. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdüründen oluşur.

Kurul, ilk toplantısında kendi üyeleri arasından ve bir yıl için bir başkan seçer. Üyeler iki yıl için seçilirler; yeniden seçilmeleri mümkündür. Seçimle gelen her bir üye için aynı şekilde ikişer yedek üye seçilir. Yüksek Hakem Kuruluna katılacak üyelerin seçilmesi, her seçim döneminden üç ay önce Çalış-

ma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca ilgili kuruluşlardan istenir."

Madde 9) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 54. maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Yüksek Hakem Kurulu toplantıya katılanların çoğunluğu ile ve o iş kolundaki toplu iş sözleşmelerini gözönünde tutarak karar verir. Lehte ve aleyhte oylar eşit ise, başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlar."

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1) 2822 sayılı Kanunun bugüne kadar gelen uygulanması sürecinde toplu iş sözleşmelerinin 3 yıl süreli yapıldığı görülmüştür. İçinde bulunduğumuz ekonomik koşullar sözleşmelerin 3 yıl gibi uzun bir süre için yapılmasına esasen engel teşkil etmektedir. Bu bakımdan toplu iş sözleşmesinin en çok 2 yıl ile sınırlandırılması hükmü Kanuna getirilmiştir. Bu düzenleme ile ayrıca iş kolunda en fazla üyeye sahip sendikanın toplu iş sözleşmesi bulunmayan yerlerde yapacağı sözleşmelerin de çok uzun süreli olması engellenmiş olmaktadır.

Madde 2) Bu hüküm ile iş kolunda yüzde 10 barajını aşan ve en fazla üyeye sahip işçi sendikasının toplu iş sözleşmesi bulunmayan yerlerde bu sözleşmeyi yapmak üzere bildirim yazısını almasından sonra Bakanlar Kurulu'nun teşmil karar alması önlenmiş ve böylelikle de mevcut hükümlerde paralellik sağlanmış olmaktadır.

Madde 3) Genel gerekçede de belirtildiği gibi, çalışma hayatında artan işsizlik, sendikasılaştırma ve taşeronlaşma eğilimleri Anayasada güvence altına alınmış bulunan ve 2822 sayılı Kanunun temel sistemi doğrultusunda toplu iş sözleşmesi özerkliğinin uygulanma alanını giderek daraltmıştır. Toplu iş sözleşmesi kapsamına girmemiş olan işyerlerinde Anayasanın ve 2822 sayılı Kanunun temel ilkelerine uygun olarak bu sözleşmenin iş kolundaki en güçlü sendika tarafından bağütlanabilmesine olanak tanımak amacıyla bu hüküm getirilmiştir.

Bir işletme, işyeri veya işyerlerinde esasen yetki almak için başvurmuş bir sendika varsa iş kolunda en fazla üyeye sahip olan sendikanın bu yerler için toplu görüşme çağrısında bulunması ve dolayısı ile toplu iş sözleşmesi yapma olanağı ortadan kaldırılmıştır.

Madde 4) Bu hüküm ile iş kolunda yüzde 10 barajını aşan ve en fazla üyeye sahip sendikanın toplu iş sözleşmesi bulunmayan yerlerde sözleşme yapabilmesinin yasal prosedürü düzenlenmiştir. Söz konusu sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmesi için bu yerlerde çalışan işçilerin çoğunluğunu üye kaydetmiş bulunması gerekmediğinden 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 14., 15. ve 16. Maddelerinin bu durumda uygulanması zorunluluğunun olmadığı hükme bağlanmıştır.

Madde 5) İş kolunda yüzde 10 barajını aşan ve en fazla üyeye sahip bulunan sendikanın bildirim yazısını aldıktan sonra, çoğunluğa sahip sendikaların tabi olduğu hükümlere paralel olarak makul bir süre içinde toplu iş sözleşmesini bağütlaması amacıyla bu hüküm öngörölmüştür.

Madde 6) Gerek Anayasa, gerekse 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun sistemi sendika özgürlüğü, özgür toplu pazarlık ve grev - lokavt esasına dayanır. İş kolunda yüzde 10 barajını aşan ve en fazla üyeye sahip sendikanın yapacağı toplu iş sözleşmesinin de yukarıda belirlenen ilkeler doğrultusunda bağütlanması uygun görölmüş ve taraf işçi sendikasına greve başvuru-rabilme veya uyuşmazlığı Yüksek Hakem Kurulu'na götürme olanağı tanınmıştır.

Madde 7) 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 52. Maddesinde bu Kanunun hükümlerinin uygulanmasının zorunlu sonucu olarak iş kolunda yüzde 10 barajını aşan ve en fazla üyeye sahip olan sendikaya da Yüksek Hakem Kuruluna başvuru-rabilme olanağı sağlanmıştır.

Madde 8) Bu değişiklik ile Yüksek Hakem Kurulunun yapısı değiştirilmekte, sosyal taraflara bu kurulda daha ağırlıklı olarak temsil edilebilme olanağı sağlanmaktadır. Bu kurulun önüne gelen sorunlar hak uyuşmazlıkları ile ilgili olmayıp, tarafların menfaatleri ile ilgili olduğundan yargı organının kurulda temsiline gerek görölmemiştir.

Madde 9) Zorunlu tahkim müessesesi olarak görev yapan Yüksek Hakem Kurulunun toplu iş sözleşmesi hükmündeki kararlarını verirken bir objektif ölçüt olarak o iş kolunda mevcut toplu iş sözleşmelerini de gözönüne alması uygun bulunarak bu hüküm öngörölmüştür.

KUMLU: "İş Güvencesi sadece bir işçi hakkı değil temel bir insan hakkıdır"

- ✓ TES-İŞ Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Mustafa KUMLU, evrensel hukuk penceresinden bakıldığında iş güvencesinin hukukun temel ilkelerinden biri olan "Bir hakkın kötüye kullanılamayacağı" kuralının gereği olarak görülmesi gerektiğini söyledi. KUMLU hiçbir hukuk sisteminde "Hakkın kötüye kullanılması"nın hukuken himaye edilemeyeceğini belirtti.

TES-İŞ Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Mustafa Kumlu, Sağlık-İş Sendikası tarafından düzenlenen "İş Güvencesi" konulu toplantının açılışında bir konuşma yaptı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın da katıldığı toplantıda Kumlu, iş güvencesi konusundaki genel değerlendirmeler dışında TÜRK-İŞ'in "Nasıl bir iş güvencesi" isteğinin tanımını yaptı.

Kumlu, ana hatları ile şunlara yer verdi:

- Biz, TÜRK-İŞ'in kurulduğu 1952 yılından bu yana, yani 48 yıldır, iş güvencesi konulu onlarca toplantı, onlarca miting yaptık. Bu miting ve toplantılarda hep, "iş güvencesi istiyoruz" diye haykırdık. Siyasi partiler muhalefetteyken bu talebimize sıcak baktılar, hatta seçim meydan-

larında bize "iş güvencesi" sözü verdiler. Ancak hükümet olduklarında verdikleri diğer sözleri unuttukları gibi iş güvencesini de unuttular.

- İş Güvencesi'nin sadece bir işçi hakkı olmasının ötesinde temel insan hakkı olduğu artık herkes tarafından kabul edilmektedir. Türkiye bu gerçeği kabul ettiğini 1949 yılında imzaladığı "İnsan Hakları Evrensel Bildirisi" ile tüm dünyaya açıklamıştır. Bildiri'nin 23'ncü maddesi "Herkesin çalışma, işini serbestçe seçebilme, adaletli ve elverişli koşullarda çalışma ve işsizliğe karşı korunma hakkı vardır" hükmüne yer vermektedir. Aynı hüküm, Türkiye'nin 1987 yılında imzaladığı Avrupa Sosyal Şartı'nda da bulunmaktadır.

- Evrensel hukuk penceresinden bakıldığında, iş güvencesinin hukukun temel ilkelerinden biri olan "Bir hakkın kötüye kullanılamayacağı" kuralının gereği olarak görülmesi gerektiği açıktır. Çünkü hiçbir hukuk sisteminde "Hakkın kötüye kullanılması" hukuken himaye edilemez. İşverene haklı ve geçerli bir neden göstermeden, hatta hiçbir neden göstermeden, keyfi olarak işçiyi işten çıkarma hakkı tanımak demek, fesih hakkının kötüye kullanılması kabul etmek anlamındadır. Yani mevcut iş kanunları işverenin fesih hakkını kötüye kullanmasını himaye etmektedir. Böylece hukukun evrensel bir ilkesi ihlal edilmiş olmaktadır.

- Türkiye tarafından onaylanan uluslararası sözleşmelerin yanı sıra Anayasamızın 49'ncu maddesiyle de işçinin çalışma hakkı anayasal güvence altına alınmıştır. Ancak maddenin hayata geçmesini sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmadığı için bu anayasal ifade boşlukta kalmaktadır. İş hukukumuzda iş güvencesi mekanizmasının bulunmaması işçinin hak arama yollarını tıkamaktadır. Bilinmektedir ki, işçi yasadan ve akitten doğan pek çok hakkını arayamaz durumdadır. Hakkını aradığında işten çıkarılmakta, ne kadar haklı olursa olsun bunu kanıtlayamamakta, yeniden işine dönememektedir. Yasalarımız işçiye yargıya başvurma yolunu kapalı tutmuştur. Hukuk yolu ile hakka kavuşma sistemi çalışmamaktadır. İş güvencesi bu yönüyle de temel insan hakkı sayılan "hak arama özgürlüğü"nü'nün teminatı niteliğindedir.
- 1475 sayılı İş Kanunu'nun "Akdin feshinde bildirim" başlığını taşıyan 13'üncü maddesi, işverene, işten atmalarda, sadece "işçiye durumu önceden bildirme" yükümlülüğü ge-

tirmiştir. Yani işverene işten çıkarmada neden gösterme yükümlülüğü getirmemiştir. Oysa tarafı olduğumuz 158 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi, işçinin işten çıkartılabilmesi veya hizmet akdinin işveren tarafından sona erdirilebilmesi için işçinin yetenekleri veya davranışlarıyla ya da işletmenin faaliyetlerine ilişkin gereksinimlerle bağlantılı, geçerli bir nedenin olması gerektiğini belirtmektedir.

- Biz, TÜRK-İŞ olarak, çıkarılacak bir iş güvencesi yasasının işverenin işçiyi işten çıkartırken, fesih nedenini bildirmeye yükümlü kılacak hükümler içermesini istiyoruz. İstiyoruz ki, işveren fesih nedenini işçiye yazılı olarak bildirsin. İşveren sebep bildirmeden işten çıkarırsa fesih haksız sayılsın.
- İstiyoruz ki, işten çıkarılan işçi, fesih işleminin haksızlığı ve işe iade edilmesi talebi ile iş mahkemesine başvurabilsin. Böyle bir davada fesih işleminin haklı bir nedene dayandığını ispat yükümlülüğü işverene ait olsun. Feshin mahkemece haksız olduğu belirlenirse, fesih işlemi başından itibaren geçersiz sayılsın ve işçi çalışma-

dığı sürenin ücreti de ödenerek işe iade edilebilsin.

- İstiyoruz ki, işveren sadece ekonomik, teknik ve yapısal işyeri gerekleri ile işçileri toplu olarak işten çıkarabilsin ve aksi durumlarda İş Mahkemesi işe iade kararı verebilsin. İşveren toplu çıkarma hakkını işyerini kötü niyetle kapatmak, işçinin sendikalaşmasına engel olmak ya da grev hakkından yararlanmasını engel olmak amacı ile kullanmasın.
- Sürekli olarak yinelediğimiz gibi iş güvencesinin yasalarla sağlanması, hukukun evrensel ve temel ilkesinin zorunlu kıldığı bir durumdur. Üyesi olmaya aday olduğumuz Avrupa Birliği'nde ILO ilkeleri büyük ölçüde hayat bulmuştur, ancak ülkemizde usulüne uygun olarak Meclis tarafından verilen yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan sözleşmeler dahi hayat bulmakta zorlanmaktadır.
- Nitekim demokratik ülke hukuk sistemlerinin tamamında bu sistemler yıllar öncesinden işlerlik kazanmıştır. Bizim bu eksikliği gidermemiz hem bireysel olarak, hem de örgütlü işçi toplulukları olan sendikaların varlıklarını sürdürebilmesi bakımından hayati önem taşımaktadır.
- İş güvencesini sağlayacak yasalar hayata geçirilmedikçe ne toplu pazarlık hakkının, ne örgütlenme özgürlüğünün, ne grev hakkının anlamı vardır. İş güvencesi olmadıkça en ileri hakları içeren toplu sözleşmeler bile anlamlı olmayabilir. Çünkü, işverenin sebep göstermeden işçi atabildiği bir ülkede, sözleşmeden yararlanma hakkı da güvencede değildir.

49 BİN GEÇİCİ İŞÇİ KADRODA

- ✓ Genel bütçeden ödenek alan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Orman Bakanlığı ve DSİ'de çalışan geçici işçiler, 2 Şubat 2001 tarihinden itibaren daimi kadroya alınacaklar.
- ✓ Döner sermaye ile işletilen kurumlar ile Kamu İktisadi Teşekkülleri kapsamındaki kuruluşlarda çalışan geçici işçilerin kadroya geçirilmesine ilişkin girişimler sürüyor.

D Sİ, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Orman Bakanlığı'nda çalışan toplam 49 bin geçici işçinin 2 Şubat 2001 tarihinden itibaren sürekli işçi kadrosunda işe başlatılacağını hükme bağlayan protokol Başbakan Bülent Ecevit ile TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral tarafından düzenlenen ortak bir basın toplantısıyla açıklandı.

Genel Bütçeden ödenek alan kurumlarda çalışan geçici işçilerin kadroya alınmasını hükme bağlayan protokolde, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan, Devlet Bakanı

Mustafa Yılmaz, İçişleri Bakanı ve Maliye Bakanı Vekili Saadettin Tantın, Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalt, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer, Orman Bakanı Nami Çağan ile TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in imzaları yer aldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral protokolle ilgili yaptığı açıklamada genel bütçeden ödenek alan kamu kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinin farklı işleyişe sahip olduğunu belirtti. Meral, imzalanan protokolle geçici işçi adı altında yıllardır ve aralıksız olarak kamu işyerlerinde çalışan ve genel bütçeden ödenek alan

işçilerin 2 Şubat 2001 tarihinden itibaren daimi kadrolara intibaklarının sağlandığını ifade etti.

Hükümet ile sürdürülen görüşmelerin çalışma süreleri 11-12 ay olan tüm geçici işçileri kapsadığını, ancak bu aşamada sadece genel bütçeden ödenek alan kuruluşlarda çalışanlara kadro alılabildiğini ifade eden Meral, "Bu protokol kapsamında olmayan döner sermaye ile çalışan kuruluşlar ile KİT'lerde süreklilik arzeden işlerde çalışan geçici işçilerin daimi kadrolara intibaklarının yapılmasını sağlayıcı girişimler aralıksız devam etmektedir" dedi.

49 BİN GEÇİCİ İŞÇİNİN DAİMİ KADROYA ALINMASINA İLİŞKİN PROTOKOL

49 bin işçinin sürekli işçi kadrolarına intibakı için hazırlanan protokol, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan, Devlet Bakanı Mustafa Yılmaz, İçişleri Bakanı ve Maliye Bakanı Vekili Sadettin Tantın, Tarım ve Köy işleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer, Orman Bakanı Nami Çağın ile TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral tarafından imzalandı. Protokolde şunlar yer aldı:

"Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Tarım ve Köy işleri Bakanlığı ve Orman Bakanlığı bütçelerinde öngörülen (66) programında yer alan ödenekler kapsamında 2000 yılında belirli hizmet akdiyle (geçici veya mevsimlik) işçi pozisyonlarında istihdam edilmiş veya 26 Ekim 2000 tarihi itibarıyla halen çalışmakta olanların; uzun süredir bu kurumlarda çalışmış olmaları ve iş deneyimleri dikkate alınarak aşağıda belirtilen koşullarla sürekli işçi kadrolarına intibakları toplu iş sözleşme hükümleri de dikkate alınarak yapılacaktır.

1. Söz konusu işçiler bu protokolün imzalandığı tarihte almakta olduğu ücretleri ile tahsis edilecek işçi pozisyonlarında 2 Şubat 2001 tarihinden itibaren sürekli işçi kadrolarında işe başlatılacaktır.
2. Söz konusu işçilerin ücret skalası 2001 yılında ve daha sonraki yıllarda yenilenecek toplu iş sözleşmelerinde genel ücret artışı dışında korunacaktır.
3. Bu düzenleme kapsamında bulunan kamu kurumlarında çalışan gerek sürekli, gerek geçici veya mevsimlik işçi statüsünde bulunanlardan emeklilik hakkını kazanmış olup, kadın olanlardan 58 yaşını, erkek olanlarda 60 ya-

şını 26.10.2000 tarihi itibarıyla doldurmuş veya bu tarihten sonra dolduracak olanların iş akitleri doldurdukları tarih itibarıyla tüm yasal hakları ödenerek işveren tarafından sona erdirilecektir.

4. Bu protokol hükümleri bu kurumlara bağlı döner sermayeler bünyesinde çalışanlara 26.10.2000 tarihi itibarıyla emeklilik veya yaşlılık aylığına hak kazanacak olanlar ile iş akitleri bu tarihe kadar çeşitli nedenlerle feshedilmiş geçici veya mevsimlik işçilere ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kısmi zamanlı olarak rasat istasyonlarında çalışanlara uygulanmayacaktır.
5. Bu protokol kapsamında belirlenecek koşullarda sürekli işçi kadrolarına intibak ettirilecek işçilerin tespit edilen pozisyonlarda çalışmayı kabul etmemesi halinde hizmet akitleri ihbar tazminatı hariç tüm yasal hakları ödenecek işveren tarafından sona erdirilecektir.
6. Sürekli işçi kadrolarına intibak ettirilen geçici işçilerden boşalan pozisyon ve adam/ay miktarları iptal edilecektir.
7. Söz konusu kurumlarda çalışan ve yukarıda belirtilen geçici işçilerden sürekli işçi kadrolarına atanmak isteyenlere 01 Kasım 2000 ve 01 Şubat 2001 tarihleri arasında kurum bütçelerinden herhangi bir ücret ödemesi yapılmayacaktır. İlgili kamu kurumları ile yetkili işçi sendikaları ve konfederasyon hizmetin aksaması yanı sıra bu bentteki hükmün uygulanması açısından gerekli önlem ve tedbiri alacaklardır."

ASGARİ ÜCRET YENİDEN BELİRLENİYOR

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ:

"Asgari ücret işçiye ve ailesine yeterli bir yaşama düzeyi sağlayacak bir ücret olmalıdır"

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, ilk toplantısını 19 Ekim 2000 tarihinde yaptı. Toplantının açış konuşmaları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, TİSK Genel Sekreteri Bülent Pirler tarafından yapıldı.

Salih Kılıç, yaptığı konuşmada komisyonun yapacağı

çalışmadan umutlu olmadıklarını belirtti. İşçi kesimi olarak geçen yıl belirlenen asgari ücreti de yetersiz bulduklarını ve nedenlerini oy gerekçesinde açıkladıklarını ifade eden Kılıç, konuşmasında şu noktalara dikkat çekti:

- Hükümetin 2000 yılı için öngördüğü yıl sonu enflasyon hedefi

yüzde 25 olarak açıklanmıştı. Buradan hareketle, asgari ücret 2000 yılının ilk yarısı için yüzde 17,3 ve ikinci yarısı için yüzde 8,2 olmak üzere kümülatif yüzde 26,9 oranında artırılmıştır. Daha yılın dokuz ayı itibarıyla gerçekleşen enflasyon siyasal iktidar tarafından yıl sonu için öngö-

rülen enflasyon oranını aşmıştır. Ücretlerin enflasyon altında kaldığı, asgari ücret örneğinde bir kez daha ortaya çıkmıştır.

- İşçi kesimi olarak "asgari ücret, işçiye ve ailesine yeterli bir yaşam düzeyi sağlayacak bir ücret olmalıdır" görüşünü savunduk. Ancak görüşlerimiz, komisyonun hükümet-işveren temsilcileri tarafından benimsenmedi. Bugün ele geçen net asgari ücret 86 milyon 922 bin 900 liradır. Sayın Bakan, Hükümetiniz uyguladığı ekonomik program çerçevesinde bu tutarı ne kadar artırmayı düşünmektedir? 'Asgari ücretin ne miktarda tespit edileceği Komisyon olarak görevinizdir' şeklindeki bir yaklaşımı da doğru bulmadığımızı belirtmek isterim. Çünkü geçtiğimiz yıl asgari ücretin IMF'ye verilen niyet mektubu doğrultusunda tespit edildiği bilinmektedir. Bu yıl da değişen bir şey olmayacağı düşüncesini taşımaktayız.
- Tespit edilen asgari ücret tutarıyla işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağına da kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.
- Halen geçerli tespit yöntemine göre gıda

için yapılan harcamanın toplam harcamalar içindeki payı yüzde 36,4'tür. Diğer bir ifadeyle, bugün geçerli olan asgari ücretin yüzde 36,4'ünü oluşturan 31 milyon 640 bin liranın gıda harcamaları için ayrılması gerekmektedir. Bu tutar ile sağlıklı ve dengeli beslenebilmek mümkün müdür?

- Yeni tespit edilecek asgari ücret ile bu tutar iki katına çıkarılsa bile fazla bir şey değişmeyecektir. TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin tespitlerine göre dört kişilik bir ailenin sadece dengeli ve sağlıklı beslenebilmesi için bugün yapması gereken asgari gıda harcaması tutarı 160 milyon lirayı aşmaktadır.
- Asgari ücret bugün "sefalet ücreti" bile değildir. Çalışanların temel gereksinimi olan gıda harcamasını bile karşılamaktan uzak olan bir asgari ücret, ancak "açlık ücreti" olacaktır. Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal şartlar gerekçe yapılarak asgari ücretle çalışanlardan fedakarlık beklenmemelidir.
- Asgari ücret tespit edilirken işçiye haksızlık yapıldığını ve belirlenen tutarın bile ödenmediğini, net olarak tespit edilen tutarın brüt olarak değerlendirildiğini ve çeşitli kesin-

tiler yapıldığını sürekli olarak söyledik. Bu yanlış uygulama halen devam etmektedir. Bir taraftan "bilimsel ve objektif" yöntemler kullanılarak hesaplama yapıldığı ileri sürülürken, böylece işçinin geçimi için en alt düzeyde gerekli tutarın ortaya çıkarıldığı belirtilmektedir. Ancak öte yandan bu tutarın yaklaşık dörtte birinden fazlası vergi, sosyal güvenlik primi gibi kesintilere gitmektedir.

- İnsan unsurunu temel alan, gerçekçi, bilimsel ve objektif bir asgari ücret ancak işçi kesimi olarak ortaya koyduğumuz ve savunduğumuz ilkeler çerçevesinde belirlenir.

Asgari Ücret Tespit komisyonu ekim ve kasım aylarında üç toplantı yaptı. Aralık ayı sonunda belirlenmesi beklenen yeni asgari ücret 1 Ocak 2001 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek.

ASGARİ ÜCRET ve VERGİ DIŞI BIRAKILMASI

Asgari ücret, çalışanların yaşama ve çalışma şartlarının düzenlenmesine yönelik önemli uygulamalardan birisidir. Asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında, etkin bir sosyal politika aracı olarak çalışanların düşük ücretlere karşı korunması ve çağdaş bir toplum içinde yaşayan işçinin, ailesi ile birlikte olağan ihtiyaçlarını karşılayan düzeyde asgari ücretin belirlenmesi bu açıdan önem taşımaktadır.

İşçinin yaşama düzeyini büyük ölçüde aldığı ücret belirlemektedir. Ücret, işçinin çalışması karşılığında elde ettiği gelirdir. Ancak ücret sarf edilen emeğin karşılığı olmanın ötesinde, insanın yaşaması, varlığını sürdürmesi için gerekli olan gelirdir. Bu açıdan -özellikle- asgari ücretin sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal yönüyle de değerlendirilmesi gerekir. Ücretin sosyal yönü, çalışanların büyük bölümünün tek gelir kaynağı olmasıdır.

İşçi açısından ücretin önem taşıyan yönü, **ele geçen net tutandır.**

Bugün ele geçen aylık net asgari ücret 86 milyon 922 bin 900 liradır. Oysa TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin tespitlerine göre, dört

kişilik bir ailenin sadece dengeli ve sağlıklı beslenebilmesi için yapması gereken en az harcama tutarı neredeyse asgari ücretin iki katıdır.

Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal şartlar gerekçe yapılarak çalışanlardan yine fedakarlık beklenmektedir. Nitekim enflasyon yüzde 70'ler seviyesindeyken, asgari ücret, 2000 yılı enflasyon hedefi gözetilerek altışar aylık dönemler halinde yüzde 17,3 ve yüzde 8,2 olarak tespit edilmişti. Bu belirlemeye işçi kesimi olarak karşı çıkıldı. Ancak Asgari Ücret Komisyonu'nun hükümet-işveren

temsilcileri oy çoğunluğunu sağladılar.

İşçi kesiminin muhalefet gerekçesinin haklılığı, bugün devletin resmi belgeleleriyle kabul edilmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından hazırlanan raporda, asgari ücretin 2000 yılında yüzde 14,1 oranında aşındığı ortaya konmuştur.

İnsanı temel alan, ekonomik şartlardan önce sosyal durumu gözetken, gerçekçi, bilimsel ve objektif bir asgari ücret, ancak işçi kesimi olarak ortaya koyduğumuz ve savunduğumuz ilkeler çerçevesinde mümkün olacaktır.

Asgari ücretten vergi alınması olayı bu açıdan çarpıcı bir örnek olmaktadır.

Asgari ücret belirleme çalışmaları yapılırken; asgari ücretin pazarlık konusu olmadığı, **işçinin geçimini sağlayacak**, bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilen taban ücreti olduğu kabul edilmektedir.

Asgari ücretin tanımında, **"...zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek"** denmesine karşın, perakende fiyatlar kullanılarak tespit edilen asgari ücret

Mevcut asgari ücretten yapılan kesintiler şöyledir:

Brüt Aylık Asgari Ücret	118.800.000.-
SSK İşçi Primi	16.632.000.-
Gelir Vergisi	12.156.300.-
Damga Vergisi	712.800.-
İşsizlik Sigortası	2.376.000.-
Kesintiler Toplamı	31.877.100.-
Kesinti Oranı	% 26.8
Net Aylık Asgari Ücret	86.922.900.-

retten gelir vergisi, sigorta işçi payı, zorunlu tasarruf vb. kesintiler yapılmaktadır. Bu şekilde, net olarak işçinin eline geçen tutar ile *"bilimsel ve objektif"* olarak saptanan harcama kalıbının gerçekleştirilmesi de mümkün olmamaktadır.

Nitekim, 1 Temmuz 2000 gününden itibaren brüt 118.800.000.-TL/Ay olan asgari ücretten gelir vergisi, sosyal güvenlik işçi primi, işsizlik sigortası, damga vergisi vb. kesintiler yapıldıktan sonra ele geçen net tutar 86.922.900.-TL/Ay'a düşmektedir.

Görüldüğü üzere, günün geçerli ekonomik ve sosyal koşullarında "en az düzeyde geçimi sağlamak üzere" belirlenen asgari ücretten, gelir vergisi dahil halen yüzde 26.8 oranında kesinti yapılmaktadır.

Yapılan bu kesintiler nedeniyle, asgari ücret daha başlangıçta eksik ödenmektedir. Böylece asgari ücret, tespit edildiği andan itibaren çelişkili ve tutarsız olmaktadır.

Oysa, kişilerin aileleriyle birlikte kendilerini ancak geçindirebilecek miktardaki gelirinin vergi dışı bırakılması gerekir. Vergi alınmasında hiçbir gerekçe insanların kendi bedensel varlıklarını sürdürmeleri gereğinden üstün tutulamaz.

Vergi adı altında uygulanan toplumsal yükün adaletli bir şekilde dağılım göstermesi esastır. Çalışanların yaşamlarını insanca sürdürebilmelerini sağlamak öncelikli hedeftir. Bunun yanı sıra, kendilerine ancak yetecek düzeydeki gelirin zorlanmaması gerektiği ve bu nedenle vergi dışında tutulması da, kabul edilen temel bir ilkedir.

Bu çerçevede, bugün tüm ücretliler için uygulanan özel indirim düzeyi *"en az geçim düzeyi"* olmalıdır. En az geçim düzeyi ise; çalışanın ailesiyle birlikte, yaşamını sürdürebilmesi için gerekli tutar olmalıdır. Bu tutardan vergi alınmamasını ifade etmektedir. Çünkü asgari ücretle, en az geçim indiriminin dayanağını oluşturan asgari geçimi sağlayacak

ücret düzeyi tespit edilmektedir.

Asgari ücretin vergi dışı bırakılması konusunda Hükümetin yetkisi bulunmaktadır. Nitekim 11.7.1992 gün ve 3824 sayılı yasa ile Bakanlar Kurulu *"...özel indirim tutarlarını, sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücret tutarına kadar arttırmaya"* yetkili kılınmıştır. Ancak siyasal iktidar bu yetkisini, sosyal kesimler arasında bu konuda görüş birliği de oluşmasına rağmen **kullanmamıştır**.

Aslında asgari ücret kadar gelirin vergi dışı bırakılması, meselenin sadece bir boyutunun çözüme kavuşturulması anlamını taşımaktadır. Asgari ücret vergi dışı bırakılsa bile, yukandaki bölümde de açıklandığı üzere, devam eden diğer kesintiler nedeniyle asgari ücretin ek-sik ödenmesi sürecektir.

Asgari ücretten vergi alınması uygulamasının sürdürülmesi, esasında uygulanan vergi politikasının adaletsiz yapısını ortaya koymaktadır. Vergide temel kural, herkesin ekonomik gücüne göre vergi ödemesidir. Nitekim Anayasa'da "mali güce göre vergilendirme, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır" denilmektedir.

Gerçi son "vergi yasası" ile çalışanlar lehine bir takım değişiklikler yapılmıştır. Yapılan düzenlemeyle, vergi tarifesi yeniden belirlenirken, gelir vergisi oranı ilk dilim için önce yüzde 20'ye,

1999 yılından itibaren de yüzde 15'e düşürülmüştür.

Buna rağmen Türkiye'de ücretler üzerindeki verginin ağırlığı fazladır ve bu durum Anayasanın sosyal hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Türkiye'de toplanan gelir vergisinin yaklaşık yarısını ücretli ve maaşlı çalışanlar ödemektedir. Oysa ülkemizde yaratılan tüm ekonomik değerlerin yıllık toplamı olan milli gelir içindeki ücret ve maaş payı yüzde 30,7 oranındadır.

Asgari ücretle çalışan bir işçinin 2000 yılında ödediği yıllık gelir vergisi 139 milyon lirayı aşmaktadır.

Asgari ücretliden gelir vergisi alınırken, öte yandan "sermayeyi ürkütmek" adına olsa gerek;

- Devlet tahvili ve hazine bonusu faizi gelir tutarları 1 trilyon, 5 trilyon lira olsa bile 5 kuruş vergi alınmamakta, hatta stopaja dahi tabi tutulmamaktadır.
- Borsa kazançlarının tutarı trilyonlarla ifade edilse bile yine herhangi bir vergi ödemesi söz konusu olmamaktadır.
- Kiraladıkları işyerlerinden milyarlarca lira kira geliri elde edenler, stopaj haricinde ancak 4 milyar 375 milyon lirayı aştığında beyana tabi olmaktadır.

Bu nasıl yapılmaktadır? Gelir Vergisi Kanununun ayrıntılı maddeleri arasında yer alan ifade biçimleri "zenginlerin arabalarını dağdan

aşımalarına" imkan vermektedir.

Gelir vergisinin temel ilkelerinden birisi olan "ayırım ilkesi"ne göre, ücret gelirlerinin daha hafif vergilendirilmesi esastır. Ücretlilere gerçek anlamda bir özel indirim uygulaması, diğer kesimlere göre daha düşük tarifelerle vergilendirilme yapılması, söz konusu ayırım ilkesinin uygulamaya geçiriliş biçimidir.

Ücretliler için kısmi bir vergi istisnası anlamına gelen ve ücret gelirlerini sermaye gelirlerinden ayırarak daha düşük vergilendirme aracı olarak kullanılan özel indirim, gelişmiş ülkelerde alt gelir grupları lehine gelir transferi (negatif gelir vergisi) şeklinde uygulanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, asgari ücret geliri elde edenlerden vergi almak bir yana sosyal yardımda bulunmaktadır.

Ülkemizde ise, ücretliler için uygulanan özel indirim anlamını yitirmiştir. 1980'li yıllarda egemen olan yaklaşım doğrultusunda özel indirimin ücret gelirlerini koruma işlevi kalmamıştır.

Örneğin halen uygulanan özel indirim tutarı ayda 18 milyon 750 bin liradır. Yani ücretlerin sadece bu bölümü vergiden muaf tutulmaktadır ve bu tutar, asgari ücretin sadece yedide biridir (yüzde 15,8). Oysa 1980'li yılların başında indirim tutarının asgari ücrete oranı yüzde 71 oranındaydı. Bu durum, ücretlerin vergi yoluyla yıpratılması anlamını taşımaktadır.

Bugün ücretlilere sağlanan özel indirim nedeniyle sağlanan vergi avantajı ayda 2 milyon 812 bin liradır. Diğer bir ifadeyle, devlet ayda yarım kilo etin karşılığı olan tutarı vergi dışı tutmaktadır.

Aslında ülkemizde yaygın bir vergi kaçacağı vardır. Uygulamada vergi yükü ancak kayıt altında olan sınırlı bir kesimi kapsamaktadır.

Son yıllarda gittikçe yaygınlaşan kaçak işçilik olgusu nedeniyle, yasal asgari ücretin bile uygulanmasında büyük eksiklikler söz konusu olmaktadır. Çalışan kesimin yoksullaşmasına, gelir dağılımındaki adaletsizliğin ve köyden kente göçün artmasına ve işsizliğin yaygınlaşmasına bağlı olarak, kaçak ve yasal asgari ücretin altında işçi çalıştırma uygulaması giderek artmaktadır.

İşyerlerinde kaçak olarak çalışan işçilerle ilgilenme sorumluluğu öncelikle Sosyal Sigortalar Kurumu'nundur. Ancak Kurum'un bu işlerle görevli müfettiş sayısı son derece yetersizdir. Ayrıca, Sosyal Sigortalar Yasası kapsamındaki işyeri sayısı ile çalıştırdıkları işçiler adına bildirimde bulunan işyeri sayısı arasında da büyük fark vardır. Öte yandan, yapılan tespitlere göre, Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamında faaliyet gösteren ve bildirge alınan işyerlerinde sigortalı olarak çalışanların yaklaşık yüzde 35'i asgari ücret üzerinden prim ve dolayısıyla vergi ödemesi yapmaktadır.

ASGARİ ÜCRETİN ANATOMİSİ

- *Asgari ücrette, 1983 yılından bu yana en yüksek artış 1997 yılında 108,3 ile DSP'li Nami Çağan'ın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı döneminde sağlandı.*
- *İşverenlerin muhalefet ettiği 1992 yılında CHP'li Mehmet Moğultay, 1997 yılında RP'li Necati Çelik Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanaydı.*
- *Asgari ücret 1983 yılından bu yana 5 kez oybirliği ile, yedi kez işçi muhalefeti, iki kez de işveren muhalefeti ile belirlendi.*
- *Asgari ücretin 1983 yılından bu yana enflasyon karşısında gösterdiği artış oranı, kararın alınış biçimi ve ilgili bakanlar şöyle şekillendi:*

Yürürlük Tarihi	Aylık Brüt Tutarı	Asgari Ücret Artış Oranı %	Enflasyon Artış Oranı %	Kararın Alınış Biçimi	Bakan
01.01.1983	16.200	62,0		oybirliğiyle	Turhan ESENER
01.04.1984	24.525	51,4		oybirliğiyle	Mustafa KALEMLİ
01.10.1985	41.400	68,8		oyçokluğuyla (işçi muhalif)	Mustafa KALEMLİ
01.07.1987	74.250	79,3		oyçokluğuyla (işçi muhalif)	Mükerrem TAŞÇIOĞLU
01.07.1988	126.000	69,7		oyçokluğuyla (işçi muhalif)	İmren AYKUT
01.08.1989	225.000	78,6	66,4	oyçokluğuyla (işçi muhalif)	İmren AYKUT
01.08.1990	414.000	84,0	56,3	oyçokluğuyla (işçi muhalif)	İmren AYKUT
01.08.1991	801.000	93,5	68,6	oyçokluğuyla (işveren muhalif)	Metin EMİROĞLU
01.08.1992	1.449.000	80,9	65,8	oyçokluğuyla (işveren muhalif)	Mehmet MOĞULTAY
01.08.1993	2.497.500	72,4	73,1	oybirliğiyle	Mehmet MOĞULTAY
01.09.1994	4.173.750	67,1	108,0	oyçokluğuyla (işçi muhalif)	Nihad MATKAP
01.09.1995	8.460.000	102,7	89,9	oyçokluğuyla (işçi muhalif)	Ziya HALİS
01.08.1996	17.010.000	101,1	81,2	oyçokluğuyla (işveren muhalif)	Necati ÇELİK
01.08.1997	35.437.500	108,3	85,2	oybirliğiyle	Nami ÇAĞAN
01.08.1998	47.839.500	35,0	85,3		
01.01.1999	78.075.000	63,2	26,7	oybirliğiyle	Nami ÇAĞAN
01.07.1999	93.600.000	19,9	25,4		
01.01.2000	109.800.000	17,3	34,6	oyçokluğuyla (işçi muhalif)	Yaşar OKUYAN
01.07.2000	118.800.000	8,2	17,8		

* Asgari ücretin bir önceki tarihteki yürürlük süresine göre artış oranıdır.

TÜRK-İŞ BURSA TEMSİLCİLİĞİ BÜNYESİNDE ÇOCUK İŞÇİLER BÜROSU AÇILDI

Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ:

“Bursa Çocuk İşçiler Bürosu’nun açılışı, çocuk işçiliğiyle mücadelede belli bir bilinç düzeyine ulaşıldığının göstergesidir”

TÜRK-İŞ Bursa Bölge Temsilciliği bünyesinde oluşturulan Çocuk İşçiler Bürosu 17 Kasım 2000 tarihinde, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç tarafından açıldı. Açılışta konuşan Kılıç, Devlet İstatistik Enstitüsü’nün 1999 Çocuk İstihdamı Anketi’ne göre 6-18 yaş grubu çalışan çocuk sayısının 2 milyon civarında olduğunu belirtti. DİE’nin 1994 anketine göre 6-14 yaş grubu çocuk sayısında yanı yarıya bir azalma kaydedildiğini ifade eden Kılıç, günlük para ihtiyacı nedeniyle çalışan çocukların sanai-

Bursa Çocuk İşçiler Bürosu’nun açılışına TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, Bursa Bölge Temsilcisi Mehmet Kanca, Çalışan Çocuklar Bürosu Müdürü Özcan Karabulut ve Bursa bölgesinden sendika şube yönetim kurulu üyeleri ile kamu-özel kurum ve kuruluşlarının temsilcileri katıldı.

yiden sokaklara yöneldiğini ifade etti. Kılıç, TÜRK-İŞ’in son gelişmelerden hareketle, çocuk işçiliğinin önlenmesi için etkin bir çalışma içine girdiğini, 2001 yılında uygulanacak yeni projeye sokakta çalışan çocukların da çalışmalara dahil edileceğini belirtti. Bursa Çocuk İşçiler Bürosu’nun açılışının, TÜRK-İŞ’in çocuk işçiliğiyle mücadelede belli bilinç düzeyine ulaştığının bir göstergesi olduğunu kaydeden Kılıç, çocuk işçiler bürosunun yeni dönemde, Adana, İzmir, İstanbul gibi şehirlerde yaygınlaştı-

nlacağını söyledi. Kılıç konuşmasında, yeni dönem toplu iş sözleşmeleri, asgari ücret, iş güvencesi gibi çalışma hayatını ilgilendiren konular üzerinde durarak, kamu işyerlerindeki çalışanlara verilecek zamlar konusunda açıklama yapan IMF Türkiye Masası Şefi Cottarelli’yi de eleştirdi.

Açılışı yapılan Bursa Çocuk İşçiler Bürosu’nda TÜRK-İŞ’e bağlı sendikalardan Emel Özgören (Başkan), Nazan Şentürk, Ertuğrul Atan, Mustafa Abdioğlu, Kadriye Alniak ve Reyhan Koyunca görev aldı.

EMEK PLATFORMU'NDAN "ÜRETİMDEN GELEN GÜÇ" EYLEMİ

✓ EMEK PLATFORMU
BAŞKANLAR KURULU,
30 EKİM 2000 TARİHİNDE
ALDIĞI KARAR GEREĞİ
1 ARALIK CUMA GÜNÜ
"ÜRETİMDEN GELEN
GÜCÜNÜ" KULLANDI

✓ 1 ARALIK CUMA GÜNÜ,
ÇALIŞANLAR DİLEKÇE
VERME HAKLARINI
KULLANMAK İÇİN
ANKARA'DA KIZILAY
MEYDANI'NDA, DİĞER
İLLERDE DE İLİN EN BÜYÜK
MEYDANINDA TOPLANDI

✓ EMEK PLATFORMU
BAŞKANLAR KURULU,
ANKARA KIZILAY
MEYDANI'NDAKİ EYLEM
DEVAM EDERKEN TBMM
BAŞKANI ÖMER İZGİ'Yİ
ZİYARET EDEREK
ÇALIŞANLARIN
TALEPLERİNİ İLETTİ

EMEK Platformu Başkanlar Kurulu, 30 Ekim 2000 tarihinde yaptığı toplantıda, çalışanların acil sorunlarına çözüm bulunmaması halinde 1 Aralık 2000 tarihinde "üretimden ge-

len gücü" kullanma kararı aldı. Kararın ardından taleplerin iletilmesi için Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, TBMM Başkanı Ömer İzgi, Başbakan Bülent Ecevit, Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli, Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan ile Hazine'den sorumlu Devlet Bakanı Recep Önal'dan randevu istendi. Randevu talebine sadece Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'den yanıt geldi. Sezer tarafından 7 Kasım 2000 tarihinde kabul edilen Emek Platformu Başkanlar Kurulu, Cumhurbaşkanı'na talepler bildirisini sundu.

Başkanlar Kurulu, 22 Kasım 2000 tarihinde yaptığı toplantıda, eylemin biçimini tartıştı. Toplantı sonrası yapılan açıklamada, taleplere karşı

Hükümetin duyarsızlığı dile getirilerek, 1 Aralık 2000 tarihinde Ankara'da çalışanların saat 11.00'de Kızılay Meydanı'nda toplanacakları ve taleplerini içeren dilekçeleri vermek üzere TBMM'ye yürüyecekleri belirtildi. Açıklamada, diğer illerde de şehrin en büyük alanında biraraya gelinerek valiliklere dilekçe verileceği kaydedildi.

1 Aralık "üretimden gücün kullanılması" eylemine Türkiye çapında onbinlerce çalışan ve emekli katıldı. Ankara'da çalışanlar saat 09.30'dan itibaren Kızılay Meydanı'nda toplanmaya başladı. TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde biraraya gelen Emek Platformu Başkanlar Kurulu üyeleri ise saat 11.00 sıralarında meydana yerlerini aldı. Eylem devam ederken Emek Platformu Başkanlar Kurulu üyeleri TBMM başkanı Ömer İzgi'yi ziyaret ederek çalışanların taleplerini iletti. Eylem, İzgi'yi ziyaretin ardından Başkanlar'ın Kızılay'a dönmesi ve görüşme hakkında bilgi verilmesinden sonra sona erdi.

EMEK PLATFORMU 1 ARALIK EYLEM BİLDİRGESİ

Hükümet, ekonomik ve sosyal haklarımızı gaspetmeye devam ediyor. Günlerdir sürdürdüğümüz demokratik, haklı ve meşru tepkilerimizi görmezden gelmeye devam ediyor. Haksızlık, adaletsizlik, hukuksuzluk ve yolsuzluklar artarak sürüyor.

Vergilerimiz, ülke kaynakları banka batırımlara ve bir avuç te-feciye aktarılıyor. Çete, siyaset ve sermaye arasındaki kirli ilişkiler son dönemde iyice açığa çıkmış durumda. Bu haksızlığa karşı çalışanların ve halkın öfkesi büyüyor, ancak hükümet bu öfkeye kulak asmıyor.

2001 yılı bütçesi IMF talimatları doğrultusunda tam bir rant bütçesi olarak hazırlanıyor. **Oysa bütçe, eğitime ve sağlığa ayrılan payın arttığı, yatırımlara yönelen, istihdam yaratan sosyal devlet bütçesi olmalıdır. Bütçe, IMF'den yana değil, halktan yana hazırlanmalıdır!**

2001 yılı bütçesiyle kamu çalışanlarına yoksulluk ve sefalet an-lamına gelen yüzde 10 maaş artışı dayatılırken; kamu kaynakları bankaların hortumlayanlara aktarı-lıyor. Sıra kamu çalışanlarına, emeklilere, işçilere gelince kaynak yokluğundan sözedenler, banka batırımlara bir gecede kaynak bulabiliyorlar.

Diğer yandan siyasi iktidar, biz çalışanlardan zorunlu tasarruf adıyla yasa zoruyla topladığı birikimlere el koymaya çalışıyor. 12 yıldır birikimlerimiz bir yandan dö-viz kurlarındaki oynamalarla diğer yandan oldukça komik oranda ne-malandırmalarla gerçek değerinin çok altına düşürüldü. Buna rağmen 6 milyon çalışanın birikimleri ödenmiyor. **Zorunlu Tasarruf Fonu'ndaki paralar hak sahiplerine derhal, toptan ve nakit olarak ödenmelidir.**

Ekonomik ve sosyal haklarını-za göz dikenler, sendikal hakların-mızı kullanmamızı engelliyorlar. **İş Güvencesi Yasa Tasansı, hizmet akdinin İş Yasası'nın 13 ve 17. Maddelerine göre feshinde geçerli bir neden aranması ve bu konuda mahkemelerin yetkili kılınması bi-çiminde değiştirilerek yasalaştırıl-malıdır.**

Siyasiler, kendi çıkarları için ka-mu çalışanları üzerinde uyguladık-ları baskı, kıyım ve sürgünleri dur-

durmalı; sendikal faaliyetler nede-niyle işten atılmalarını kolaylaştı-racak hiçbir girişimde bulunma-malıdır. **Hiçbir objektif kriter bağ-lanmayan, yargıyı devre dışı bıra-kan keyfi ve hukuksuz uygulamala-rara izin verilmemelidir.**

Hükümet, kamu çalışanlarının toplu sözleşme ve grev haklarının önündeki engelleri kaldırmalı, sen-dikal hakları ILO sözleşmelerine ve yetkili organ kararlarına uygun hale getirecek biçimde düzenle-melidir.

Biz Emek Platformu'nu oluştı-

ran örgütler olarak, yukarıda be-lirttiğimiz ortak taleplerimizin yeri-ne getirilmemesi ve insan onuruna yaraşır ücretlerin ve çalışma koşu-larının sağlanmaması durumun-da, üretimden gelen gücümüzü tüm ülkede ve tüm işkollarında kullanacağımızı daha önce açıkla-mıştık. Ancak hükümet, bugüne kadar ortak taleplerimiz doğrultu-sunda hiçbir adım atmadı.

Bu nedenle biz de üretimden gelen gücümüzü, 1 Aralık Cuma günü en etkili ve kitlesel biçimde kullanarak, alanlara çıkacağız.

EMEK PLATFORMU TALEPLER BİLDİRGESİ

1. Ülkemizdeki tüm hukuk ve kanun dışı uygulamalar ile yolsuz-lukların artık sona ermesini istiyoruz. Özellikle de son dönemde gündemde olan batık bankalar ile ilgili soruşturmanın derin-leştirilmesi ve bazı kaynaklarca devletten bu yollarla alınan pa-raların kamuoyuna şeffaflıkla açıklanmasını talep ediyoruz. Si-yasi irade, hukuk devleti ve yargının bağımsızlığını koruma gö-revinin yerine getirilmesinde hassas davranmalıdır,
2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na teklif edilen İş Güven-cesi Yasa Tasansı ile ilgili olarak; İş Kanunu'nun 13. ve 17. Mad-delerine göre iş feshinde geçerli bir nedenin aranması ve bu ko-nuda mahkemelerin yetkili kılınması şeklinde değişiklik yapıla-rak TBMM'ye gönderilmesi ve yasallaşması,
3. Sosyal devlet olmanın gereği olarak 2001 yılı bütçesinden me-mura insan onuruna yakışır bir ücretin tespiti ile adalete, eğiti-me, sağlığa ve istihdamı çoğaltıcı yatırıma ayrılan payın artırıl-ması,
4. Zorunlu tasarruf fonunda biriken ana para ve nemaların zinciri derhal nakden ve defaten ödenmesi,
5. Kamu çalışanlarına yönelik sendika yasa tasansının, ülkemiz tarafından onaylanan ILO Sözleşmelerine uygun olarak, evren-sel demokratik normlar çerçevesinde grevli ve toplu sözleşmeli hakları içermesi, yasaklardan ve engellerden arındırılması,
6. Özelleştirmenin ve taşeronlaşmanın durdurularak vurgun ve ta-lan ekonomisinin önüne geçilmesi,
7. Yabancı kaçak işçiliğin ve kayıt dışı çalışmanın engellenmesi esneklik girişimlerinin önlenmesi, işçi alacaklarının en kısa süre-de ödenmesi,
8. İki milyon olan Bağ-Kur emeklilerinden 708 bin kişisi 51-69 mil-yon TL. aylık almaktadır. SSK ve memur emeklilerinin de duru-mu bu rakamlardan çok farklı değildir. Bunların emeklilik aylık-larının günün şartlarına uygun duruma getirilmesi.

Emek Platformu bileşenlerini kapsayan 50 milyon insanı temsil eden kuruluşlar olarak, ülkemizde şeffaf devlet olma, demokratik laik hukuk devletini yaşatma yönündeki çaba ve girişimleriniz ta-rafımızdan takdirle gözlenmektedir.

Ülke gündeminde olan medya, sermaye, siyaset arasındaki menfaat işbirliğinin ve bunların kirli ilişkilerinin meydana çıkarıl-ması için Zafîalâlinizin koordinatörlüğünde yeni bir kampanya başla-tılmalıdır.

TEKEL'DE YEMEK BOYKOTU

Tekgıda-İş Sendikası TEKEL işyerlerinde, özelleştirmeyi ve taşeronlaşmayı protesto için 13 Kasım 2000 tarihinden bu yana yemek boykotu yapıyor. Tekgıda-İş'e üye işçiler 24 Kasım Cuma günü yaptıkları yürüyüş ile de özelleştirmeyi ve taşeronlaşmayı protesto etti. TEKEL Genel Müdürlüğü'nün Haliç'e bakan kesiminde toplanan işçiler, "Bugün yemekhane, yarın işletme", "Kahrolsun IMF, bağımsız Türkiye", "IMF uşağı hükümet istifa" sloganlar atarak Genel Müdürlük binasına kadar yürüdüler.

Burada yapılan açıklamada TEKEL işçilerinin özelleştirme ve taşeronlaşmaya karşı 15 gündür yemek boykotu yaptıkları anımsatılarak "TEKEL yetkilileri, hiçbir haklı gerekçeye dayanmayan bu girişimi, biz işçilerin tüm iyi niyetli görüşme ve çözümleme

gayretini hiçe sayarak hayata geçirmiştir. Ancak işçisiyle çalışanıyla tek vücut olan ve TEKEL'de demokratik hak ara-

yışımızı ve sosyal taraf olarak irademizi yok sayan bu zihniyeti ve sorumlularını şiddetle protesto ediyoruz" denildi.

TÜRK-İŞ'TEN İZGİ'YE ZİYARET

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri TBMM Başkanı Ömer İzgi'ye bir kutlama ziyareti yaptı. Meral görüşmede çalışma hayatının sorunlarını dile getirirken İzgi sorunların çözümünü konusunda TBMM'nin her türlü gayreti göstereceğini bildirdi.

Belediyelerde, İSKİ ve İGDAŞ'ta ve Metal'de Uzlaşma

İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve bazı ilçe belediyeler ile İSKİ ve İGDAŞ'ta toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde uzlaşma sağlandı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TES-İŞ Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Mustafa Kumlu ve Belediye-İŞ Genel Başkanı Nihat Yurdakul'un İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ali Müfit Gürkuna ile yaptığı görüşmelerle sağlanan uzlaşma 24 Ekim 2000 tarihinde düzenlenen törenle açıklandı. Törende belediyelere ilişkin tutanak imzalanırken, İSKİ ve İGDAŞ'a ilişkin sözleşmelerin tutanağı 1 Kasım 2000 tarihinde imza altına alındı.

Türk-Metal Sendikası ile MESS arasındaki 90 bin işçi kapsayan grup sözleşmesi ise 30 Ekim 2000 tarihinde bağlandı. Sözleşmeye ilişkin tören 8 Kasım 2000 tarihinde yapıldı. Törende TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral de yer aldı.

ŞEKER-İŞ Başkanlar Kurulu 26-27 Eylül Tarihlerinde Toplandı

Başkanlar Kurulunda yapılan değerlendirmelerin sonunda, Şeker-İŞ'in özelleştirmenin içinde etkin biçimde yer alması ve gelişmeleri üyelerin lehine yönlendirici şekilde hareket edilmesi kararlaştırıldı. Şeker-İŞ Başkanlar Kurulu, özelleştirilecek olan fabrikalarda Şeker-İŞ üyelerinin pay sahibi ve dolayısıyla yönetimde söz sahibi olabilmeleri için, şirket kurulması da dahil olmak üzere, her türlü girişimin aktif biçimde yapılması gerektiği üzerinde görüş birliğine vardı.

TES-İŞ Başkanlar Kurulu Toplandı

TES-İŞ Başkanlar Kurulu 15 Kasım 2000 tarihinde toplandı. Toplantıda güncel sorunlar, İSKİ ve İGDAŞ sözleşmeleri, geçici işçiler ile teşkilatlanmaya ilişkin sorunlar tartışıldı. Toplantının açış konuşmasını yapan TES-İŞ Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Mustafa Kumlu, talepleri gözardı edilen, yüzde 80'i yoksulluk sınırında yaşayan Türk insanının günden güne daha derin bir umutsuzluk içine yuvarlandığını belirtti. Kumlu, sürekli dar gelirli kesimin ekmeğine göz dikerek siyasal ve ekonomik istikrarın sağlanamayacağını belirtti. Kumlu, "Halkı ve onun ihtiyaçlarını yok sayan bir hükümetin ömrü uzun olamaz" dedi.

TARIM-İŞ Başkanlar Kurulu Toplandı

Tarım-İş Sendikası Başkanlar Kurulu 22 Eylül 2000'de Ankara'da toplandı. Sendika Genel Başkanı Bedrettin Kaykaç yaptığı açış konuşmasında 2001 yılı toplu sözleşmelerine dikkat çekerek sözleşmelerde 2001 yılı enflasyon hedefi olan % 12'lik zam konusunda baskı yapılacağını bugünden belli olduğunu söyledi. Kaykaç, "Bu dayatmayı aşabilmek için en geniş güçbirliğini oluşturmak gerekecektir" dedi.

Toplantıda bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Hüseyin Karakoç ise Türkiye'nin 20 yıldır istikrar programlarıyla yönetildiğini belirterek, "Fatura hep işçinin, memurun, emeklinin, yoksulun omuzlarına yükleniyor" dedi.

TÜRKİYE'NİN AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLİŞKİLERİ

Avrupa Birliği'nin kasım ayı içinde yayınlanan iki belgesi, Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi üyeliğe almak istemediğinin açık kanıtlarını sunmaktadır. Avrupa Birliği, Türkiye'de yeterince tartışılmadan girilen gümrük birliği sayesinde Türkiye'den istediği hemen hemen tüm tavizleri aldı, bunun karşılığında Türkiye'yi Avrupa Birliği'nin karar organlarının dışında tuttu, Türkiye'ye karşı yükümlülüklerini yerine getirmede.

8 Kasım 2000 tarihinde Avrupa Komisyonu'nun Türkiye İçin Katılım Ortaklığı belgesi yayınlandı.

Bu belgede, Avrupa Birliği'nin Türkiye ile üyelik görüşmelerine başlamasının önkoşulu olarak Kopenhag siyasi kriterlerinin yerine getirilmesi öne sürülmektedir (s.7). Raporda, bazı sendikalarımız için son derece olumsuz etkiler yaratacak mahalli idareler yasası değişiklik tasarsının yasallaşması beklentisi ifade edilmektedir (s.12). Abdullah Öcalan'a ilişkin idam kararı ile Necmettin Erbakan'ın hapis cezaları eleştirilmektedir (s.16, 17). Heybeliada'daki papaz okulunun açılması talep edilmektedir (s.18). Kültürel haklar adı altında, her dilde eğitim ve radyo-televizyon yayını istenmektedir (s.18-19). Kürt kökenli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını korur görünümü altında bölücülük desteklenmektedir (s.19). Kıbrıs'ta tavizler istenmektedir (s.20). Özelleştirme savunulmakta ve teşvik edilmektedir (s.27).

Kamuoyumuza yeterince yansımayan Avrupa Parlamentosu kararları ise, Avrupa Birliği'nin amaçlarını daha açık bir biçimde yansıtmaktadır.

Avrupa Parlamentosu'nun 15 Kasım 2000 tarihinde kabul ettiği kararda, üyelik görüşmelerinin ancak Türkiye'nin Kopenhag kriterlerine uyması sonrasında başlayacağı belirtilmektedir ©. Necmettin Erbakan'a verilen cezanın "demokratik çoğulculuk" ilkelerine uygun olmadığı ileri sürülmektedir (I). Özelleştirmenin

Yıldırım KOÇ
TÜRK-İŞ
Genel Başkan Danışmanı

hızlandırılması istenmektedir (O). Türk Hava Kuvvetlerinin 15 Ağustos 2000 günü Irak'ta Kendakor'u bombalaması "lanetlenmektedir" ©. "Azınlık hakları" adı altında bölücülük savunulmakta, silahlı kuvvetlerin siyasal yaşamdaki rolünün azaltılması istenmektedir (2). Türkiye'deki "kültürel, dilsel ve dini grupların temel haklarının tanınması" istenmektedir (9). Sözde "Ermeni soykırımının kabul edilmesi" talep edilmektedir (10). Kürt kökenli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını korur görünümünü altında çeşitli bölücü taleplerde bulunmaktadır (11-12). Uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan bir hakkın kullanılması yoluyla Kıbrıs'ta bulunan Türk Silahlı Kuvvetleri "işgalci" olarak nitelendirilmekte ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kıbrıs'tan çekilmesi talep edilmektedir (19).

Avrupa Parlamentosu'nun daha önceki kararlarında da benzer talepler yer almaktadır.

Avrupa Parlamentosu'nun 18.1.1996 tarihli kararında Türkiye sınırları içinde "bir tür kültürel özerklik" istenmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun 15.2.1996 tarihli kararında, Yunanistan'ın sınırlarının aynı zamanda Avrupa Birliği'nin dış sınırları olduğu vurgulanarak, Türkiye tehdit edilmektedir.

Avrupa Parlamentosu 20.6.1996 tarihli kararında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin güneydoğu Anadolu'da PKK'ya karşı sürdürdüğü operasyonların durdurulması, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin "tüm Kürt örgütleri" ile görüşmelere başlaması, "Türk yetkililerin Türkiye'deki tüm Kürtlerin haklarını tamması" istenmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun 19.9.1996 tarihli kararında güneydoğu Anadolu için "Kürdistan" kavramı kullanılmakta ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin operasyonlarının durdurulması, Kuzey Irak'ta yaratılmaya çalışılan güvenlik bölgesinin boşaltılması istenmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun 24.10.1996 tarihli kararında Rum Patrikhanesi'nin Vatikan gibi bir merkez olması ve Heybeliada'daki papaz okulunun derhal yeniden açılması istenmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun 14.5.1998 tarihli kararında Recep Tayyip Erdoğan savunulmaktadır.

Avrupa Parlamentosu'nun 19.9.1998 günlü kararında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kıbrıs'tan çekilmesi (19), "silahlı kuvvetler üzerinde siyasi kontrolün kurulması", Ege'deki sorunların ve özellikle Kardak Adası ve kıta sahanlığı sorunlarının uluslararası hukuk çerçevesinde çözülmesi (20), PKK'nın terör eylemlerine "ateşkes" ile karşılık verilmesi ve "görüşmeler yoluyla siyasi çözüm" aranması (21), Kuzey Irak'taki PKK

kamplarına yönelik operasyonların durdurulması (22) istenmektedir.

Avrupa Birliği, 15 devletin oluşturduğu bir Avrupa Birleşik Devletleri oluşturma çabasıdır. Avrupa sermayesi, ulusüstü bir devlet kurarak gücünü daha da artırırken, Yugoslavya'yı 6,5 devlete (Slovenya, Hırvatistan, Sırbistan, Makedonya, Bosna-Hersek, Karadağ ve Kosova) bölmüş ve bu bölgeyi sömürgeleştirmiştir.

Avrupa Birliği'nin tam üyelik gerekçesiyle Türkiye'den istedikleri, Türkiye'de ulus devleti veya milli devleti parçalayacak ve Türkiye'yi bir kurşun atılmadan sömürgeleştirecek adımlardır. İnsan hakları ve demokrasi konusunda söylenenler ise büyük çoğunlukla zevahiri kurtarmak ve yandaş toplamak için gündeme getirilmektedir. 12 Eylül sonrasında Almanya'nın ve birçok başka ülkenin Türkiye'deki askeri yönetime verdiği destek unutulmamalıdır. Dünyanın insan haklarının ve işçi hak ve özgürlüklerinin kısıtlandığı dönemde bu uygulamalar karşısında sessiz kalanların ve böylece bunları onaylayanların, bugün söylediklerinin incandıncılığı yoktur.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi tam üyeliğe alma gibi bir düşüncesi yoktur. Sovyetler Birliği'nin yıkılması sonrasında Avrupa Birliği tarafından geliştirilen yeni stratejiye göre, Türkiye'nin yeri, Avrupa Birliği'nin tampon bölgesindedir. Bu tampon bölge, 1995 yılında Barcelona Süreci adı altında başlatılmıştır. Bu projeye göre, Avrupa Birliği'nin güneyindeki 12 Akdeniz ülkesi 2010 yılına kadar bir serbest ticaret bölgesi kuracaklar ve Avrupa Birliği'nin arka bahçesini oluşturacaktır. 1999 yılı haziran ayında uygulamaya sokulan ve Avrupa Birliği'nin Balkanlar'daki arka bahçesini oluşturacak olan Balkan İstikrar Paktında da Türkiye'ye küçük bir rol verilmektedir.

Diğer taraftan, Avrupa Birliği üyeliğinin işçi sınıfımıza kazandıracağı hiçbir önemli sendikalar hak ve işçi hakkı da yoktur. Adaylık süreci içinde Türkiye'nin uyum sağlamak durumunda olduğu Avrupa Birliği müktesebatı içinde sendikalaşma hakkı, toplu pazarlık hakkı ve grev hakkına ilişkin hiçbir düzenleme bulunmamaktadır. İş güvencesi ve sosyal güvenlik için de benzer bir durum geçerlidir.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi üyeliğe almak gibi bir niyeti, amacı veya düşüncesi yoktur. Üyelik gerekçesiyle ileri sürdüğü talepler ise Türkiye'de işçi sınıfının ve halkımızın en önemli dayanağı olan ulus devleti parçalamayı, Türkiye Cumhuriyeti'ni bölmeyi, Türkiye'yi Yugoslavya gibi sömürgeleştirmeyi amaçlamaktadır.

2001 YILI BÜTÇESİ

Enis BAĞDADIÖĞLU

TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

Bütçeler maliye politikasının temel aracıdır. Ülkede uygulanmakta olan ekonomik faaliyetlerde devletin yerini ve rolünü belirleyen özelliğe sahiptir. Devletin ekonomiye kamu bütçesiyle yaptığı müdahale, bir bakıma hükümetin siyasal tercihinin göstergesi olmaktadır. Devlet, merkezi ve yerel düzeydeki bütçesi aracılığıyla çok önemli kaynakları toplamakta ve harcamakta, bu nedenle de kaynak tahsisleri üzerinde belirleyici etkiye sahip olmaktadır.

Bütçelerin harcama bileşimi, kamusal kaynakların toplumun hangi kesimleri gözetilerek ve hangi gereksinimlerinin karşılanmasında kullanıldığını göstermektedir. Gelir bileşimi ise, söz konusu faaliyetleri yerine getirmek için gereken finansman yükünün toplumda nasıl dağıldığını göstermektedir. Böylece bütçeler, uygulanacakları yıl itibarıyla devlet hizmetlerinin toplumun hangi kesimlerine yöneldiğinin ve bu hizmetlerin finansman kaynaklarının nerelerden sağlandığının fotoğrafını oluşturmaktadır.

Bu fotoğraf 2001 yılı için ne göstermektedir?

Son yıllarda "küreselleşme" ile ifade edilen dünyadaki değişimin neo-liberal ekonomi çerçevesinde yeniden geçerlilik kazanan yaklaşımlarına göre, devletin küçültülmesi gerekmektedir. Devletin ekonomideki yerini belirleyen ölçüt, toplam kamu harcamalarının ulusal gelire oranının büyüklüğüdür. Devletin, kamusal üretim alanından çekilmesi veya bu alandaki üretiminin kısıtlanması talebi, "kaynakların rasyonel kullanılması" adı altında gerekçelerle savunulmaktadır. Oysa, bütçenin küçültülmesi talebinin arkasında; sermaye kesiminin vergi yükünün azaltılması, küçültülen bütçenin ortaya çıkarabileceği kaynak fazlasının sermayenin daha fazla biçimde kullanımı, devletin çekildiği sosyal hizmet alanında sermayenin daha karlı çalışabilmesinin koşullarının yaratılması istekleri yatmaktadır.

2001 yılı bütçesi, 57'inci Hükümet tarafından IMF'e verilen "niyet mektubu" çerçevesinde uygulanmaya başlanan üç yıllık ekonomik programın ikinci yılını kapsamaktadır. Programın birinci hedefi; "kamu açıklarını azaltmak, yıllardır süren yüksek enflasyonu üç yıl sonunda tek haneli rakamlara indirmek ve sürdürülebilir bir ekonomik büyümeyi sağlamak" olarak açıklanmıştır. Bu yaklaşım doğrultusunda; "Enflasyon, sadece kamu finansmanı sürdürülebilirse bir yola sokulabilir ve artık enflasyon vergisine başvurulmaz ise ortadan kaldırılabilir. Bu durum, bir yandan kamu borcunun azaltılması için özelleştirmenin hızlanmasını, diğer yandan kamu sektörü dengesinde önemli ölçüde bir fazla yaratılmasını gerektirmektedir" ifadesiyle izlenecek maliye politikasına açıklık getirilmiştir.

"Başbakan imzasıyla yayımlanan 2001 yılı Bütçe Çağrısı'nda yer alan "Programın en hayati unsurlarının başında faiz dışı bütçe fazlası gelmektedir." ifadesi, bir anlamda Bütçeye egemen olan yaklaşımı da ortaya koymaktadır.

GENEL GÖRÜNÜM

2001 mali yılı konsolide bütçe tasansı;

- gayri safi milli hasıla büyümesinin yüzde 4,5
- tüketici fiyatlarında yıl sonu artışın yüzde 12,0
- toptan eşya fiyatlarında yıl sonu artışın yüzde 10,0 ve ortalama artışın yüzde 15,2
- GSMH deflatorünün yüzde 18,0

olarak öngörüldüğü makroekonomik hedefler çerçevesinde yürütülecektir. Bütçenin, enflasyonu daha aşağılara çekmeyi, faiz oranlarını düşürerek kamu kesimi faiz dışı fazlasını yükseltmek suretiyle borç-faiz kısır döngüsünü kırmayı hedefleyen bir ekonomik politikanın aracı olarak hazırlandığı yetkililerce ifade edilmektedir.

2001 yılında bütçe harcamaları 360 trilyon lira olarak 2000 yılına göre yüzde 3,5 oranında artışla 48 katrilyon 360 trilyon lira olması öngörülmektedir. Buna göre 2001 yılı bütçe harcamalarının GSMH'na oranı yüzde 31,5 olmaktadır. Bütçe gelirinin ise, bir önceki yılın başlangıç ödeneğine göre yüzde 32,4 artışla 43 katrilyon 127 trilyon lira olması hedeflenmektedir. Böylece 2000 yılında bütçe açığının 5 katrilyon 233 trilyon lira olması hedeflenmektedir. Buna göre, bütçe açığının gayri safi milli hasılaya oranı yüzde 3,4 olacaktır.

2001 yılı için öngörülen enflasyon oranının ortalama yüzde 15,2 olduğu dikkate alındığında, siyasi iktidarın giderleri kısmak konusunda kararlı olduğu görüntüsü verdiği söylenebilmektedir. Eğer enflasyon öngörüldüğü gibi gerçekleşirse, bütçe harcaması artış hızı reel olarak gerileyecektir. Ancak giderlerdeki görece azalma, personel harcamalarındaki artışın sınırlı tutulması ve büyük ölçüde faiz ödemelerindeki azalmadan kaynaklanmaktadır.

HARCAMALARIN GELİŞİMİ

Konsolide bütçe ödenekleri ekonomik ayırma göre cari, yatırım ve transfer olarak üçe

ayrılmaktadır. 2000 yılı bütçesinin başlangıç ödeneklerine göre 2001 yılı bütçesinin harcamaları kalemlerindeki değişime bakıldığında;

Cari harcamalar arasında yer alan personel ödeneklerinin yıllık yüzde 21,2 oranında artarak 12 katrilyon lira olması öngörülmektedir. Bütçe harcamaları içinde personel harcamalarının oranı böylece yüzde 21, 2'den yüzde 24,8'e yükselmiş görünmektedir. 2000 yılında personel harcamaları için başlangıçta 9,9 katrilyon lira ayrılmıştır. Ancak hatırlanacağı üzere, 2000 yılının ilk yarısında gerçekleşen enflasyonun öngörülen enflasyonun üstünde olması nedeniyle enflasyon farkı" kamu çalışanlarının maaşlarına yansıtılmış ve bu ödeme personel ödeneklerine başlangıçta ayrılan payın yükselmesine yol açmıştır.

Personel cari harcamaları kadro sayısı ile bağlı olduğundan dolayı öngörülen artış kişi başına artış olarak yorumlanmamalıdır. Kamu çalışanlarını "enflasyon karşısında ezdirmeyeceğiz" biçimindeki yaklaşım uygulamada doğru ve fakat eksiktir. TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin belirlemelerine göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için gerekli aylık gıda harcaması tu-

TABLO 1 : 2000 ve 2001 YILI BÜTÇELERİ

(trilyon lira)

	2000 yılı Başlangıç Ödeneği	2000 yılı Gerçekleşme Tahmini	2000 yılı Başlangıç Ödeneği	Başlangıç Ödeneğine Göre Artış Yüzdesi
Bütçe Gelirleri	32.585	34.819	43.127	32,4
1- Vergi Gelirleri	24.000	26.550	31.777	32,4
2- Vergi Dışı Gelirler	5.620	5.049	8.022	42,7
3- Diğer Gelirler	2.965	3.220	3.328	3,4
Bütçe Giderleri	46.713	46.372	48.360	3,5
1- Personel	9.900	10.020	12.000	21,2
2. Diğer Cari	3.840	3.664	4.770	24,2
3. Yatırım	2.352	2.465	3.500	48,8
4. Transfer	30.621	30.223	28.090	-8,3
Faiz	21.133	20.219	16.680	-21,1
sosyal güvenlik	3.568	3.422	4.335	21,5
diğer transferler	5.920	6.582	7.075	19,5
Bütçe Açığı	-14.128	-11.553	-5.233	-63,0
Faiz Hariç Fazla	7.005	8.667	11.447	63,4

Kaynak: 2001 Yılı Bütçe Gerekçesi

tan Kasım 2000'de 171 milyon liraya ulaşmıştır. İnsan onuruna yaraşır bir yaşam için gerekli harcama tutarı ise 520 milyon lira olarak hesaplanmaktadır. Oysa kamu çalışanlarının ortalama maaşı ilk yanda yapılacak olan yüzde 10 zamlarla bile bu tutarın yarısını bile karşılamaktan uzaktır.

Tasarrufun amaçlandığı, toptan eşya fiyat artışının yüzde 10 olarak hedeflendiği bir yapıda, bütçedeki "diğer cari harcama" ödenegindeki artış yüzde 24,2 olarak öngörülmektedir. Bu kalemin bütçe içindeki payında artış söz konusudur. Ancak bunun bir nedeni, bu harcama kaleminin büyük ölçüde güvenlik harcamalarına tahsis ediliyor olmasındandır.

Yatırım ödenekleri, geçmiş yıllardaki gerilemenin yarattığı sakıncalar ve alt yapıda ortaya çıkan aksaklıklar dikkate alınarak bu yıl yüzde 48,8 oranında artışla 3,5 katrilyon lira olarak öngörülmesine karşın toplam bütçe harcaması içindeki payı sadece yüzde 7,2 olmaktadır. Esas olarak faiz dışı bütçeyi sınırlandırma girişimi yatırım ödeneklerinde de kendini göstermektedir. 2001 yılında faiz ödemelerindeki gerilemeye rağmen yatırım için ayrılan ödenegin yaklaşık 5 katı faiz için harcanacaktır.

Yatırım kalemi, plan ve programlar çerçevesinde kamu kesimine verilen görev açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü, program hedefine göre, ekonomide toplam sabit sermaye yatırımlarının yüzde 26,6'sı kamu kesimi tarafından yapılacaktır. Konsolide bütçe yatırımlarının tüm kamu yatırımları içindeki payı ise yüzde 39,8 oranındadır. Bu yetersiz kaynaklarla, işsizlik sorununa çözüm bulunması, daha sağlıklı, daha eğitilmiş, refah düzeyi artan bir topluma ulaşmak hede-

fine ulaşmak mümkün değildir. 2001 mali yılı konsolide bütçesindeki transfer harcamaların geçen yıla göre cari olarak yüzde 7,1 azalmaktadır. Faiz ödemelerinin gelişimine bakıldığında; faiz oranlarındaki düşüşe paralel olarak faiz ödemelerinde bir gerileme öngörülmesine karşın, 2001 yılında 16 katrilyon 680 trilyon lira faiz ödemesi yapılacaktır. Faiz ödemeleri halen bütçenin üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır. Bir diğer ifadeyle, Türkiye bütçesinden faize ayrılan pay, bir yıllık personel ve yatırım ödeneginden fazladır.

Bir başka açıdan bakıldığında, devletin bütçesinden eğitime, sağlığa, sosyal güvenliğe, adalete, bayındırlığa, sanayiye, tarıma, ulaşıma, turizme, çevreye ve diğer merkezi kamu kuruluşlarına ayrılan kaynakların toplamını aşan bir faiz ödemesi yükü söz konusudur. Faizlere yer açmak için yatırımlardan, sosyal harcamalardan ve personel ücretlerinden kısıntı yapılması politikası bu yıl da geçerliliğini korumaktadır.

2001 yılı bütçe hedeflerinde dikkati çeken bir diğer özellik de, sosyal güvenlik kurumlarına yapılacak transferlerin tutarı ve bunun iç dağılımıdır. Bir taraftan sosyal güvenlik sisteminde gerçekleştirilen düzenlemelerin olumlu etkilerinin alınmaya başlandığı ve bu gelişmenin bütçe dengesine de katkıda bulunduğu söylenmekte, diğer yandan sosyal güvenlik kurumlarına yapılacak transferin bütçe içindeki payı arttırılmaktadır. Başlangıç ödenegine göre 2000 yılında yüzde 7,6 olan payın 2001 yılında yüzde 9,0 olacağı öngörülmektedir. Bu hususa ilişkin tabloda yıllar itibarıyla Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur'a yapılan yardımlar gösterilmektedir.

TABLO 2 : KONSOLİDE BÜTÇEDEN SOSYAL GÜVENLİĞE YAPILAN ÖDEMELER

(milyar lira)

	1996	1997	1998	1999	2000(1)	2001(2)
Emekli Sandığı	119.200	300.000	514.000	1.035.000	1.775.000	2.250.000
S.S.K	146.000	337.000	451.000	1.105.000	400.000	430.000
Bağ-Kur	70.100	123.000	435.000	610.000	1.150.000	1.380.000
İşsizlik Fonu					97.000	275.000
Toplam	335.300	760.000	1.400.000	2.750.000	3.422.000	4.335.000

(1) Yıl sonu harcama tahmini

(2) Program hedefi

Kaynak: 2001 Yılı Bütçe Gerekçesi

Anayasasında "sosyal devlet" olduğu vurgulanan ve milyonlarca çalışanına sosyal güvenlik hizmeti götürmekle yükümlü devlet, bütçe açığına yol açtığı gerekçesiyle bu kuruluşlara yapılan yardımı kısarken, öte yandan dar bir azınlığa -payı azaltılmasına karşın- sosyal güvenliğe ayrılan tutarın neredeyse 4 katına ulaşan faiz ödemesi yapmaktadır. Kamuoyunu, bütçe açıklarına sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan transferlerin yol açtığı aldatmacasıyla kandırarak, IMF'in telkinleri ve isteği doğrultusunda çıkarılan sosyal güvenlik "reformu", çalışanların kazanımlarını geriye götürmüştür. Siyasal iktidar, prime esas kazanç sınırları ile emeklilik yaş sınırının yükseltilmesiyle sağlanan tasarrufu övünç vesilesi yapmakla benimsediği felsefeyi ortaya koymaktadır.

Bütçede, faiz hariç bütçe gelir ve giderlerinde denklik olması hatta fazla verilmesi işte bu özveriler temelinde gerçekleştirilmektedir. Bu özverileri yapmaya zorlanan toplumsal kesimlerin ise başta ücretliler olmak üzere toplumun geçimini emeğiyle kazanan çevrelerdir.

GELİRLERİN GELİŞİMİ

2001 mali yılı konsolide bütçe gelirleri toplamının bir önceki yıla göre yüzde 32,4 artışla 43 katrilyon 127 trilyon lira olması öngörülmektedir. Enflasyon oranını yıllık 15,2 ve büyüme hızının yüzde 4,5 olarak programlandığı dikkate alınırsa bu alanda iddialı olduğu görülmektedir ve bunu gerçekleştirmek bir takım ek düzenlemelere ihtiyaç duyulacağı açıktır.

Vergi gelirlerinin yüzde 32,4 artışla 31 katrilyon 777 trilyon lira olması hedeflenmiştir. 2001 yılı Bütçesinin TBMM'ne sunulmasını izleyen günlerde, geçtiğimiz yıl uygulanan bazı deprem vergilerinin iki yıl daha devam etmesi karara bağlanmış, "hayat standardı" gibi yeni vergi düzenlemeleri yapılmış ve Hükümet bazı vergileri arttırabilme yetkisini almıştır. Öngörülen hedeflere ulaşıldığında bile vergi gelirlerinin GSMH içindeki payı yüzde 20,7'ye yükselmektedir. Oysa bu oran Avrupa Birliği ortalaması olarak yüzde 30 civarındadır.

Ancak 2000 yılı tahsilat tahmini esas alınarak bir değerlendirme yapıldığında, 2001 yılında bütçe gelirlerindeki artışın yüzde 23,9 ve vergi gelirlerindeki artışın da yüzde 19,7 olduğu görülmektedir.

2001 yılında vergi dışındaki gelirlerden 8 katrilyon beklenmektedir. Bu da yüzde 42,7 oranındaki artışa tekabül etmektedir. Bu kalemdeki gelirin dörtte üçü devlet patınumunun gelirleridir. Özel gelir ve fon gelirlerinde geçen yıla oranla bir azalma söz konusu olacaktır. Bunun bir nedeni, eğitim özel gelirleri ile bedelli askerlik özel gelirinin bu yıl kalkmış gözükmektedir. Bu arada, özelleştirmeden bütçeye 3,3 katrilyon lira "gelir" beklenmesi, söylenegeldiği gibi özelleştirmenin "ekonomide etkinliği arttırmak", "rekabetçi bir piyasa düzeni oluşturmak" ve "sermayeyi tabana yaymak" amaçları taşımadığını -bir kez daha- ortaya koymaktadır.

2001 yılı bütçesinin vergi gelirleri ile ilgili alt ayrımları, siyasal iktidarın yeni vergi yükleri getirdiğini göstermektedir. 2001 yılı için hedeflenen enflasyon oranı dikkate alındığında, özellikle dolaylı vergiler aracılığıyla önemli tutarda bir tahsilat beklenmektedir. Bu arada bir noktayı vurgulamak yerinde olacaktır: Bütçenin yaklaşık üçte birinin faiz ödemelerine ayrıldığı bir yapıda, ülke genelinden beklenen faiz vergisi sadece 415 trilyon liradır.

Devletin asli geliri vergilerdir. Kamu gelirlerinin harcamaları finanse etmedeki etkinlikleri yanında finansman yükünü topluma yaymadaki adaletli yaklaşım da önem kazanmaktadır. Demokratik toplumlarda, vergilerin toplumun hangi kesimlerinden ve ne oranda alındığı ve bunların nasıl harcandığı büyük önem taşımaktadır. Vergilendirmede temel kural, herkesin ekonomik gücüne göre vergi ödemesidir. Nitekim Anayasa'da "mali güce göre vergilendirme, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı maliye politikasının sosyal amacıdır" ilke ve görüşüne yer vermektedir. Ancak vergi yaygınlaşmadığı için bu yük mevcut vergi mükelleflerinin, dolayısıyla ağırlıklı olarak çalışanların üzerinde olmaktadır. Türkiye'de ücretliler üzerindeki verginin ağırlığı, Anayasanın hem hukuk devleti ilkesine, hem de sosyal devlet ilkesine aykırı olduğu gibi, çalışanlar ve ülke aleyhine olumsuz ekonomik ve sosyal sonuçlara doğurmaktadır.

Ücretlerde vergi yükünün ağır olmasının yanı sıra, ücretlerin vergilendirilmesinde, diğer gelir grubu mükelleflerine kıyasla eşitsizlik de söz konusudur. Ücretliler üzerindeki ağır yük, büyük ölçüde vergi ödemesi gere-

TABLO 3 : KONSOLİDE BÜTÇEDE VERGİ GELİRLERİ

(milyar lira)

	2000 Yılı Tahsilat Tahmini	2001 Yılı Bütçe Teklifi	Artış Yüzdesi
Gelirden Alınan Vergiler	10.704.000	11.785.000	10,1
1- Gelir Vergisi	6.413.000	8.434.000	31,5
2- Kurumlar Vergisi	2.392.000	2.936.000	22,7
3- Ek Gelir Vergisi	95.000	-	-
4- Faiz Vergisi	1.627.000	415.000	-74,5
5- Ek Kurumlar Vergisi	177.000	-	-
Servetten Alınan Vergiler	334.000	322.000	-3,6
1- Motorlu Taşıtlar Vergisi	192.000	305.000	58,9
2- Veraset ve İntikal Vergisi	14.000	17.000	21,4
3- Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi	66.000	-	-
4- Ek Emlak Vergisi	62.000	-	-
Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	11.293.000	14.646.000	29,7
1- Dahilde alınan Katma Değer Vergisi	4.775.000	6.418.000	34,4
2- Ek Vergi	500.000	691.000	38,2
3- Taşıtlar Alım Vergisi	378.000	610.000	61,4
4- Akaryakıt Tüketim Vergisi	3.295.000	4.107.000	24,6
5- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	735.000	867.000	18,0
6- Damga Vergisi	672.000	1.164.000	73,2
7- Özel İletişim Vergisi	415.000	789.000	90,1
8- Özel İşlem Vergisi	340.000	-	-
9- Özel İşlem Vergisi	183.000	-	-
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	4.218.000	5.023.000	19,1
1- Gümrük Vergisi	374.500	494.000	31,9
2- Akaryakıt Gümrük Vergisi	1.300	1.700	30,8
3- Tek ve Maktu Vergi	200	300	50,0
4- İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	3.832.000	4.515.000	17,8
5- Diğer Dış Ticaret	10.000	12.000	20,0

Kaynak: 2001 Yılı Bütçe Gerekçesi

kenlerin bu yükümlülüklerinden kaçabilme-
lerinden kaynaklanmaktadır. Türkiye'de ge-
lir vergisi mükelleflerinin büyük çoğunluğunu
ücretliler oluşturmaktadır. Ticari ve ser-
best kazanç sahiplerinin önemli bir bölümü
ise halen vergi mükellefi yapılamamıştır.

Uygulanmakta olan ekonomik program
gerekçe yapılarak ücretlilerin yararlandığı
özel indirim miktarının asgari ücret düzeyine
çıkartılması ile ilgili düzenleme bu yıl da ya-
pılmamıştır. Böylece işçi ve ailesinin, günün
ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca
yaşamayı mümkün kılacak ölçüde saptan-
ması gereken asgari ücretin vergi dışı tutul-
ması gerçekleştirilmemiştir. Ücretlilerin de yıl-
lık gelir vergisi beyannamesi vererek, sağlık,
eğitim, kültürel harcamalarını gider olarak

vergi matrahından indirme imkanı tanınma-
sı, düşük gelir grubunun tükettiği temel mal
ve hizmetlerde uygulanan katma değer ver-
gisinde indirimler yapılması gibi alanlarda
da herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.
Aksine çalışanları olumsuz etkileyecek yeni
düzenlemeler söz konusu olabilecektir.

Öte yandan, Türkiye'de toplanan vergile-
rin büyük ölçüde çalışanlar tarafından öden-
mesi söz konusu iken, toplanan bu vergilerin
dar gelirli kesimlere eğitim, sağlık, sosyal gü-
venlik, altyapı harcamaları olarak aktarılmak
yerine, gittikçe artan ölçüde faiz öde-
melerine ayrılmış duruma geldiğine yukarıda-
ki bölümde işaret edilmiştir. Bu durum, har-
cama yönünden de bir reform yapılması ge-
reğini ortaya koymaktadır.

2001 BÜTÇESİNİN ÖNCELİKLERİ

Namık TAN

TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

Bütçe, Hükümetlerin icraatlarını gösteren ve sosyal yapımızın nereye gittiğini ve milli gelirden hangi gruplara ne kadar kaynak ayırdığını yansıtan önemli bir belgedir.

2001 Bütçesi incelendiğinde, toplumun temel beklentileri olan eğitim, sağlık, adalet, yatırım payları ile ücret artışlarının sınırlı tutulduğu dikkati çekmektedir. Bütçeyi ipotek altına alan transferler için ayrılan pay ise, bütçenin yüzde 58.1'ine varmaktadır.

2001 Bütçesi ile topluma hizmet sunma ikinci planda kalmış, daha çok vergi artırma anlayışı ön plana çıkmıştır.

2001 Bütçesinde giderler 48 katrilyon 360 trilyon lira, gelirler 43 katrilyon 127 trilyon lira öngörülmüş, bütçe açığı ise 5 katrilyon 233 trilyon lira olarak tahmin edilmiştir.

Bir çok temel göstergenin belirlenmesinde temel unsur olan fiyat artışları ile ilgili hedefler gerçekçi olarak belirlenmemiştir. 2001 Bütçesi, gelirleri artıran, giderleri sınırlayan bir özellik taşımaktadır. Bu yapı ile ücret artışları yüzde 10 artırılmıştır.

Bütçe ile öngörülen bu dengesizlikler, ülkede sosyal yapıyı daha da bozacak ve gelir dağılımında var olan olumsuzlukları daha da artıracaktır.

2000 Bütçesi uygulama sonuçları incelendiğinde, başlangıçtaki hedeflerde önemli yanlışların görülmesi üzerine bir çok göstergede revize yoluna gidilmiştir. En büyük değişiklik, fiyat artışlarında gö-

rülmüştür. Özellikle enflasyon hedefleri esas alınarak ücret artışlarının yapılması, çalışanların aleyhine sonuçlar getirmiştir.

2000 yılında herkesin yaşadığı enflasyon, 12 aylık ortalamalarla tespit edilmiş tüketici enflasyonudur. Bu rakam, Ekim 2000 itibarıyla yüzde 59.6'dır. Bütçenin bir çok ayrıntısının incelenmesinde yıllık ortalama enflasyon esas alınmaktadır.

Memur maaş farkları ödenirken, yıllık ortalama artışlar yerine basit aritmetik toplamalar dikkate alınmaktadır. Bu yöntemin bilimselliği yoktur.

2000 yılı için ücretlilere yüzde 15 ve yüzde 10 ücret artışları yapılmıştır. Söz konusu bu artışların yıllık ortalaması yüzde 20.75'dir. 2000 yılı ortalama enflasyon TÜFE artışı ise, yüzde 54 olarak tahmin edilmiştir. Bu durumda, ücretlilerin kayıpları çok büyük oranlarda olmuştur. Hükümetin işçinin, memurun ve emeklinin enflasyona karşı ezdirilmeyeceği taahhüdü kağıt üzerinde kalmıştır.

Çalışanların meydanlarda olduğu bugünlerde, haklı tepkilere kulak verilmelidir. Çalışanların tepkisini ücretlerin yetersizliği ve öngörülen sınırlı artışlar oluşturmaktadır.

IMF'nin yönlendirdiği 2001 Bütçesi ile sosyal harcamalar daha da küçülmüştür. Anayasamızın temel önceliği olan sosyal devlet anlayışı işlemez bir duruma getirilmiştir. Çiftçinin, esnafın, işçinin, memurun ve emeklinin korunduğu dönemlere son verilmiştir.

2000 BÜTÇESİNİN HEDEFLERİ VE SONUÇLARI

	2000 Hedef	2000 Gerçekleşme Tahmini	2001 Hedef
GSMH Deflatörü (%)	42.5	50.0	18.0
TEFE Ortalama (Yüzde)	38.5	50.6	15.2
TEFE Yıl Sonu (Yüzde)	20.0	29.0	10.0
TÜFE Ortalama (Yüzde)	44.3	54.0	19.5
TÜFE Yıl Sonu (Yüzde)	25.0	34.0	12.0
Ortalama Dolan Kuru	573.030	622.750	714.000
İhracat (Milyon Dolar)	28.250	20.000	31.000
İthalat (Milyon Dolar)	46.000	52.000	54.000

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Bütçenin başlangıç ödenekleri ile bütçenin uygulama sonuçları genellikle farklı olmaktadır.

Hükümetin öncelikleri, batan bankaları kurtarmak, ek vergi gelirleri getirmek ve sosyal adaletsizliği artıran uygulamalara gitmek biçiminde özetlenebilir.

2000 yılı Bütçesinin ilk sekiz ayındaki uygulama sonuçlarına bakıldığında, vergi gelirlerinin tamamı faiz ödemelerine gitmiştir.

Ekonominin kamburu ve bütçe açığının nedeni olarak nitelenen KİT'lere yapılan transferler abartılarak ve bu kuruluşlar yıpratılarak değerlendirilmeler yapılmaktadır. KİT'lere 2000 yılında toplam bütçe harcamalarının yüzde 1.6 gibi bir ödenek ayrılmıştır.

Kaldırılması zaman zaman gündeme gelen ve bir nevi vergi denetim işlevi taşıyan vergi idaresinin transfer harcamaları içindeki payı binde 3 ile sınırlı kalmıştır.

Tarımsal desteklemenin de bütçeye yansıyan payı giderek küçülmüş ve bu pay 2000 yılında transfer harcamalarının yüzde 1'ne dahi varmamaktadır.

Hükümet, bütçe üzerinde ipotek oluşturulan faiz ödemelerindeki büyüklüğü gizle-

mek için dikkatleri geniş halk kesimlerini ilgilendiren sınırlı harcamalara çekmeye çalışmaktadır. Eğitim, sağlık ve adalet gibi temel alanlarda hizmeti kısan bir anlayışla 2001 bütçesi hazırlanmıştır.

Bugün brüt 118.800.000 lira asgari ücret ile çalışandan özveri beklenmektedir. Siyasi iktidarların taahhütlerine rağmen, asgari ücretin vergi dışı kalması gerçekleşmemiştir.

Yatırımlara ayrılan pay, işsizler için umut olmaktan çıkmıştır. 500 sanayi kuruluşunun yarıdan fazla karları üretim dışı gelirden sağlanmıştır.

Hükümet, yatırımları teşvik etme yerine faiz gelirlerini daha cazip bir duruma getirmiştir.

Hükümetler üzerinde önemli bir baskı unsuru olan sivil örgütlerin önü kesilmek istenmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca hazırlanan sendikal güvence ile ilgili Tasarıya yönelik tepkiler, çağdaş nitelik kazanmıştır. Sendikaların kayıtdışı çalışmayı engelleyen ve gelir dağılımı iyileştiren yönleri dikkate alınmadan, ülke şartları böyle gerekiyor gibi inandırıcı olmayan görüşler ile anayasal hakların kullanılması engellenmektedir.

YABANCI SİGARA REKLAMINA DUR!

Sinan VARGI

TÜRK-İŞ Teşkilatlandırma ve Tüketici Sorunları Uzmanı

TÜRK-İŞ eğitim yayınları dizisi içinde yer alan "Neden Yabancı Sigara İçiyoruz" adlı kitabımızın yayınlanmasından sonra yabancı sigaraların 4207 Sayılı Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanuna muhalefet etme girişimleri büyük ölçüde önlendi. Konu ile ilgili çeşitli bakanlıklar ve kuruluşlar tarafından alınan önlemler şöyle gerçekleşti.

"4207 Sayılı Yasanın 3. maddesi: Tütün ve Tütün mamullerinin isim, marka veya alametler kullanılarak her ne suretle olursa olsun reklam ve tanıtımının yapılması veya bunların kullanılmasını teşvik veya özendirici kampanyalar düzenlenmesi yasaktır".

Başbakanlık: Başbakanlık, Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü, Başbakanlık adına Müsteşarı Ahmet Şağar'ın imzasıyla 8.6.2000 tarihinde 9850 sayılı yazı ile İçişleri Bakanlığından 4207 sayılı yasanın tüm hükümleri ile uygulanmasını istedi. İçişleri Bakanlığına gönderilen yazıda, "Kişileri tütün ve tütün mamullerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirler almak amacıyla 4207 Sayılı kanun çıkartılmıştır" denilerek 4207 sayılı yasa hükümlerinin tüm maddeleri ile ilgili hususların uygulanması konusunda gereken hassasiyetin gösterilmesi istendi.

Başbakanlık, İçişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı 4207 Sayılı Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunun aynen uygulanması için ilgili birimlerin dikkatini çekti

İçişleri Bakanlığı: TÜRK-İŞ'in de yazılı olarak başvurusu üzerine, İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü, 26.7.2000 tarih ve 5385 sayılı genelgesi ile 81 ilin valiliğine bir genelge göndererek yabancı sigaralar konusunda yapılan gizli reklam faaliyetlerinin önlenmesini talep etti. Bakan adına Müsteşar Yardımcısı Osman Aydın imzasıyla yayınlanan genelgede "Gelecek nesillerimizin ve kamunun sağlığı için büyük önem arzeden konu üzerinde gereken hassasiyetin gösterilmesi" istendi. TÜRK-İŞ, özellikle yabancı sigara firmalarının 4207 sayılı kanunun 3. maddesine aykırı bir şekilde gizli reklam faaliyetlerini nasıl sürdürdükleri konusunda belgelerle İçişleri Bakanlığı'na başvurarak, gerekli tedbirlerin alınmasını talep etmişti. İllerde valiliklerin sıkı denetimleri sonucunda, yabancı sigara firmalarının marka ve logolarının bulunduğu kül tablası, çakmak, kibrit gibi gizli reklam malzemeleri toplatılmaya başlandı.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyetlerini sürdüren Reklam Kurulu Başkanlığı, öncelikle bir televizyon kanalında yayınlanan Formula-1 adlı otomobil yarışma programlarında yer alan sigara logo ve isimlerine ilişkin görüntülerin örtülü reklam amacıyla yapıldığı iddiasını inceledi. Sonuçta Reklam Kurulu Formula-1 otomobil yarışları adı altında yayınlanan bu görüntülerin in-

dizilerde, Türk aile yapısına uygunluğunun yanı sıra sigara konusunda da bilinçli bir yayıncılık politikasını her zaman izlediğini ortaya koydu. Yeni dizilerde sigara içen insan görüntülerin yer almamasının yanı sıra, sigaranın zararları konusunda da ikili, üçlü diyaloglar senaryolara kondu.

TÜRK-İŞ tarafından yayınlanan "Neden Yabancı Sigara İçiyoruz" adlı kitap kısa sürede yoğun bir ilgi görerek tükendi. Bunun üzerine Orman-İş, Tekgıda-İş, Tes-İş ve Yol-İş Sendikaları kendi çıkardıkları ortak eğitim yayınları dizisinde bu kitabı yeniden bastırarak düzenlemiş oldukları eğitimlerinde kullandılar.

Yabancı sigara firmaları kitabın yayınlanmasından sonra ve devletin ilgili kuruluşlarının ve hükümetin aldığı tedbirlerle yapmış oldukları gizli reklam faaliyetlerini bir bir geriye çekmeye başladı. Kahvehane ve kafeteryalardan sigara markası taşıyan kül tablları geri toplatıldı. Promosyon olarak verilen kibritler barlardan toplatılarak, barlarda ve gazi nolarda bulunan ışıklı tabelalar tek tek söküldü veya reklam amacı olanlar iptal edildi. Bazı yabancı sigara firmaları ise sahip çıktıkları imaj olan ışıklı kovboy şapkası figürünü kahvehane, kafeterya ve barlara dağıtmaya başladı.

İNGİLTERE'DE BAŞBAKANA 1.7 MİLYON DOLAR PARA VEREN FORMULA-1 TÜRKİYE'YE GELEBİLMEK İÇİN LOBİCİLİK YAPIYOR

Avrupa Birliği topraklarından 2006 yılında çıkartılacak olan Formula-1 yarışlarının en büyük mali destekçisi olan yabancı sigara firmaları ile Formula-1 üreticiler derneği, bu yarışların Türkiye'de düzenlenmesi için zemin yoklamalarını sürdürüyor. İngiltere'de Başbakanlık düzeyinde skandalda neden olan oyunun şu anda Türkiye'deki bir uygulamasına geçilmesi için

zemin aranıyor. Bilindiği gibi 12.11.1997 tarihinde Milliyet Gazetesinde yayınlanan bir haberde "İşçi Partisi para aldığını itiraf etti" denilerek aynen şu bilgiler verilmişti:

"İngiltere'de iktidardaki İşçi Partisi'nin otomobil yarışları Formula-1 Üreticiler Derneğinden 1.7 milyon dolar aldığı belirlendi.

Partinin bir sözcüsü, Formula-1 Üreticiler Derneği Başkanı Bernie Ecclestone tarafından geçen Ocak'ta (1997) partiye 1.7 milyon dolar verildiğini doğruladı. Sözcü paranın Ecclestone'a geri ödeneceğini kaydetti. Muhafazakar muhalefet, Başbakan Tony Blair'in partisini Formula-1 yarışlarını sigarada reklam yasağından muaf tutmak ve otomobil sporunun patronlarına şirin görünmek için "rüşvet" almakla suçluyordu".

Avrupa Birliğinden 2006 yılında çıkartılacak olan Formula-1 yarışları kendisine hedef ülke olarak Türkiye'yi seçmiş gibi görünüyor. Bu yarışların istihdam yaratacağı ve turizmi teşvik edeceği iddiası ise geçersiz. Çünkü bu yarışların televizyonlardan da naklen yayınlanması ile seyirciler bu yarışlara gitmek yerine televizyondan izlemeyi tercih ediyorlar. Kaldı ki Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın vermiş olduğu kararla bu yarışların bizim ülkemizde amacı aşan bir şekilde yabancı sigaraların gizli reklamları ile yayınlanması durduruldu.

İLKOKUL DEFTER KAPAGINDA FORMULA-1 GÖRÜNTÜSÜ ALTINDA MARLBORO REKLAMI

Hatay ilimizden bir veli tarafından TÜRK-İŞ'e gönderilen bir yazıda Hatay ilinde kırtasiyecilerde satılan bir ilköğretim defter kapağına dikkat çekilerek tedbirler alınması istendi. Kombassan Holding kuruluşu olan Komeks Defter tarafından yaptırılan 60 yapraklık defter kapağında, Formu-

la-1 otomobil yarışlarından çekilmiş bir otomobil ve bunun üzerinde açıkça Marlboro yazıları okunuyordu. Formula-1 yarışları adı altında varılmak istenen nihai amacın genç beyinlere bir yabancı sigara markasının kazınması olduğu gerekçesiyle konu konfederasyonumuz tarafından Milli Eğitim Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Reklam Kurulu Başkanlığına iletili.

TÜRKİYE ÖRNEK ÜLKE OLDU

Kısa adı WHO olan Dünya Sağlık Örgütü tarafından düzenlenen Tütün Kontrolü Çerçeve Anlaşması toplantısında Türkiye sigara reklamlarına karşı verdiği mücadele ve örnek olarak kabul edilen 4207 sayılı yasa ile örnek ülkeler arasında gösterildi. Yabancı sigara firmalarının da sigaranın zararlı bir madde olduğunu kabul ettikleri toplantıda, bu çerçeve anlaşmanın hazırlanması aşamasında Türkiye'den de bir temsilcinin hazırlık grubuna katılması kararlaştırıldı.

Konunun ulusal çıkarlarımızı ilgilendiren bir konu olduğu gerekçesiyle TÜRK-İŞ ilgili kuruluşlara başvurarak, Türkiye'den gidecek olan temsilcinin hangi konuları ele alacağını ve Türkiye'nin görüşlerinin de açıklanmasını isteyecek.

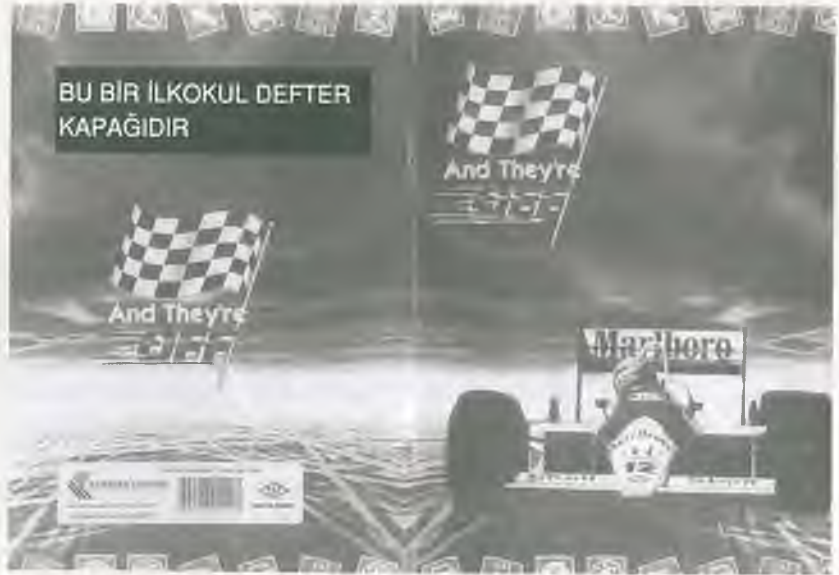
ULUSLARARASI ÖNLEMLER

Avrupa Birliğinde sigara ile ilgili yeni etiketleme kuralları yürürlüğe girecek.

Avrupa Birliği, kanserden korunma uzman komitesi Aralık 1996'da üye ülkelere (COM-1996-609) sayılı bir bildiri yayınladı. Bildiride yer alan önlemler ülkelerin görüşüne açıldı. Avrupa Birliği Kanserden Korunma uzman komitesi tarafından sigara paketleri üzerinde şu uyarıcı işaretlerin yer alması tavsiye ediliyor.

- Avrupa Birliği ülkelerinde iç tüketim ve dış satım için üretilen tüm sigaralardaki katran seviyesinin bir adet sigara başına 12 mg'dan 10 mg'a indirilmesi.
- Her sigara başına olan 10 mg'lık karbon monoksit tavanının 1 mg'a kadar düşürülmesi.
- Sigaralar içinde yer alan tüm zehirleyici madde oranlarının (toksik bilgilerin) sigara paketleri üzerine basılması zorunlu hale getirilmelidir.
- Light (hafif), low-tar (düşük katranlı) ve mild (orta karar) gibi çeşitlerin sigara paketleri üzerinde yer alması yasaktır.
- Sigara paketleri üzerine beyaz zemin üzerine siyah yazı ile "Sigara Öldürür" şeklinde ön yüze ve arka yüzde de sigaraların zararlarını içeren mesajların yazılması zorunludur. Bu uyarılar her iki alanın yüzde 4'ü ile yüzde 25'i arasında değişen oranlarda yazılacaktır.

2000 yılının Haziran ayında toplanan Avrupa Parlamentosu, uzman komitesinin bu kararını gözden geçirerek, uyarı işaretlerinin boyutu ile yanıtıcı reklamlar üzerinde toptan bir yasaklama getirilmesi gibi konuyu ele aldı. Konunun görüşülmesine devam ediliyor.

Sosyal Sigortalar Kurumunu Başkanlığa Dönüştüren 616 Sayılı KHK'nin 506 Sayılı Kanunda Yaptığı Değişiklikler

Celal TOZAN

SSK Tahsis Daire Başkanı

4588 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konan 616 sayılı K.H.K. hernekadar Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiyse de, Anayasa Mahkemesinin kararı gerekçeli kararının resmi gazetede yayınlanmasından itibaren bir yıl sonra yürürlüğe gireceğinden bu süre içinde aksine bir değişiklik yapılmadıkça K.H.K. nin ilgili maddeleri uygulanacaktır.

616 sayılı K.H.K. ile 506 sayılı Kanunun 8,32,60,95,104, 129 ncu maddeleri değiştirilmiş ve bir ek, iki geçici madde eklenmiştir. Yapılan bu düzenlemelerle sigortalıların hastalık sigortasından yararlanma koşulları, askerlik borçlanmasının usul ve esasları yeniden belirlenmiş prime esas kazanç artışına paralel olarak geçici iş göremezlik tutarlarının yükseltilmesi ile durum değişiklikleri hallerinde aylık başlangıç tarihlerinin dönem başlarına kaydırılması öngörülmüştür.

Söz konusu değişikliklerin sigortalılar tarafından iyi bilinmesi sigorta haklarını kullanmaları bakımından büyük önem arz etmektedir.

HASTALIK SİGORTASI İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

4447 sayılı Kanunla 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesi değiştirilmiş, Hastalık Sigortasından yararlanmak için hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki 6 aylık süre içinde 60 günü olmak üzere toplam 120 gün hastalık sigortalı primi ödenmesi koşulu ön görülmüştür. 01.01.2000 tarihinden itibaren

yürürlüğe giren bu uygulama özellikle mevsimlik işçilerin hastalık sigortasından hemen hemen yararlanmalarını tümü ile imkansız hale getirilmiştir. Öte yandan yıllarca prim ödeyip işten ayrıлып yeniden işe girip çalışan sigortalının 6 aylık sürede 60 gün prim ödemedikçe hastalık sigortasından yararlanması mümkün değilken, geriye doğru bir yıl içinde 120 gün hastalık sigortası primi ödeyip işten ayrılan sigortalılar ile eş ve çocuklarının hastalık sigortasından yararlanmalarının mümkün olması gibi çok çarpık bir uygulamaya da neden olmuştur. 616 sayılı K.H.K. ile 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesi yeniden değiştirilmiş ve kısmen de olsa bu çarpık uygulama yürürlükten kaldırılmıştır.

Yapılan değişiklikle 4.10.2000 tarihinden itibaren hastalık sigortasından yararlanma koşulları ilk defa sigortalı olarak işe başlayan ile önceden sigortalı olarak çalışmış olan sigortalılar için iki ayrı şekilde düzenlenmiştir.

Buna göre ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayan sigortalının hastalık sigortasından yararlanabilmesi için viziteye çıkacağı tarihten önceki 6 aylık sürede 60 günü olmak üzere toplam 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması gerekmektedir. Gerekli olan prim gün sayısının bir iş yerinde geçmesi şart değildir. Birden çok iş yerindeki çalışmaların tümü prim gün sayısının hesabında dikkate alınmaktadır. Önemli olan ilk 6 aylık sürede 60 günü olmak üzere toplam 120 günlük prim ödeme koşulunun yerine getirilmesidir.

Örneğin ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayan herhangi bir sigortalı 28.11.2000 tarihinde viziteye çıkacaksa, hastalık sigortasından yararlanması için 27.11.2000 tarihinden önceki ilk 6 aylık sürenin başlangıcı olan 27.05.2000 tarihinden sonra (27.05.2000 ile 27.11.2000 tarihleri arasında) 60 gün olmak üzere toplam 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması gerekmektedir. Sigortalının hastalık sigortasından yararlanması için ön görülen 120 günlük prim ödeme gün sayısını ilk 6 aylık süre içinde tamamlarsa yine, hastalık sigortasından yararlanma hakkı doğmuş olacaktır.

Daha önce sigortalı olarak çalışmış tekrar işe girmiş sigortalıların ise hastalık sigortasından yararlanmaları hastalığın anlaşıldığı tarihten (viziteye çıkacağı tarihten) önceki bir yıllık süre içinde toplam 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları koşuluna bağlanmıştır. Prim ödeme gün sayısının hesaplanmasında bir yıllık süre esas alınmıştır.

Örneğin daha önce sigortalı olarak çalışmış ve işinden ayrılmış herhangi bir sigortalı, 5.11.2000 tarihinde yeniden sigortalı olarak işe başlamış olsun. Bu sigortalı hastalığı nedeniyle 28.11.2000 tarihinde viziteye çıkacaksa 27.11.2000 tarihinden önceki bir yıllık sürenin başlangıç tarihi olan 27.11.1999 tarihinden itibaren (27.11.1999 ile 27.11.2000 tarihleri arasında) toplam 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması gerekmektedir.

Sigortalılar birden çok işyerinde geçen prim gün sayılarını belgelemek için önceki işyerlerinden vizite kağıdı alabileceklerdir. İşverenler sigortalılarına talepleri halinde vizite kağıdı vermekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverene S.S.K. yazılı ihtarla bulunur. Buna rağmen yinede öngörülen sürede vizite kağıdı vermezse hakkında idari para cezası uygulanır.

Önceki işyerlerinin kapanmış olması veya bulunulan yerden başka bir ilde bulunması halinde sigortalılar prim gün sayılarını Sosyal Sigortalar Kurumunun İl Müdürliklerinden alacakları hizmet çizelgeleri ile de belgeleyebileceklerdir.

Hastalık sigortası ile ilgili olarak yapılan diğer bir değişiklikle ise 506 sayılı Kanunun 104 ncü maddesine 32 inci maddenin de ilave edilerek, sigortalının hastalık sigortasından yararlanması için öngörülen prim gün sayısının hesabında; her ne sebeple olursa olsun silah altına alınan sigortalının askerlikte, hükümlülükle sonuçlanmayan tutuklulukta geçirdiği süreler ile işkazası, meslek hastalığı, hastalık veya analık nedeniyle çalışılmadığı sürelerin dikkate alınmaması sağlanmıştır.

GEÇİCİ İŞGÖREMEZLİK ÖDENEĞİ İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

4447 sayılı Kanun 506 sayılı Kanunun 97 inci maddesini yürürlükten kaldırdığından prime esas kazancın alt sınırı yükseldiğinde geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının ödeneği yeni prime esas kazancın alt sınırına göre artırılmamakta, mağdur olmaktaydı. 616 sayılı K.H.K. ile 506 sayılı Kanuna eklenen ek 43 üncü madde yürürlükten kaldırılan 97 nci maddedeki hükmü yeniden düzenlenmiştir. Buna göre prime esas kazancın alt sınırından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının ödeneği prime esas kazancın alt sınırı yükseltildiği günden itibaren otomatik olarak yeni alt sınır üzerinden hesaplanarak ödenecektir.

İş Kazası, Meslek Hastalığı, Hastalık veya Analık nedeniyle kurum hekimince istirahatlı bırakılan ve geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalı ödeneğinin yeni prime esas kazancın alt sınırına yükseltilmesi için kuruma başvurmayacaktır. Kurum prime esas kazancın alt sınırının yükseltildiği tarihten itibaren sigortalının geçici iş göremezlik ödeneği re'sen artırarak ödeyecektir.

ASKERLİK BORÇLANMASI İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

616 sayılı KHK ile sigortalıların aleyhine yapılan düzenleme eylemli askerlik sürelerinin borçlanması ile ilgili değişikliktir.

Şöyle ki;

Önceki uygulamaya göre eylemli askerlik süresini borçlanma talebinde bulunan sigortalının, borçlanma prim tutarını,

ödeme emrinin kurum tarafından kendine tebliğ edildiği tarihinden itibaren iki yıllık süre içinde taksitler halinde veya defaten ödemesi olanaklı idi. Yine yapılan borçlanma borçlanılan süre kadar sigortalının prim ödeme gün sayısını artırdığı gibi eylemli askerlik ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlamadan önce yapılmış ise, sigortalılık başlangıç tarihini de borçlanılan süre kadar geriye götürülmekteydi. Ancak yapılan son değişiklikle borçlanma tutarının ödeme süresi iki yıldan üç aya indirilmiş, borçlanılan sürenin sigortalılık süresini geriye götürme uygulaması yürürlükten kaldırılmıştır.

Buna göre 4.10.2000 tarihinden sonra eylemli askerlik süresini borçlanmak isteyen sigortalı borçlanma tutarını S.S. Kurumuna yazılı müracaat yaptığı tarihten itibaren 3 ay içinde ödemek zorundadır. Üç aylık süreyi geçirmesi halinde borçlanma hakkı düşmüş olacağından yeniden yazılı talepte bulunmadan askerlik borçlanması yapamayacaktır. Üç aylık sürenin hesabında dikkat edilmesi gereken önemli unsur. Üç aylık sürenin borçlanmak üzere S.S. Kurumuna yazılı olarak başvuru tarihinden itibaren başlayacaktır. Önceki uygulamada olduğu gibi Kurumdan borç tutarının bildirilmesi beklenmeyecektir. Kurumdan borç tutarı bildirilse de, bildirilmese de başvuru tarihinden itibaren en geç üç ay içinde borçlanma tutarının defaten veya taksitle ödenmesi gerekmektedir.

Başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde borçlanma tutarı ödenmez ise bu talebe istinaden doğan borçlanma hakkı kaybedildiğinden askerlik borçlanması yapmak için yeniden yazılı başvuru yapılması gerekecektir. Üç aylık süre içinde borçlanma tutarının bir kısmı ödenmiş ise ödenilen tutar kadar ki süre geçerli olduğundan bu süre sigortalının prim gün sayısına ilave edilecek prim ödenmeyen süreler dikkate alınmayacaktır.

Süresinde primin ödenmemesi nedeniyle dikkate alınmayan askerlik hizmetlerinin prim ödeme gün sayısına katılması isteniyorsa, bu hizmetlerin borçlanması içinde yeniden S.S. Kurumuna yazılı olarak başvurulması gerekmektedir.

Örneğin 18 ay askerlik yapmış olan sigortalı askerlik süresini borçlanma talebin-

de bulunmuş ve üç aylık sürede kuruma 12 ayı karşılayacak kadar ödeme yapmış ise, 12 aylık süre geçerli olacaktır. Üç aylık süre içinde primi ödenmeyen 6 aylık sürelerin dikkate alınması mümkün değildir. 6 aylık süresinde prim gün sayısına eklenmesi isteniyorsa yeniden bu sürelerinde borçlanması için kuruma yazılı başvuruda bulunulacak ve borçlanma tutarı başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde ödenecektir.

Askerlik sürelerinin borçlanma tutarı sigortalının kuruma yazılı olarak başvurduğu tarihindeki prime esas kazancın alt sınırı üzerinden hesaplanacaktır.

01.04.2001 tarihine kadar kuruma yapılacak başvurular için ödenecek bir günlük tutar bir milyon liradır.

Söz konusu değişikliklere ilişkin hüküm 4.10.2000 tarihinde yürürlüğe girdiğinden yeni uygulama bu tarihten sonra askerlik süresini borçlanmak için kuruma başvuracak sigortalıları ilgilendirmektedir. 4.10.2000 tarihinden önce askerlik süresini borçlanmak için kuruma yazılı olarak başvuran sigortalılar önceki hükümlere tabi olacaktır. Bunda borçlanma tutarını ödedikleri tarih önemli değildir. 4.10.2000 tarihinden önce askerlik süresini borçlanmak için yazılı istekte bulunan sigortalı önceki hükümlere tabi olacağından kurum ödeyeceği miktarı kendine hangi tarihte bildirir ise o tarihten itibaren iki yıl içinde borç tutarını ödeyebilecektir. Ödemenin 4.10.2000 tarihinden sonrada yapılmış olması önemli değildir.

Göz önünde tutulması gereken diğer önemli bir konu ise Anayasa Mahkemesinin 616 sayılı K.H.K. yi iptal ettiği ve söz konusu K.H. Kararnamenin yasa niteliğine kavuşması için T.B.M.Meclisinde görüşülüp kanunlaşmasının zorunludur. K.H.K. 'inde görüşülmesinde askerlik süresinin borçlanılmasını düzenleyen 506 sayılı Kanunun 60 maddesinin (F) bendi yeniden düzenlenerek önceden olduğu gibi borçlanılan sürenin sigortalılık süresini geriye götürmesi hakkının büyük olasılıkla sağlanacaktır. Bu nedenle yapacağı borçlanmanın sigortalılık süresini de geriye götürmek isteyen sigortalıların yeni düzenleme yapıncaya kadar beklemeleri lehlerine olacaktır.

GELİR KAYBI ve İŞSİZLİK, RUH SAĞLIĞINI BOZUYOR

Hülya UZUNER

TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzmanı

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yaptığı araştırma, çalışanların düşük moral, kuşku, stres, gelir kaybı ve işsizlikle bağlantılı ruh sağlığı problemleri yaşadığını ortaya çıkardı.

Finlandiya, Almanya, Polonya, İngiltere ve Amerika'daki işyerlerini kapsayan araştırma, "ruh hastalığının ekonomik boyutu", "ruh sağlığında hükümetin rolü" ve "insan kaynakları politikalarında ruh sağlığının korunması" konularını içerdi. Araştırmanın temel amacı, "ruh sağlığının korunması için programlar düzenlenmesi ve eğitim materyalleri yaratılması, bu yolla hükümetlerin, sendikaların, işveren örgütlerinin ve diğer sivil toplum örgütlerinin üyelerini bilgilendirmesi" olarak açıklandı.

Araştırmada söz konusu ülkelerde on işçiden birinin stres ve korku gibi unsurları içinde barındıran depresyon tanısı ile hastaneye yatırıldığı belirtildi. İşçilerin işsizliğine yol açan bu duruma ilişkin oranın giderek arttığı ifade edilirken, Rehabilitasyon uzmanı ve araştırmanın yazımından sorumlu Phyllis Gabriel, ruhsal problemlerin artmasının nedenini, "Çalışanlar, düşük moral, kuşku, stres, gelir kaybı ve hatta işsizlikle bağlantılı ruh sağlığı bozukluğu yaşamaktadır" belirlemesinde bulundu.

Araştırmanın bulguları arasında, ruh sağlığı konusundaki harcamalarda artış gözleendiği ve araştırma kapsamı içindeki bütün ülkelerde çalışan nüfusun psikiyatrik ve kişisel sorunlar yaşadığı yer aldı. Araştırmada depresyon oranındaki yükselmenin küreselleşme ile bağlantısına dikkat çekilerek, "Ekonomik küreselleşmenin etkisi nedeniyle çalışma piyasasına bağlı olarak stres ve depresyonun yüksek oranda yaşandığı görülmektedir" denildi.

**ILO'nun araştırması,
çalışanların düşük moral,
kuşku, stres, gelir kaybı
ve işsizlikle bağlantılı ruh
sağlığı problemleri
yaşadığını ortaya çıkardı**

Araştırmaya göre ruh sağlığı problemleri ülkelere göre şöyle şekillendi:

- Amerika'da depresyon, ortak bir hastalık haline gelmiştir, her yıl çalışan yetişkinlerden onda biri bunu yaşamakta ve her yıl için yaklaşık 200 milyon çalışma gün kaybı olmaktadır.
- Finlandiya'da işgücünün yaklaşık %50'sinde kuşku, endişeler, depresyon halleri, fiziksel ağrılar ve uyku düzensizlikleri gibi stresle bağlantılı semptomlar yaşanmaktadır; Finlandiya'da aşırı yorgunluk, ahlakı hor görme ve uzmanlık niteliğini yitiren ve ruh sağlığı düzensizliği yaşayan Finli işçilerin %7'si, maluliyet aylığı almaktadır.
- Almanya'da depresif düzensizlikler, yaklaşık %7 oranında erken emekliliğe neden olmaktadır ve iş ile bağlantılı depresyon diğer hastalıklardan iki buçuk kat daha etkili olmaktadır; ruh sağlığı düzensizliğiyle ilgili görevi başında bulunamadığından yaşanan üretim kaybı yıllık yaklaşık 5 milyar DM olarak tahmin edilmektedir.
- İngiltere'de her yıl yaklaşık on çalışandan üçü ruh sağlığı sorunları yaşamakta ve birçok çalışma bu sorunların işle bağlantılı olduğunu ortaya çıkarmıştır. İngiltere'de çalışan gruptan yirmi kişiden biri aşırı depresyon geçirmektedir.
- Polonya'da kamu sağlık istatistikleri, bir çok insanın depresif düzensizlikler gösterdiğini ve bu sayının giderek arttığını, ruh sağlığı tedavisi gördüğünü belirtmektedir. Bu eğilim, işsizlik, iş güvenliğinin yoksunluğu ve yaşam standartlarının azalması gibi durumların artması sonucu ve ülkenin sosyo-ekonomik durumu ile bağlantılıdır.

ÇOCUKLARIMIZ ve BİZ

Doç. Dr. Fatma Nur ÇAKMAK

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

SSK Ankara Çocuk Hastalıkları Eğitim Hastanesi Klinik Şefi

Sağlıklı bir çocuğa sahip olmak, hepimizin en büyük arzumuz, ondan da öte, en doğal hakkımız. Biz sağlık çalışanları için ise aileye çocuklarının sağlıklı olduğunu söylemek, en büyük mutluluk. Çocuklarımızın sağlığı daha anne karnında, hatta ondan önceki dönemde annenin ve babanın sağlığı ile başlıyor.

Bebelerimizin sağlıklı olmalarını istiyorsak, öncelikle kendi sağlığımızı kontrol etmemiz, beslenme, sigara-alkol alışkanlığımızı düzenlememiz gerekiyor; çünkü pek çok çocuk hastalığı, doğumdan önceki dönemde belirleniyor.

Bu hastalıkların bazıları genetik ya da kalıtsal dediğimiz tipte, yani anne ile babadan kromozomlar aracılığıyla bebeğe aktarılan bilgiyle ortaya çıkıyor. Bu hastalıklarda, genellikle anne ve baba taşıyıcı oluyor, tıpkı kahverengi gözlü bir çiftin büyükanneleri ile büyükbabalarından kendilerine aktarılan mavi gözlülük özelliğini taşıyıp, ikisinden bebeğe aktarılan bu bilgiyle bebeğin mavi gözlü olması gibi. Mavi gözlü bir çocuğa sahip olmanın kimseye zararı yok, ama bu taşınan bir hastalık geniyse o zaman çok üzücü sonuçlar ortaya çıkabiliyor. Aynı ebeveynlere sahip olmak, benzer genlere sahip olmakla sonuçlanıyor ve bu nedenle akraba evlilikleri,

halkımızın da çok iyi bildiği gibi hastalık tehlikesini artırıyor.

Anne karnında çocuklarımızın beslenmesi, yani çevreyle ilgili etkenler de çok önemli. Bunun içindir ki, annelerin vitamin eksikliklerinin hamilelikten en az 3 ay önce tedavi edilmesinde yarar var. Anne adaylarının, kadınlarda sık rastlanan demir eksikliğine bağlı kansızlığının düzeltilmesi, bebeklerin zekasını 10 puan daha yükseltiyor ve annelerin gebelik ve doğuma bağlı nedenlerle ölümünü de azaltıyor. İyotlu tuzla yemek pişirme alışkanlığı da yine zekada 10-15 puan daha iyi sonuçlar sağlıyor. Normal zekanın 100 puan olduğu düşünülünce, çok kolay ve ucuz yöntemlerle, çocuğumuzun 120-125 puan gibi daha iyi bir zekaya ulaşması, annelerin hayatının korunması, bizim elimizde.

Annelerin alkol alımı, bebeklerde büyüme ve zekada geriliklere neden oluyor, babada benzer alışkanlıkların görülmesiyle, tehlike daha da artıyor.

Sigara da bebeğin büyümesini olumsuz etkileyen bir neden. Kendisi içsin, içmesin, annenin sigara içilen bir ortamda bulunması, bebeğinin düşük kiloda doğmasıyla sonuçlanıyor ve düşük kiloyla doğan bebeklerin ilerki yaşlarda öğrenme sorunları, kalp-damar has-

talıkları gibi hastalıklara yakınlığı, normal kilolu bebeklerden daha yüksek.

Ölüm, Allah'ın emri, ama hem kendimizin, hem de çocuklarımızın yaşam kalitesini belirlemek, bizim elimizde. Tanrı'nın bize en değerli armağanı olan çocuklarımıza, hayatımızın en kutsal emanetleri olarak bakmak ise ibadetlerin en büyüğü.

Onların dünyanın güzelliklerini yaşayabilmeleri için anne karnından itibaren sağlıklarını korumak amacıyla, altı yılı aşan bir süredir, SSK Ankara Çocuk Hastalıkları Eğitim Hastanesi, SSK Ankara Kadın Hastalıkları - Doğum Eğitim Hastanesi ve Düzen Laboratuvarları ile ortak bir hizmet yürütüyoruz. Uluslararası standartta olan bu hizmetimizle anneden hamileliğin dördüncü ayında alınan kan örneğinden, halk arasında "Mongol bebek" olarak bilinen "Down Sendromu" ile bazı kromozom hastalıkları, mide-barsak hastalıkları, beyin-omurilik bozukluklarına erken dönemde tanı konabiliyor. Şüpheli olan hastalara ileri tetkik yaparak kesin teşhis konulabiliyor ve ailelere bilgi veriliyor, sonuçta ailelere istekleri doğrultusunda yardımcı olma şansı doğuyor. Dünyanın her yerinde olduğu gibi bu testler, bizde de, yalnız isteyen anne-baba adaylarına uygulanıyor, isterlerse bilgi veriliyor ve istekleri

doğrultusunda yardım ediliyor. Sevindirici olan ise, doğruluk payının % 75, yani dört hastadan üçünün anne karnında tanınması ve bu sonucun dünya standartlarında olması.

Bu testlerden önceki dönemde, anne adayları, hastanemize genellikle doğum anında başvurdukları halde artık "Bize ne zaman test yapacaksınız?" diye başvurmaya başladılar. Böylece ilk yıl içinde 600 anne adayına tarama yapıldığı halde 2000 yılda 2500 anne tarandı. Böylece nadir olduğu düşünülen kalıtsal hastalıkların sanılandan daha fazla olduğu görüldü, bu sonuç üzücü gibi düşünülebilir, ancak erken dönemde teşhis edilen hastalıklarda ailelere yardımcı olmak, çok büyük bir sağlık görevi. Bu bilinçle büyük bir özveriyle çalışan, çok kıymetli bir ekip, Kadın Hastalıkları - Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Biyokimya, Genetik Uzmanları, pratisyen hekimler ile hemşirelerimizden oluşuyor. Hiç kuşkusuz, anne adaylarında çok sık rastlanan kansızlık, vitamin-sizlik, iyot eksikliği gibi tedavisi kolay ve ucuz, ama sonuçları çok yüzgüldüren durumlar ile gebelik zehirlenmeleri, şeker hastalığı da erkenden yakalanıp ana-çocuk, yani aile sağlığı korunmuş oluyor.

Ailelerden hiç ücret alınmıyor. Bu hizmetimizi, Sosyal Sigortalar Kurumu, çalışan personeliyle; Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Sağlık Bakanlığı Ana-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Grubu, malzeme ile; Düzen laboratuvarları Grubu personel ve malzemeleriyle destekliyor.

Çocuklarımıza güzellikleri yaşatmak ve güzel bir dünya bırakmak, en büyük hayalimiz.

Bu amaçla SSK hastanesinde hizmet etmek ise gururumuz.

KASIM'2000 GIDA HARCAMASI

Asgari ücretin yeniden belirlenmesi çalışmalarının sürdüğü; kamu çalışanlarının 2001 yılı maaş artışlarının karara bağlanacağı; toplu sözleşme görüşmelerinin başlayacağı bir dönemde, çalışanların karşı karşıya bulunduğu ağır geçim koşulları değil, IMF politikaları belirleyici oluyor. Enflasyonla mücadele adına uygulamaya konulan ekonomik istikrar programında, çalışanların ücret gelirleri gerçekleşen enflasyon yerine öngörülen enflasyon çerçevesinde belirlenince kaybeden yine dar ve sabit gelirli geniş halk kesimleri oluyor.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ tarafından her ay düzenli olarak yapılan "gıda harcaması" çalışmasının Kasım 2000 sonuçlarına göre:

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin sağlıklı beslenebilmesi için yapması gereken asgari harcama tutarı bir önceki aya göre yüzde 2,5 oranında artışla 170 milyon 856 bin lira oldu.
- Gıda harcaması tutarı son bir yıl itibarıyla yüzde 44,2 oranında arttı. . Fiyat artışları nedeniyle gıda için bir önceki yılın aynı dönemine göre yapılması gereken ek harcama 52 milyon lirayı aştı. 1999 yılının aynı ayında gıda harcaması tutarı 118 milyon 455 bin lira olarak hesaplanmıştı.
- 2000 yılının ilk onbir aylık dönemi itibarıyla artış oranı yüzde 39,0 oldu. Bu oran geçtiğimiz yıl yüzde 40,2 olarak hesaplanmıştı. Buradan hareketle, yürütülen enflasyonla mücadele programının, önceki yıla oranla "gıda harcaması" yönünden bir farklılık sağlamadığı değerlendirilmesini yapmak mümkün olmaktadır.

"Aç değilim, açta değilim" diyebilmek için

6 asgari ücret gerekiyor.

Çağdaş yaşamın gerekli kıldığı en az harcama olan yoksulluk sınırı 520 milyon lira olarak hesaplandı.

Mutfak enflasyonunda iki ileri-bir geri.

Dört kişilik ailenin asgari gıda harcama tutarı aylık yüzde 2,5 artışla Kasım 2000'de 171 milyon lira oldu.

Mutfakta son oniki aylık enflasyon yüzde 44,2 düzeyinde.

Enflasyon düşük de olsa, yüksek de olsa kaybeden hep dar ve sabit gelirliler oluyor.

- Oniki aylık ortalamalara göre, gıda harcaması tutarındaki değişim oranı yüzde 47,2 olarak gerçekleşti.

Konfederasyonumuzca yapılan "gıda harcaması" ile ilgili hesaplamada, farklı yaş ve cinsiyet gruplarına göre bilimsel veriler çerçevesinde oluşturulan beslenme kalıbı esas alınmaktadır. Bir işçinin ailesi ile birlikte, fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı, yeterli ve dengeli beslenmesini sağlamak için gerekli olan kalori sayısı ve bunu karşılayacak besinlerin cins ve miktarı esas alınarak, çalışanların yoğun olarak alışveriş yaptıkları yerlerden fiyatlar derlenmekte ve yapılması gereken asgari düzeydeki gıda harcamasına ulaşılmaktadır.

Kuşkusuz gıda yanı sıra kira, ulaşım, yakacak, giyim, eğitim, kültür gibi temel gereksinimler için de harcama yapılması zorunluluğu bulunmaktadır. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yaptığı hanehalkı tüketim harcamaları anketinin sonuçlarına göre, hanelerin toplam harcamaları içinde gıda harcamalarının payı yüzde 32,9 oranındadır (gıda, içki, tütün harcamalarının payı yüzde 35,6). Buradan hareketle dört kişilik ailenin gıda ve gıda

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Gıda Harcaması (TL/Ay)

	Kasım'1999	Aralık'1999	Ekim'2000	Kasım'2000
Yetişkin İşçi	32.828.000.-	34.054.000.-	45.403.000.-	46.475.000.-
Yetişkin Kadın	27.359.000.-	28.382.000.-	38.144.000.-	39.096.000.-
15-19 Yaş Grubu Çocuk	34.574.000.-	35.945.000.-	48.889.000.-	50.048.000.-
4-6 Yaş Grubu Çocuk	23.696.000.-	24.572.000.-	34.306.000.-	35.237.000.-
TOPLAM	118.455.000.-	122.952.000.-	166.742.000.-	170.856.000.-

* Gıda harcaması tutarı bin liraya tamamlanmış olduğundan toplamda farklılık söz konusu olabilmektedir.

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Kasım 1997	Kasım 1998	Kasım 1999	Kasım 2000
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	9,1	6,6	2,1	2,5
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	102,7	62,7	40,2	39,0
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	108,6	71,9	43,8	44,2
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	-	93,6	54,9	47,2

dışındaki zorunlu giderleri için yapması gereken aylık harcamaya tutarı ortaya çıkmaktadır. Bir anlamda **yoksulluk sınırı** olarak da nitelendirilen bu tutar **Kasım 2000 ayında 519 milyon 320 bin lira** olarak hesaplanmaktadır.

Türkiye'de halen ele geçen net asgari ücret 86 milyon 923 bin liradır. Yeni asgari ücret yılbaşından itibaren yürürlüğe girecektir. Asgari ücret, işçinin ailesiyle birlikte, günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir gelir düzeyini ifade etmektedir. Ancak varolan asgari ücret ile insan onuruna yakışır bir yaşam düzeyinin alt sınırı olan yoksulluk sınırı kıyaslandığında, yaşama koşullarının çalışanlar açısından tahripkar yönü çarpıcı olarak ortaya çıkmaktadır. 2000 yılı Türkiye'sinde "aç değilim, açlıkta değilim" diyebilmenin gereklerini yerine getirebilmek için 6 asgari ücret gerekmektedir.

Gıda harcaması çalışması-na temel alınan beslenme kalıbı içindeki maddelerin fiyatlarında Kasım 2000 itibarıyla gözlenen değişim şu şekilde gerçekleşti:

- Süt, yoğurt, peynir gibi temel gıda maddelerinin bulunduğu grupta; süt ve yoğurdun fiyatında değişiklik görülmezken, peynir fiyatı arttı.
- Et, tavuk, balık, bakliyat gibi ürünlerin bulunduğu grupta; kıymanın fiyatında elli bin li-

ralık bir ayarlama yapılırken kuşbaşının kilogram fiyatı aynı kaldı. Tavuğun fiyatı ise geçtiğimiz aya göre yüzbin lira azaldı. Tezgahlarda en fazla görülen ve tüketimi fazla olan hamsi, istavrit gibi balıkların ortalama kilogram fiyatında da gerileme tespit edildi. Sakatat ürünlerinin fiyatları bu ay değişmedi. Yumurtanın satış fiyatı bu ay yine elli beş bin liraydı.

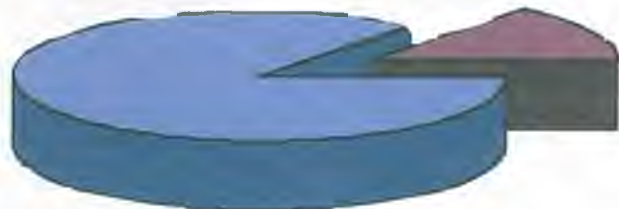
Kuru fasulye, nohut, mercimek, barbunya gibi bakliyat maddelerinden; sadece barbunyanın fiyatı önemli oranda arttı.

- Sebze-meyve ortalama kilogram fiyatı bu ay yüzde 8,8 oranında artışla 320 bin lira oldu. Hesaplama yapılırken semt pazarlarında ağırlıklı olarak bulunan mevsim sebze-meyveleri esas alındı.

Muz, bakla, barbunya, dolmalık biber gibi ürünler kapsama alınmadı.

- Ekmek, makarna, pirinç, un gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ekmeğin fiyatındaki artışın yansıması ağırlıklı olarak önümüzdeki ayda görülecek. Un ve irmik fiyatı "ayarlama" biçiminde düşük oranda oldu.
- Son grup içinde yer alan tereyağı ve margarin fiyatlarında, aylara yayılan "ince ayarlama" bu ay da sürerken, ayçiçek yağı ve zeytin yağının fiyatı aynı kaldı. Zeytinde fiyat artışı görüldü. Ceviz, fındık, fıstık gibi yağlı tohum ürünlerinin fiyatlarında artış söz konusu olurken; şeker, reçel, baharat, çay, salça, tuz, ıhlamur ürünlerinin fiyatı değişmedi. Balın fiyatı ise yüzde 22,9 oranında arttı.

YOKSULLUK SINIRI ve ASGARİ ÜCRET

■ yoksulluk sınırı
■ asgari ücret

2 Ekim 2000 Pazartesi

- ✓ İşçi sendikaları tarafından desteklenen İş Güvencesi Yasa Tasarısı'na işveren kesimi karşı çıkıyor. TİSK Genel Başkanı Refik Baydur, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ı yasalara karşı gelmekle suçladı.
- ✓ DİSK Genel Merkezi'ni ziyaret eden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, "Kaşını gözünü beğenmedim diyerek işten atmayı kabul etmemiz mümkün değil" dedi.

3 Ekim 2000 Salı

- ✓ DİE Eylül ayı enflasyon rakamları açıklandı. Buna göre Eylül ayında Tüketici Fiyat Endeksi'ndeki artış yüzde 3.1; Top-tan Eşya Fiyatları'ndaki artış yüzde 2.3 olarak gerçekleşti. Son bir yıllık enflasyon artışı ise TÜFE'de yüzde 49, TEFE'de ise yüzde 43.9 olarak gerçekleşti.

4 Ekim 2000 Çarşamba

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulu'nda kabul edildikten sonra Cumhurbaşkanı Necdet Sezer'in onayına sunulan sosyal güvenliğe ilişkin 4 KHK onaylanarak Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı.
- ✓ İşçi emekli, dul ve yetimlerinin maaş zamları belirlendi. Eylül ayı 3.1'lik artışı ile en yüksek emekli maaşı 206 milyon 457 bin liraya, en düşük emekli maaşı ise 108 milyon 438 bin liraya yükseldi.

5 Ekim 2000 Perşembe

- ✓ Anayasa Mahkemesi, hükümete KHK çıkarma yetkisi veren yasa'yı iptal etti.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, İş Güvencesi Yasa Tasarısı'na destek turları çerçevesinde TİSK Genel Başkanı Refik Baydur'u ziyaret etti.

6 Ekim 2000 Cuma

- ✓ Sağlık-İş Sendikası "İş Güvencesi" konulu bir panel düzenledi. Panele TÜRK-İŞ adına TES-İŞ Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Mustafa Kumlu katıldı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın da yer aldığı toplantıda sendikalar İş Güvencesi Yasa Tasarısına destek verdi.
- ✓ TİSK alternatif yasa değişiklik önerilerini görüşmek üzere İstanbul'da bir toplantı düzenledi.
- ✓ TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Hüseyin Karakoç, HAK-İŞ Genel Başkanı Salim Uslu ve DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi'nin, İstanbul'da yaptıkları basın toplantısında işçi sendikalarının iş güven-cesi talebi dile getirildi.
- ✓ Asgari Ücret Tespit komisyonu 19 Ekim'de toplantıya çağrıldı.

7 Ekim 2000 Cumartesi

- ✓ Bağ-Kur emekli dul ve yetimlerinin ekim ayı aylıkları belirlendi. Buna göre en düşük aylık 84 milyon 913 bin lira, en yüksek aylık ise 278 milyon 772 bin liraya yükseldi.

13 Ekim 2000 Cuma

- ✓ TÜRK-İŞ çalışma yaşamını düzenleyen yasa değişikliklerini Ankara'da düzenlediği panel ile tartışmaya açtı. Genel Başkan Bayram Meral'in açış konuşmasıyla başlayan panele, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan ile DYP ve FP liderleri katıldı.

15 Ekim 2000 Pazartesi

- ✓ 13-14 Ekim'de toplanan Türk Harb-İş Genel Temsilciler Kurulu'ndan sonra yayınlanan bildirmede kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan yaklaşık 500 bin işçiyi kapsayan toplu sözleşme görüş-meleri henüz başlamadan siyasi iktidar-

nın, ekonomik başansızlığının faturasını çalışanlara çıkarma hazırlığı içinde olduğu kaydedildi.

- ✓ Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Ergün Atalay milletvekilleri ve basın kuruluşlarına birer mektup göndererek ülkeyi kan gölüne çeviren trafik kazalarına dur demenin çaresinin demiryollarına gereken önemin verilmesi olduğunu belirtti.
- ✓ T. Maden-İş Sendikası tarafından yapılan bir araştırmada, Türkiye'de 2000 yılında kişi başına düşen borç miktarının, dolar bazında 1990 yılına göre, yüzde 92 oranında arttığı ve borç miktarının milli gelire oranının yüzde 73.3'üne eşit olduğu belirlendi.

16 Ekim 2000 Pazartesi

- ✓ Bakanlar Kurulu 2001 yılı bütçesini kabul etti. TBMM'ye sunulacak olan bütçede, memurlara yılın ilk yarısında yüzde 10 oranında zammın yapılması öngörülürken, orana 2000 yılı enflasyon farkı ve refah payı da ilave edilecek.

17 Ekim 2000 Salı

- ✓ Danıştay 10. Dairesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin de içinde bulunduğu dokuz belediyede uygulamaya konulan grevin 60 gün süreyle ertelenmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının yürütülmesinin durdurulmasına karar verdi.
- ✓ Emek Platformu yaptığı toplantıda, 2001 yılı bütçesi, memur zamları, zorunlu tasarruflar gibi konuları görüştü. Emek Platformu dönem sözcüsü Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay, Hükümetin 2001 yılı için çalışanlara ve emeklilere öngördüğü zammın kabul edilemez olduğunu ve üretimden gelen gücün kullanılacağını söyledi.

18 Ekim 2000 Çarşamba

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ı ziyaret eden DİSK Genel Başkan Yardımcısı ve Oleyis Sendikası Genel Başkanı Enver Öktem, Bakan Okuyan'ın iş güvencesiyle ilgili çabalarını desteklediklerini söyledi.
- ✓ Üç ay önce özelleştirilen Petrol Ofisi/PO-AŞ'ta 3 bin 838 personelden 400'ünün emekli edileceği ve 740'ının da yeniden yapılanma sonucu işten çıkarılacağı açıklandı. POAŞ yönetiminin kararını protesto eden işçiler gece saat 03.00 itibarıyla üretimi durdurma eylemine başladılar.
- ✓ Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, 'Türk Kamuoyuna' başlığıyla yayınladığı mektupta, Ermeni Soykırımının Tescilli ile ilgili Tasarının Amerikan Temsilciler Meclisi'nde kabul edilmesiyle ülkenin karşılaşacağı sorunlara dikkat çekti.

19 Ekim 2000 Perşembe

- ✓ Asgari Ücret Tespit Komisyonu, yeni yılda uygulanacak asgari ücreti belirlemek üzere toplandı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, ücretin belirlenmesinde ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal durumun gözönünde tutulması gerektiğini söyledi. TİSK Genel Sekreteri Bülent Pirlor, asgari ücretin tespitinin enflasyon hedefleri esas alınarak yapılmasını isterken, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç "Bu asgari ücret değil, açlık ücreti" dedi.
- ✓ Petrol Ofisi A.Ş.'de özelleştirme sonrasında 740 çalışanın işten çıkarılacağına açıklanmasıyla başlayan eylemler sürerken, şirket eylemler nedeniyle altı tesiste dolum yapılamadığını, ancak diğer altı tesiste dolum ve satış işlemlerinin sürdüğünü bildirdi.

20 Ekim 2000 Cuma

- ✓ DİSK'ten yapılan yazılı açıklamada, asgari ücretin tespit yönteminin yanlış olduğu bildirilerek, Komisyonun demokratik bir yapı ve işleyişe kavuşturulması gerektiğine dikkat çekildi.

21 Ekim 2000 Cumartesi

- ✓ Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'a tepki yürüyüşüne Yalova'dan başladı. Yürüyüş öncesinde düzenlenen "Sosyal Hukuk Devletine Sahip Çıkalım" mitingine Marmara Bölgesi'nden gelen yaklaşık 5 bin kamu çalışanı katıldı.
- ✓ Özelleştirme Yüksek Kurulu'na sunulan bir raporda, özelleştirme kapsamındaki kuruluşlara şu ana kadar 3 milyar dolar aktarıldığı, bu kurumların birikmiş zararlarının ise toplam 9 milyar doları bulduğu kaydedildi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan İzmir'de düzenlediği basın toplantısında, İş Güvencesi Yasa Taslağı'nın Yasalaşacağını söyledi.

22 Ekim 2000 Pazar

- ✓ Maliye Bakanı Sümer Oral, enflasyonun tek haneli rakamlara düşürülmediği sürece, alt gelir gruplarının durumlarının iyileştirilmesinin çok zor olduğunu söyledi.
- ✓ TÜRK-İŞ tarafından yapılan araştırmada, asgari ücretle çalışan bir işçinin 1 kilogram et alabilmesi için 9 saat çalışması gerektiği kaydedildi.

23 Ekim 2000 Pazartesi

- ✓ Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay'ın Yalova'dan başlattığı hak arama yürüyüşünü değerlendiren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan "Güle güle yürüsünler" dedi.

24 Ekim 2000 Salı

- ✓ Sağlık Bakanı Durmuş, bir brifingte yaptığı konuşmada, "Sağlık çalışanlarının maaşlarının iyileştirilmesinde başarısız olduk" dedi.
- ✓ KESK üyesi memurlar Ankara Kızılay Meydanı'nda 2001 Yılı Bütçe Tasarısı'nı protesto etmek amacıyla bildiri dağıttı.

25 Ekim 2000 Çarşamba

- ✓ TİSK Genel Sekreteri Bülent Pirler, İş Güvencesi Yasa Taslağı'nın ihtiyaçlara cevap vermek yerine, yeni sorunlara yol açacağını ileri sürdü.
- ✓ Haziran 2000 ayında oluşturulan İşsizlik Sigortası Fonu'nda bugüne kadar 173.2 trilyon liranın biriktiği açıklandı.

26 Ekim 2000 Perşembe

- ✓ Başbakan Bülent Ecevit, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda geçici işçi statüsünde çalışan yaklaşık 44 bin işçiye 2 Şubat 2001 tarihinden itibaren sürekli kadro verileceğini bildirdi.
- ✓ TÜRK-İŞ tarafından yapılan araştırmaya göre, Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin Ekim ayı zorunlu gıda harcaması, bir önceki aya göre yüzde 5.1 oranında artış göstererek, 166 milyon 742 bin liraya ulaştı. Gıda harcaması tutarı, son bir yıl itibarıyla da yüzde 43.8 oranında yükseldi.

28 Ekim 2000 Cumartesi

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, SSK'nın 2001'de öngörülen açığının 430 trilyon lira, Bağ-Kur'un 1 katrilyon 480 trilyon lira ve Emekli Sandığı'nın ise 2 katrilyon 250 trilyon lira tahmin edildiğini bildirdi.

- ✓ Devlet Bakanı Yüksel Yalova, özelleştirme kapsamında satılan işletmelerden, emeklilik hakkını kazanmadan çıkarılan işçilerin, emeklilik hakkını kazanana kadar kamuda memur olarak çalışmasına imkan veren bir yasa hazırlayacaklarını açıkladı.

29 Ekim 2000 Pazar

- ✓ Devlet Bakanı Recep Önal, işçi kesiminin tepkilerine yol açan tasarrufu teşvik ödemelerinin aynen devam edeceğini belirtti.
- ✓ Devlet Bakanı Yüksel Yalova, İş Güvencesi Yasa Tasarısı ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, işverenin tasarıya karşı çıktığını hatırlatarak, "Ama, Avrupa Birliği diyorsak, o noktada bu standartların, bu normların işçisi, işvereni ile birlikte yakalanması gerekiyor" dedi.
- ✓ Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay'ın, sendikal haklar talebi ve düşük ücret zammını protesto etmek amacıyla Yalova'dan başlattığı yürüyüş devam ediyor. Akay, yürüyüşünün 9 uncu gününde Adapazarı'na ulaştı.

30 Ekim 2000 Pazartesi

- ✓ Emek Platformu Başkanlar Kurulu toplandı. Toplantıda taleplerin gerçekleşmemesi halinde 1 Aralık 2000 tarihinde üretimden gelen gücün kullanılmasına karar verildi.
- ✓ TÜRK-İŞ ile hükümet arasında imzalanan, geçici işçilerin 2001 yılı Şubat ayından itibaren kadroya geçirilmesine ilişkin protokol, kapsam dışı kalan sendikalar tarafından tepkiyle karşılandı. Şeker-İş Sendikası'na üye bir grup işçi TÜRK-İŞ Genel Merkezi önünde protesto gösterisi düzenledi.
- ✓ Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu / KESK Ankara Şubeler Platfor-

mu üyesi çalışanlar, Ankara Kızılay Meydanı'nda, 2001 yılında memura verilmesi öngörülen yüzde 10'luk zammı ve IMF heyetinin tekrar Ankara'ya gelişini protesto etti.

- ✓ TISK'in yaptığı bir araştırmada, dünyada 900 milyon kadının ekonomide aktif bir şekilde rol almasına rağmen Türkiye'de hâlâ üretim ve istihdamda kadının adı ve yerinin olmadığı belirlendi.

31 Ekim 2000 Salı

- ✓ Demiryol-İş Genel Başkanı Ergün Atalay, yaptığı açıklamada, demiryollarının geri kalmasının sebebinin, sermaye ve sermayelerin baskısı altında kalan hükümetler olduğunu söyledi.
- ✓ CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Petrol-İş Sendikası eski Genel Başkanı Cevdet Selvi, Ankara'da düzenlenen "İş Güvencesi Yasa Tasarısı" konulu panelde yaptığı konuşmada, tasarı için "Sadece sendikalaşmaya karşı işten atmaları önleme ihtimali olan bir değişiklik" dedi.

1 Kasım 2000 Çarşamba

- ✓ KESK, Kamu emekçilerine verilen yüzde 10'luk zammı protesto etmek ve zorunlu tasarrufların geri ödenmesini sağlamak amacıyla imza kampanyası başlattı.
- ✓ Hükümeti protesto için Yalova'dan başlattığı yürüyüşünü sürdüren Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay, Düzce'ye ulaştı. Akay, 18 Kasım günü Ankara'ya ulaşmayı planlıyor.

2 Kasım 2000 Perşembe

- ✓ Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabı'nda, 31 Ekim 2000 itibariyle biriken para, 6 katrilyon 234.3 trilyon liraya ulaştı.

4 Kasım 2000 Cumartesi

- ✓ SSK emekli, dul ve yetimlerinin Kasım ayı aylıkları belirlendi. Buna göre, en düşük emekli işçi aylığı 114 milyon 970 bin liraya, en yüksek emekli işçi aylığı ise 218 milyon 130 bin liraya yükseldi.

5 Kasım 2000 Pazar

- ✓ Emek Platformu Dönem Sözcüsü ve Memur-Sen Genel Başkanı Fatih Uğurlu, Susurluk kazasının üzerinden 4 yıl geçmesine rağmen, 'matıya-bürokrat-politikacı şeytan üçgeninin' esrarını koruduğunu söyledi.

7 Kasım 2000 Salı

- ✓ İşsizlik Sigortası Fonu'nda 31 Ekim 2000 tarihi itibarıyla 173 trilyon lira biriktiği açıklandı.

8 Kasım 2000 Çarşamba

- ✓ Tarım ve Orman Kesimi Asgari Ücret Tespit Komisyonu ikinci toplantısını yaptı. Toplantıda asgari ücretin vergi dışı bırakılması yönünde çalışma yapılması amacıyla bir alt komisyon kurulmasına karar verildi. Komisyon bir sonraki toplantısını 24 Kasım'da yapacak.

9 Kasım 2000 Perşembe

- ✓ Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) üyeleri, Güvenpark'ta başlattıkları oturma eylemini sürdürüyor. Adana, Diyarbakır, Trabzon, İzmir ve İstanbul'dan "hak arama yürüyüşü" amacıyla Ankara'ya gelen KESK üyeleri, gece boyunca Kızılay'da protesto gösterisi yaptılar.

10 Kasım 2000 Cuma

- ✓ Ankara Kızılay Meydanı'nda bulunan Güven Park'ta iki gündür oturma eyle-

mi yapan KESK'e üye memurların, 11 Kasım Cumartesi günü aynı yerde büyük bir miting düzenleyerek eylemlerine son verecekleri açıklandı.

11 Kasım 2000 Cumartesi

- ✓ Türkiye Taşkömürü Kurumu / TTK'ya ait kömür üretim ocağında meydana gelen göçükte kalan işçi Hüseyin Abdireisoğlu hayatını kaybetti.
- ✓ Ankara'da toplanan onbinlerce memur, hükümetin, batan banka çalışanlarından kestiği parayla finanse etme politikasını protesto etti. KESK Genel Başkanı Siyami Erdem, Kızılay Meydanı'nda toplanan memurlara hitaben yaptığı konuşmada, Başbakan Ecevit'e "Memuru duymazdan gelen hükümete karşı üretimden gelen gücümüzü kullanarak grev davulları çaldıracağız" diye seslendi.

12 Kasım 2000 Pazar

- ✓ Memur-Sen Konya Temsilciliği'nin 1875 memurla yaptığı anketin sonuçları düzenlenen bir basın toplantısı ile açıklandı. Anket sonuçları, memurların büyük çoğunluğunun yeniden hayata başlama şansları olsa tekrar aynı mesleği seçmeyeceğini ortaya koydu.
- ✓ KESK Genel Başkanı Siyami Erdem 11 Kasım günü Ankara Kızılay Meydanı'nda yapılan mitingi değerlendirdiği Yönetim Kurulu toplantısında yaptığı konuşmada, taleplerinin karşılanmasında ısrarcı ve iddialı olduklarını belirterek, "Mücadelemiz, sonuç alınıncaya kadar sürecek" dedi.

13 Kasım 2000 Pazartesi

- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, milletvekillerine birer mektup göndererek, İş Güvencesi Yasası'na destek vermelerini istedi.

14 Kasım 2000 Salı

- ✓ Yeniköy Termik Santralinde inceleme yapmak isteyen çokuluslu konsorsiyum temsilcilerini engellemek isteyen sendikacılar jandarma tarafından dağıtıldı.

15 Kasım 2000 Çarşamba

- ✓ Yeniköy termik santralindeki gerginlik yatağan termik santraline de yansıdı. Jandarma ile işçiler arasında yaşanan gerginlik sendikacıların gözaltına alınmasını beraberinde getirdi.
- ✓ Hava-İş Sendikası'nın Türk Hava Yolları / THY'nin özelleştirilmemesi için kampanya başlatacağı açıklandı. Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılan açıklamada, THY'nin özelleştirilmesinin sivil havacılığa vurulacak en büyük darbe olacağı belirtildi.

17 Kasım 2000 Cuma

- ✓ Asgari Ücret Tespit Komisyonu 3. toplantısını 22 Kasım 2000 Çarşamba günü yapacak. Bu toplantıda, asgari ücretin vergi dışı bırakılmasına ilişkin Alt Komisyon tarafından hazırlanan raporun değerlendirilmesinin beklenildiği açıklandı.

18 Kasım 2000 Cumartesi

- ✓ Kamu-Sen Genel Başkanı Resul Akay, Yalova'dan başlattığı Ankara yürüyüşünü tamamladı. Kamu-Sen tarafından düzenlenen "Sosyal Hukuk Devleti'ne Sahip Çıkalım" mitingi Kızılay'da yapıldı.
- ✓ Yemekhaneleri özelleştirilen TEKEL işçileri yemek boykotlarının 12'nci gününü tamamladı.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı TEKSİF Sendikası'nın Bursa'da örgütlü olduğu işyerlerine iş-

kin grup ve işyeri bazında toplam 9 bin 500 işçi adına yürüttüğü toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamadı.

19 Kasım 2000 Pazar

- ✓ Yatağan'da özelleştirme ve çevre kirliliğine karşı sokağa dökülen halk hükümeti protesto etti.

20 Kasım 2000 Pazartesi

- ✓ Bolu'nun Mengen İlçesi'ne bağlı Gökçe-su Beldesi'nde özel sektöre ait maden ocağında meydana gelen patlamada yedi işçi öldü.

21 Kasım 2000 Salı

- ✓ Asgari Ücret Komisyonu, asgari ücretin vergi dışı bırakılması için temenni kararını aldı.

22 Kasım 2000 Çarşamba

- ✓ Zam isteyen doktorlar yarım günlük iş bırakma eylemi yaptı. Eylem sırasında acil servis klinikleri dışında hasta bakılmadı.

24 Kasım 2000 Cuma

- ✓ Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Kurulu yapıldı. Genel Başkanlığa İnci Koyuncu seçildi.

27 Kasım 2000 Pazartesi

- ✓ TÜRK-İŞ araştırma servisi Kasım ayı yoksulluk sınırının 520 milyon lira olduğunu belirledi.

1 Aralık 2000 Cuma

- ✓ Emek Platformu Türkiye çapında "üretimden gelen gücünü" kullandı.

TOPLU SÖZLEŞMELERDE SON DURUM

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların yılın birinci yarısında süresi biten toplu iş sözleşmelerinin büyük çoğunluğu imzalandı.

İmzalanan toplu iş sözleşmeleriyle işçilerin ekonomik ve sosyal haklarında günün koşullarına göre iyileştirmeler sağlandı.

29 Kasım 2000 tarihi itibarıyla toplu sözleşme görüşmelerindeki son durum şöyle:

GÖRÜŞMELERİ DEVAM EDEN SÖZLEŞMELER

Sendika	İşyeri	Yürürlük	İşçi Sayısı
T. Maden-İş	Doğan Madencilik	1.10.2000	193
	Magnezit A.Ş.	1.10.2000	141
	Kütahya Manyezit A.Ş.	1.1.2001	243
	Yeni Çeltik	1.1.2001	810
	Aydın Linyit A.Ş.	1.1.2001	233
Petrol-İş	18 Değişik İşyeri	1.1.2001	2881
Tekgıda-İş	Yes A.Ş.	1.11.2000	8
	Fruko Meşrubat	1.11.2000	174
	İmbat Meşrubat (Coca-Cola)	1.11.2000	148
Setülöz-İş	Kaplıca	1.9.2000	66
Tes-İş	Samandağ Sulama Birliği	1.11.1999	13
Tezkoop-İş	16 Değişik İşyeri	Değişik tarihler	3350
Toleyis	USAS	1.10.2000	1552
	12 Değişik İşyeri	Değişik Tarihler	2379

UYUŞMAZLIKTAKI OLAN SÖZLEŞMELER

Sendika	İşyeri	Yürürlük	İşçi Sayısı
T. Maden-İş	Gediz Linyit işletmesi	1.8.2000	108
	Barış Madencilik	1.8.2000	352
Tekgıda-İş	Anı Birlik	1.8.2000	127
Teksit	Yidaş İplik	1.7.2000	640
	Scray Örme	1.7.2000	1100
	Şahinler Mensucat Fab.	1.8.2000	400
	Tekstil İşverenleri Sendikası		
	Bağlı İşyerleri	1.9.2000	54000
Setülöz-İş	8 Değişik İşyeri	Değişik Tarihler	1386
Tezkoop-İş	Anı Birlik	1.8.2000	642
Belediye-İş	Yusufeli Belediyesi	15.9.2000	23
	Çiğli Kasesan Tem. İşl.	1.9.2000	189
	Kocaköy Belediyesi	1.8.2000	10

GREV KARARI ALINAN VE UYGULANAN İŞYERLERİ

Sendika	İşyeri	İşçi Sayısı	Grev Kararı Tarihi	Grev Başlangıç Tarihi
T. Maden-İş	Birlik Madencilik			9.8.2000
	Emenek Linyit İşletmesi	149		8.12.2000
	Çayeli Bakır İşletmeleri	268		7.12.2000
	Mihalıççık Linyit İşletmesi	352	24.11.2000	
Petrol-İş	Anlı Plastik	69	8.11.2000	
	Çolak Boya ve Kim. San.	11		30.11.2000
Ağaç-İş	SETAŞ A.Ş.	250		25.5.2000

Avrupa Birliği'ne Aday Ülkeler arasında Türkiye'nin ayrıcalıklı ve son derece önemli bir yeri vardır. Öncelikle belirtmek gerek ki Türkiye müslüman çoğunluğa sahip bir ülkedir. Nüfusunun % 80'i müslüman olan bir ülkenin bir Hristiyan kulübü haline dönüştürmek istenen Avrupa Birliği'ne kabulü oldukça düşündürücüdür. Buna rağmen Türkiye aday ülkeler arasına ABD Clinton'un ısrarları ile alınınca doğrusu biz sendikacılar OECD, ILO ile uzun yıllar ilişkide bulunan bazı uluslararası kuruluşlara üyelikleri tescil edilen kuruluşumuz ve kuruluşlarımızla Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine bir an önce çıkabilmek, demokraside daha güvenilir adımlar atabilmek için umutlanmıştık.

Bir taraftan IMF adlı uluslararası para fonunun baskısı ile emek kesiminin en doğal hakları kullanılamazken diğer taraftan ulusumuzun geleceği açısından önemli gelişmeler oluyor, bir araya gelemeyen işçi ve işveren kesimleri ile esnaf ve Odalar Birliği temsilcileri ortak çalışmalar yapabiliyorlardı. TÜRK-İŞ'in bu gelişmelerdeki öncülüğü Emek Platformu'nun da oluşmasına yol açmış, daha düne kadar bir-biri ile amansız mücadele veren işçi kuruluşları emeğin hakkını koruyabilmek için bir araya gelebilmişlerdir.

Dar ve sabit gelirliler ile ücretlilerin güç birliği rant kesiminin ucuz çıkar sağla-

KÖŞEMDEN

KAYA ÖZDEMİR

AVRUPA KAPISINDAKİ TÜRKİYE

ma sevdasına son vermiş ve faizler yavaş yavaş düşmeye başlamıştır. Yolsuzluk ve hortumlamaların ne korkunç boyutlara ulaştığı günümüzde artık bilinmekte-

dir. Bankaların içini boşaltanlar, bir bir ele geçirilmekte ve adaletin pençesine teslim edilmektedirler. Türkiye daha huzurlu ve güvenilir bir ülke yolunda olmaya ilerlerken Avrupa Birliği'ne katılmamızı engellemek için ortak Katılım Belgesi adı verilen belgeye Kıbrıs gibi, Ermeni meselesi gibi suni sorunlar eklenmek istenmekte ve bu konuda Türkiye'nin sabrı ölçülmektedir.

Türk Devletinin taviz veremeyeceği konular olduğu artık dünyaca bilinmelidir. Milli davalardan taviz veremeyecek tek ülke Türkiye'dir. Türkiye'nin önüne getirilen ve baş ağrıtmaya yönelik sorunlarda biz milletçe elbirliği yaparak dayatmaları elimizin tersi ile reddedebiliriz. ICFTU ve Avrupa Konfederasyonu ile uluslararası kuruluşlar ve ülkelerin üst düzey işçi kuruluşları ile 1974 yılında yaptığımız görüşmelerin Kıbrıs davamızı anlatmada ne güçlü rol oynadığını o dönemde TÜRK-İŞ üst yönetiminde hizmette bulunduğum için çok iyi biliyorum.

Türkiye demokrasiyi geliştirme insan haklarına saygı konularında Avrupa Birliği'nden örnek alabilir fakat ulusal birliğini kimliğini tehlikeye sokmak isteyenlere prim veremez. Yeni bir yıl daha yaklaşırken Avrupalıların Türkiye üzerinde maksatlı oyun oynamayı bırakıp Türkiye'yi saflarına alarak hoşgörülü bir dünyaya adım atmalarını diliyoruz.

TÜRK-İŞ ve BAĞLI SENDİKALAR

TÜRK-İŞ Genel Başkan: BAYRAM MERAL Bayındır Sokak No. 10 ANKARA Tel: (312) 433 31 25 (4 Hat) Fax: (312) 433 68 09 - 433 85 80 - 432 56 60		18	DOKGEMI-İŞ Genel Başkan: NAZIM TUR Küçükpiyale Paşa Mah. Kızılay Meydanı No. 24/26 Tel: (212) 237 25 90 (5 Hat) • Fax: 237 39 89 Kasımpaşa / İST.	14
1	TARIM-İŞ Genel Başkan: BEDRETTİN KAYKAÇ Bankacı Sokak No. 10 Kocatepe / ANKARA Tel: (312) 419 04 56 (6 Hat) • Fax: (312) 419 38 47	01	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Başkan: BAYRAM MERAL Sümer 1 Sok. No. 18 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 46 87-95 • Fax: (312) 232 48 10	15
2	ORMAN-İŞ Genel Başkan: MEHMET KAFES Ataç Sok. Selam Apt. No. 1/5-10 Yenisehir / ANKARA Tel: (312) 431 28 96 • Fax: (312) 434 12 67	01	TES-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA KUMLU Meriç Sok. No. 23 Beştepe / ANKARA Tel: (312) 212 65 10 (20 Hat) • Fax: (312) 212 65 52	16
3	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Başkan: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasburg Cad. 7/4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 73 55-56-57 • Fax: (312) 229 89 31	02	TEZKOOP-İŞ Genel Başkan: SADIK ÖZBEN Üçyıldız Cad. No. 29 Subayevleri / ANKARA Tel: (312) 318 39 79-86 • Fax: (312) 318 39 88	17
4	GENEL MADEN-İŞ Genel Başkan: ÇETİN ALTUN Mithatpaşa Mah. Nizam Cad. Şemsi Denizler Sk. No. 18 Tel: (312) 251 44 77 • Fax: (312) 253 66 35 ZONGULDAK	02	TÜRK KOOP-İŞ Genel Başkan: CAN SERT İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Yenisehir / ANKARA Tel: (312) 230 08 55 - 229 44 80 • Fax: (312) 229 58 36	17
5	PETROL-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA ÖZTAŞKIN Altunizade Mah. Kuşbakışı Sok. No. 25 Üsküdar / İSTANBUL Tel: (216) 391 66 67 • Fax: (216) 391 66 78	03	TÜMTİS Genel Başkan: SABRİ TOPÇU Valide Cami Sok. Küçük Langa Cad. 107/7 Aksaray / İSTANBUL Tel: (212) 530 07 43 • Fax: (212) 588 26 20	18
6	TEKGIDA-İŞ Genel Başkan: HÜSEYİN KARAKOÇ 4. Levent Konaklar Sokak Levent / İSTANBUL Tel: (212) 264 49 96-97-98 • Fax: (212) 278 95 34	04	DEMİRYOL-İŞ Genel Başkan: ERGÜN ATALAY Necatibey Cad. Sezenler Sok. 5/4 ANKARA Tel: (312) 231 80 30-31 • Fax: (312) 231 80 32	19
7	ŞEKER-İŞ Genel Başkan: ÖMER ÇELİK Karanfil Sokak No. 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel: (312) 418 42 73-74 • Fax: (312) 425 92 58	05	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Başkan: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sok. No. 7 Tophane / İSTANBUL Tel: (212) 292 90 81 (7 Hat) • Fax: (212) 244 52 21	20
8	TEKSİF Genel Başkan: ZEKİ POLAT Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sok. No. 1 ANKARA Tel: (312) 431 21 70-71-72-73 • Fax: (312) 435 78 26	06	HAVA-İŞ Genel Başkan: ATILAY AYÇIN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Bakırköy / İSTANBUL Tel: (212) 660 20 95 (5 Hat) • Fax: (212) 571 90 51	21
9	DERİ-İŞ Genel Başkan: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Aksaray / İSTANBUL Tel: (212) 522 19 89 - 526 28 65 • Fax: (212) 528 62 07	07	LİMAN-İŞ Genel Başkan: RAİF KILIÇ Necatibey Cad. Sezenler Sok. 4/5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 74 18 • Fax: (312) 230 24 84	22
10	AĞAÇ-İŞ Genel Başkan: MÜRSEL TAŞÇI Necatibey Cad. No. 20/22-23 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 229 53 95 - 229 08 27 • Fax: (312) 231 52 19	08	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Başkan: CENGİZ TEKE Kültür Mah. Yüksel Cad. No. 38 Yenisehir / ANKARA Tel: (312) 431 90 44-45 • Fax: (312) 434 57 04	23
11	SELÜLOZ-İŞ Genel Başkan: ERGİN ALŞAN Ankara Cad. İpek Apt. No. 87 İZMİT Tel: (262) 321 18 99 • Fax: (262) 321 34 51	09	SAĞLIK-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA BAŞOĞLU Hedef Sok. No. 5 Anıttepe / ANKARA Tel: (312) 231 80 45 • Fax: (312) 230 23 96	24
12	BASIN-İŞ Genel Başkan: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No. 26/6-7 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 230 29 08 - 229 85 65 • Fax: (312) 229 43 15	10	TOLEYİS Genel Başkan: CEMAL BAKINDI İnebey Mah. Küçük Langa Cad. No. 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel: (212) 530 73 82-585 52 07 • Fax: 530 72 99 Aksaray / İST.	25
13	BASİSEN Genel Başkan: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklal Cad. 311 - Mısır Han Kat. 4 Oda. 15 Galatasaray / İST. Tel: (212) 251 99 00 • Fax: (212) 252 38 35	11	TÜRK HARB-İŞ Genel Başkan: ORHAN ATAY İnkılap Sokak No. 20 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 417 50 97-98-99 • Fax: (312) 417 13 64	26
14	BASS Genel Başkan: TURGUT YILMAZ Sümer 2 Sok. No. 29 Kat. 3 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 50 09-11 • Fax: (312) 231 67 30	11	TGS Genel Başkan: ZİYA SONAY Basın Sarayı Kat. 2 Çağaloğlu / İSTANBUL Tel: (212) 514 06 94-96 • Fax: (212) 511 48 17	27
15	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Başkan: TAMER ERALAN Esat Cad. No. 43 Küçükesat / ANKARA Tel: (312) 419 58 30-34 • Fax: (312) 425 13 35	12	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Başkan: NİHAT YURDAKUL Korkut Reis Mah. Toros Sok. No. 9 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 83 43-45 • Fax: (312) 232 08 74	28
16	KRİSTAL-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA BAĞÇECİ Kazancı Yokuşu, Ağacırağı Sok. No. 3 D. 10 Taksim / İSTANBUL Tel: (212) 251 95 77 (3 Hat) • Fax: (212) 251 95 79	12	TÜRK-SEN Genel Başkan: ÖNDER KONULOĞLU Şehit Mehmet Hüseyin Sok. No. 7 Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 228 24 56 • Fax: (0.392) 228 64 31	34
17	TÜRK-METAL Genel Başkan: MUSTAFA ÖZBEK Kızılırmak Mah. Eskişehir Yolu 1. km. Söğütözü / ANKARA Tel: (312) 284 40 10-17 • Fax: (312) 284 40 18	13	HÜR-İŞ Genel Başkan: ÖZAY ANDIÇ Atatürk Cad. 26/6 Candemir 7 Apt. Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 227 71 56 - 227 65 75 • Fax: (0.392) 228 64 31	35

**“...Bir gün,
istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine
düşersen,
vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin
imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin.
Bu imkân ve şerait,
çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir.
İstiklâl ve cumhuriyetine
kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali
görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler.
Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri
zaptedilmiş,
bütün tersanelerine girilmiş,
bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi
bilfiil işgal edilmiş olabilir.
Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak
üzere, memleketin
dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet
ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.
Hattâ bu iktidar
sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi
emelleri ile tevhid edebilirler. Millet, fakrû zaruret
içinde
harap ve bitap düşmüş olabilir. (...) İşte; bu ahval
ve şerait içinde dahi vazifen;
Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır.
Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki
asil kanda mevcuttur.”**

K. Atatürk